

11. Dasuttarasuttaṃ ဒသုတ္တရသုတ္တံ

350. Evaṃ me suttaṃ – ekaṃ samayaṃ bhagavā campāyaṃ viharati gaggarāya pokkharaṇiyā tīre mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṃ pañcamattehi bhikkhusatehi. Tatra kho āyasmā sāriputto bhikkhū āmantesi – “āvuso bhikkhave”ti! “Āvuso”ti kho te bhikkhū āyasmato sāriputtassa paccassosum. Āyasmā sāriputto etadavoca –

“Dasuttaraṃ pavakkhāmi, dhammaṃ nibbānapattiyā;

Dukkassantakiriyāya, sabbaganthappamocanaṃ”.

၃၅၀. ဧဝံ မေ သုတံ - ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စမ္ပါယံ ဝိဟရတိ ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရာဏိယာ တီရေ မဟတာ ဘိက္ခုသ ဇေန် သဒ္ဓိ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ တတြ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခု အာမန္တေသိ -
“အာဝုသော ဘိက္ခုဝေ”တိ! “အာဝုသော”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခု အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စသောသုံ။ အာ ယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ -

“ဒသုတ္တရံ ပဝက္ခါမိ၊ ဓမ္မံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။

ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ၊ သဗ္ဗဂန္ထပ္ပမောစနံ”။

350. Thus have I heard:

At one time, the Bhagavā was staying at Campā, on the bank of the Gaggarā Lotus Lake, with a company of bhikkhus numbering five hundred. At that time, the Venerable Sāriputta addressed the company of bhikkhus thus: 'Friends, bhikkhus'; the bhikkhus replied "'Venerable Sir'. The Venerable Sāriputta said thus: "Friends, I shall deliver the Dasuttara discourse which will release one from all bonds and enable one to attain Nibbāna which makes for the end of suffering.

၃၅၀။ အက္ခနိပ်သည် ဤသို့ ကြားနာခဲ့ရပါသည် -

အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် စမ္ပာမြို့ ဂဂ္ဂရာမည်သော ရေကန်နား၌ ငါးရာမျှသော များစွာသော ရဟန်း သံဃာနှင့်အတူ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။

ထိုအခါ အသျှင်သာရိပုတြာသည် ရဟန်းတို့ကို "ငါ့သျှင်ရဟန်းတို့"ဟူ၍ မိန့်ဆို၏။ ထိုရဟန်းတို့က လည်း "ငါ့သျှင်"ဟု အသျှင်သာရိပုတြာအား ပြန်ကြားလျှောက်ထားကုန်၏။ အသျှင်သာရိပုတြာသည် ဤစကားကို မိန့်ဆို၏ -

ငါ့သျှင်တို့ အလုံးစုံသော အထုံးအဖွဲ့ 'ဂန္ထ'တရားတို့မှ လွတ်စေတတ်သော ဒုက္ခတ္တရ သုတ္တန်တရားကို နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ ဆင်းရဲအဆုံးကို ပြုခြင်းငှါ ဟောပေအံ့ဟု (မိန့်ဆို၏)။

Eko dhammo ဧကော ဓမ္မော
The Single Dhammas တရား တစ်ပါးစု

351. “Eko, āvuso, dhammo bahukāro, eko dhammo bhāvetabbo, eko dhammo pariññeyyo, eko dhammo pahātabbo, eko dhammo hānabhāgiyo, eko dhammo visesabhāgiyo, eko dhammo duppaṭivijjho, eko dhammo uppādetabbo, eko dhammo abhiññeyyo, eko dhammo sacchikātabbo.

(Ka) “katamo eko dhammo bahukāro? Appamādo kusalesu dhammesu. Ayaṃ eko dhammo bahukāro.

(Kha) “katamo eko dhammo bhāvetabbo? Kāyagatāsati sātasahagatā. Ayaṃ eko dhammo bhāvetabbo.

(Ga) “katamo eko dhammo pariññeyyo? Phasso sāsavo upādāniyo. Ayaṃ eko dhammo pariññeyyo.

(Gha) “katamo eko dhammo pahātabbo? Asmimāno. Ayaṃ eko dhammo pahātabbo.

(Ña) “katamo eko dhammo hānabhāgiyo? Ayoniso manasikāro. Ayaṃ eko dhammo hānabhāgiyo.

(Ca) “katamo eko dhammo visesabhāgiyo? Yoniso manasikāro. Ayaṃ eko dhammo visesabhāgiyo.

(Cha) “katamo eko dhammo duppaṭivijjho? Ānantariko cetosamādhi. Ayaṃ eko dhammo duppaṭivijjho.

(Ja) “katamo eko dhammo uppādetabbo? Akuppaṃ ṇāṇaṃ. Ayaṃ eko dhammo uppādetabbo.

(Jha) “katamo eko dhammo abhiññeyyo? Sabbe sattā āhāraṭṭhitikā. Ayaṃ eko dhammo abhiññeyyo.

(Ña) “katamo eko dhammo sacchikātabbo? Akuppā cetovimutti. Ayaṃ eko dhammo sacchikātabbo.

“Iti ime dasa dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññathā sammā tathāgatena abhisambuddhā.

၃၅၁. “ဧကော၊ အာဝုဿော၊ ဓမ္မော ဗဟုကာရော၊ ဧကော ဓမ္မော ဘာဝေတဗ္ဗော၊ ဧကော ဓမ္မော ပရိညေယျော၊ ဧကော ဓမ္မော ပဟာတဗ္ဗော၊ ဧကော ဓမ္မော ဟာနဘာဂိယော၊ ဧကော ဓမ္မော ဝိသေသဘာဂိယော၊ ဧကော ဓမ္မော ဒုပ္ပငြိဝိဇ္ဈော၊ ဧကော ဓမ္မော ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗော၊ ဧကော ဓမ္မော အဘိညေယျော၊ ဧကော ဓမ္မော သစ္စိကာတဗ္ဗော။

(က) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? အပ္ပမာဒော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ဗဟုကာရော။

(ခ) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ဘာဝေတဗ္ဗော? ကာယဂတာသတိ သာတသဟဂတာ။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ဘာဝေတဗ္ဗော။

(ဂ) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ပရိညေယျော? ဖဿော သာသဝေါ ဥပါဒာနိယော။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ပရိညေယျော။

(ဃ) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ပဟာတဗ္ဗော? အသ္မိမာနော။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ပဟာတဗ္ဗော။

(င) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ဟာနဘာဂိယော? အယောနိသော မနသိကာရော။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ဟာနဘာဂိယော။

(စ) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ဝိသေသဘာဂိယော? ယောနိသော မနသိကာရော။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ဝိသေသဘာဂိယော။

(ဆ) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇော? အာနန္တရိကော စေတောသမာဓိ။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇော။

(ဇ) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗော? အကုပ္ပံ ဉာဏံ။ အယံ ဧကော ဓမ္မော ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗော။

(ဈ) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော အဘိညေယျော? သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ အယံ ဧကော ဓမ္မော အဘိညေယျော။

(ည) “ကတမော ဧကော ဓမ္မော သန္တိကာတဗ္ဗော? အကုပ္ပါ စေတောဝိမုတ္တိ။ အယံ ဧကော ဓမ္မော သန္တိကာတဗ္ဗော။

“ဣတိ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ။

351. One dhamma brings much benefit. One dhamma should be developed. One dhamma should be understood fully. One dhamma should be abandoned. One dhamma leads to decline. One dhamma leads to progress. One dhamma is hard to penetrate. One dhamma should be caused to arise. One dhamma should be known by special apperception. One dhamma should be realised.

(a) Which one dhamma brings much benefit?

Not neglecting in doing good deeds. This is one dhamma which brings much benefit.

(b) Which one dhamma should be developed?

Mindfulness of the body accompanied by mental ease. This is one dhamma which should be developed.

(c) Which one dhamma is to be penetratingly understood fully?

Contact which is the object of Āsavas and which is the object of clinging, is one dhamma which is to be understood fully.

(d) Which one dhamma is to be abandoned?

The conceit 'I am' This is the one dhamma which is to be abandoned.

(e) Which one dhamma leads to decline?

Improper consideration. This is one dhamma which leads to decline.

(f) Which one dhamma leads to progress?

Proper consideration. This is one dhamma which leads to progress.

(g) Which one dhamma is hard to penetrate?

Concentration of the mind which follows immediately after Vipassanā Insight. This is one dhamma which is hard to penetrate.

(h) Which one dhamma should be caused to arise?

Impertable knowledge which reflects on impertable Magga, Phala and Nibbāna.

(I) Which one dhamma should be known by special apperception. All beings subsist on nutriment. This is one dhamma which should be known by special apperception.

(3) Which one dhamma should be realized?

Impertable liberation of the mind (Arahattaphala). This is one dhamma which should be realized.

Thus these ten dhammas which are true, real, correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၁။ ငါ့သျှင်တို့ တစ်ပါးသော တရားသည် များသော ကျေးဇူးရှိ၏။ တစ်ပါးသော တရားကို ပွားများအပ်၏။ တစ်ပါးသော တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ တစ်ပါးသော တရားကို ပယ်အပ်၏။ တစ်ပါးသော တရားသည် (အပါယ်ရောက်ကြောင်း) ယုတ်သော အဖို့ရှိ၏။ တစ်ပါးသော တရားသည့် (မဂ်ရကြောင်း) ထူးသော အဖို့ရှိ၏။ တစ်ပါးသော တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့၏။ တစ်ပါးသော တရား ကို ဖြစ်စေအပ်၏။ တစ်ပါးသော တရားကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်၏။ တစ်ပါးသော တရားကို မျက် မှောက်ပြုအပ်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့မလျော့ခြင်း 'အပ္ပမာဒ (သတိ)တရား' တည်း။ ဤကား များသော ကျေးဇူးရှိသော တစ်ပါးသော တရားတည်း။

(ခ) ပွားများအပ်သော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ ချမ်းသာခြင်းနှင့် ယှဉ်သော ကိုယ်နှင့်စပ်သော အောက်မေ့ခြင်း 'ကာယဂတာသတိ' တည်း။ ဤကား ပွားများအပ်သော တစ်ပါးသော တရားတည်း။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ အာသဝေါတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥပါဒါန်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဖဿတည်း။ ဤကား ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တစ်ပါးသော တရားတည်း။

--

(ဃ) ပယ်အပ်သော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ ရုပ်စသည်၌ ငါဟု အထင်မှားခြင်း တည်း။ ဤကား ပယ်အပ်သော တစ်ပါးသော တရားတည်း။

(င) ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ (အနိစ္စစသည်၌ နိစ္စ စသည်ဖြင့်) မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းတည်း။ ဤကား ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တစ်ပါးသော တရား တည်း။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ (အနိစ္စ စသည်၌ အနိစ္စ စသည်ဖြင့်) မှန်သော နှလုံးသွင်းခြင်းတည်း။ ဤကား ထူးသော အဖို့ရှိသော တစ်ပါးသော တရား တည်း။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ (ဝိပဿနာ၏) အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သော စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း 'မဂ္ဂသမာဓိ'တည်း။ ဤကား ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော တစ်ပါးသော တရားတည်း။

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ (ကိလေသာတို့) မဖျက်ဆီးနိုင်သော (ပစ္စဝေက္ခဏာ) ဉာဏ်တည်း။ ဤကား ဖြစ်စေအပ်သော တစ်ပါးသောတရားတည်း။

(ဈ) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည် အာဟာရဟူသော အကြောင်းတရားလျှင် တည်ရာရှိကုန်၏။ ဤကား ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တစ်ပါးသော တရားတည်း။

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တစ်ပါးသော တရားသည် အဘယ်နည်း။ (ကိလေသာတို့) မဖျက် ဆီးနိုင်သော လွတ်မြောက်သော (အရဟတ္တဖိုလ်) စိတ်တည်း။ ဤကား မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တစ်ပါးသော တရားတည်း။

ဤသို့ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် (သဘောအားဖြင့်) ထင်ရှားရှိကုန်၏။ ဟုတ်မှန်ကုန်၏။ (ဟောအပ်သော) ထိုသဘောအတိုင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဟောအပ်သည်မှ တစ်ပါးအခြား အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်ကုန်၊ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းယုတ္တိနှင့်တကွ မှန်စွာ ထိုးထွင်း ၍ သိအပ်ကုန်၏။

Dve dhammā ဒွေ ဓမ္မာ The Two Dhammas တရား နှစ်ပါးစု

352. “Dve dhammā bahukārā, dve dhammā bhāvetabbā, dve dhammā pariññeyyā, dve dhammā pahātabbā, dve dhammā hānabhāgiyā, dve dhammā visesabhāgiyā, dve dhammā duppaṭivijjhā, dve dhammā uppādetabbā, dve dhammā abhiññeyyā, dve dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame dve dhammā bahukārā? Sati ca sampajaññañca. Ime dve dhammā bahukārā.

(Kha) “katame dve dhammā bhāvetabbā? Samatho ca vipassanā ca. Ime dve dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame dve dhammā pariññeyyā? Nāmañca rūpañca. Ime dve dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame dve dhammā pahātabbā? Avijjā ca bhavataṇhā ca. Ime dve dhammā pahātabbā.

(Ña) “katame dve dhammā hānabhāgiyā? Dovacassatā ca pāpamittatā ca. Ime dve dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame dve dhammā visesabhāgiyā? Sovacassatā ca kalyāṇamittatā ca. Ime dve dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame dve dhammā duppaṭivijjhā? Yo ca hetu yo ca paccayo sattānaṃ saṃkilesāya, yo ca hetu yo ca paccayo sattānaṃ visuddhiyā. Ime dve dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame dve dhammā uppādetabbā? Dve ñāṇāni – khaye ñāṇaṃ, anuppāde ñāṇaṃ. Ime dve dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame dve dhammā abhiññeyyā? Dve dhātuyo – saṅkhatā ca dhātu asaṅkhatā ca dhātu. Ime dve dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame dve dhammā sacchikātabbā? Vijjā ca vimutti ca. Ime dve dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime vīsati dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññātha sammā tathāgatena abhisambuddhā.

၃၅၂. “ဒွေ ဓမ္မာ ဗဟုကာရ၊ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗ၊ ဒွေ ဓမ္မာ ပရိညေယျ၊ ဒွေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗ၊ ဒွေ ဓမ္မာ ဟာ နဘာဂိယ၊ ဒွေ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယ၊ ဒွေ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ၊ ဒွေ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗ၊ ဒွေ ဓမ္မာ အဘိညေယျ၊ ဒွေ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗ။

(က) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? သတိ စ သမ္ပညေဉ္စ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? သမထော စ ဝိပဿနာ စ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? နာမဉ္စ ရူပဉ္စ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? အဝိဇ္ဇာ စ ဘဝတဏှာ စ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? ဒေဝစသတာ စ ပါပမိတ္တတာ စ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? သေဝစသတာ စ ကလျာဏမိတ္တတာ စ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ? ယော စ ဟေတု ယော စ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ၊ ယော စ ဟေတု ယော စ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ။

(ဇ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? ဒွေ ဉာဏာနိ - ခယေ ဉာဏံ၊ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏံ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေ တဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? ဒွေ ဓာတုယော - သင်္ခတာ စ ဓာတု အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

(ဉ) “ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စ။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ ဝိသတိ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနုညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ။

352. Two dhammas bring much benefit. Two dhammas should be developed. Two dhammas should be understood. Two dhammas should be abandoned. Two dhammas lead to decline. Two dhammas lead to progress. Two dhammas are hard to penetrate. Two dhammas should be caused to arise. Two dhammas

should be known by special apperception. Two dhammas should be realized.

(a) Which two dhammas bring much benefit?

Mindfulness and clear comprehension. These two dhammas bring much benefit.

(b) Which two dhammas should be developed?

Tranquillity of the mind and insight. These two dhammas should be developed.

(c) Which two dhammas should be understood fully?

Mental phenomena and physical phenomena. These two dhammas should be understood fully.

(d) Which two dhammas should be abandoned?

Ignorance and craving for existence. These two dhammas should be abandoned.

(e) Which two dhammas lead to decline?

Not being amenable to admonition and having evil companionship. These two dhammas lead to decline.

(f) Which two dhammas lead to progress?

Being amenable to admonition and having good companionship. These two dhammas lead to progress.

(g) Which two dhammas are hard to penetrate?

The condition, the cause of defilements of beings and the condition, the cause of purity of beings. These two dhammas are hard to penetrate.

(h) Which two dhammas should be caused to arise? The two knowledges: knowledge causing cessation of defilements and awareness of complete extinction of defilements. These two dhammas should be caused to arise.

(i) Which two dhammas should be known by special apperception? The two elements: The conditioned element: the unconditioned element. These two dhammas should be known by special apperception.

(j) Which two dhammas should be realized? Wisdom and liberation from defilements. These two dhammas should be realised.

Thus these twenty dhammas which are true, real, correct, not incorrect, not otherwise are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၂။ နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့ကိုပွားများအပ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပယ် အပ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော တရား တို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အောက်မေ့ခြင်း 'သတိ'၊ ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မဇဉ်' တို့တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။

(ခ) ပွားများအပ်သော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သမထ၊ ဝိပဿနာတို့ တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပွားများအပ်ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ နာမ်၊ ရုပ်တို့ တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ပယ်အပ်သော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝတဏှာတို့ တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

(င) ယုတ်သော အဖို့ရှိသော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဆုံးမခက်ခြင်း၊ မကောင်းသော အဆွေခင်ပွန်း ရှိခြင်းတို့တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့သည် ယုတ်သော အဖို့ရှိ ကုန်၏။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဆုံးမလွယ်ခြင်း၊ ကောင်းသော အဆွေခင်ပွန်း ရှိခြင်းတို့တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သတ္တဝါတို့၏ ညစ်ညူးခြင်း အကြောင်းအထောက်အပံ့၊ သတ္တဝါတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်း အကြောင်းအထောက်အပံ့တို့တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဉာဏ်နှစ်ပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ကိလေသာကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော 'အရိယာမဂ်၌ ဖြစ်သော' ဉာဏ်၊ (မဂ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏) တစ်ဖန် မဖြစ်ရာ 'အရိယာဖိုလ်၌ ဖြစ်သော' ဉာဏ် တို့တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

(ဈ) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဓာတ် နှစ်ပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ပြုပြင်အပ်သော 'သင်္ခတ' ဓာတ်၊ မပြုပြင်အပ်သော 'အသင်္ခတ' ဓာတ်တို့ တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော နှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အသိဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ'၊ ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်း 'ဝိမုတ္တိ' တို့တည်း။ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ဤနှစ်ဆယ်သော တရားတို့သည် ဟုတ်ကုန်၏၊ မှန်ကုန်၏၊ ဟုတ်မှန်ကုန်၏၊ မချွတ်ယွင်းကုန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

Tayo dhammā တယော ဓမ္မာ
The Three Dhammas တရား သုံးပါးစု

353. “Tayo dhammā bahukārā, tayo dhammā bhāvetabbā...pe... tayo dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame tayo dhammā bahukārā? Sappurisasamsevo, saddhammassavanaṃ, dhammānudhammappaṭipatti. Ime tayo dhammā bahukārā.

(Kha) “katame tayo dhammā bhāvetabbā? Tayo samādhī – savitakko savicāro samādhī, avitakko vicāramatto samādhī, avitakko avicāro samādhī. Ime tayo dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame tayo dhammā pariññeyyā? Tisso vedanā – sukhā vedanā, dukkhā vedanā, adukkhamasukhā vedanā. Ime tayo dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame tayo dhammā pahātabbā? Tisso taṇhā – kāmataṇhā, bhavataṇhā, vibhavataṇhā. Ime tayo dhammā pahātabbā.

(Ña) “katame tayo dhammā hānabhāgiyā? Tīṇi akusalamūlāni – lobho akusalamūlaṃ, doso akusalamūlaṃ, moho akusalamūlaṃ. Ime tayo dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame tayo dhammā visesabhāgiyā? Tīṇi kusalamūlāni – alobho kusalamūlaṃ, adoso kusalamūlaṃ, amoho kusalamūlaṃ. Ime tayo dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame tayo dhammā duppaṭivijjhā? Tisso nissaraṇiyā dhātuyo – kāmānametaṃ nissaraṇaṃ yadidaṃ nekkhammaṃ, rūpānametaṃ nissaraṇaṃ yadidaṃ arūpaṃ, yaṃ kho

pana kiñci bhūtaṃ saṅkhataṃ paṭiccasamuppannaṃ, nirodho tassa nissaraṇaṃ. Ime tayo dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame tayo dhammā uppādetabbā? Tīṇi ñāṇāni – atītaṃse ñāṇaṃ, anāgataṃse ñāṇaṃ, paccuppannaṃse ñāṇaṃ. Ime tayo dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame tayo dhammā abhiññeyyā? Tisso dhātuyo – kāmadhātu, rūpadhātu, arūpadhātu. Ime tayo dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame tayo dhammā sacchikātabbā? Tisso vijjā – pubbenivāsānussatiñāṇaṃ vijjā, sattānaṃ cutūpapāte ñāṇaṃ vijjā, āsavānaṃ khaye ñāṇaṃ vijjā. Ime tayo dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime tiṃsa dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññathā sammā tathāgatena abhisambuddhā.

၃၅၃. “တယော ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ၊ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ပေ။ တယော ဓမ္မာ သန္တိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? သပ္ပုရိသသံသေဝေါ၊ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? တယော သမာဓိ – သဝိတက္ကော သဝိစာရော သမာဓိ၊ အဝိတက္ကော ဝိစာရမက္ကော သမာဓိ၊ အဝိတက္ကော အဝိစာရော သမာဓိ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? တိဿော ဝေဒနာ – သုခါ ဝေဒနာ၊ ဒုက္ခါ ဝေဒနာ၊ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? တိဿော တဏှာ – ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? တီဏိ အကုသလမူလာနိ – လောဘော အကုသလမူလံ၊ ဒေါသော အကုသလမူလံ၊ မောဟော အကုသလမူလံ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? တီဏိ ကုသလမူလာနိ - အလောဘော ကုသလမူလံ၊ အဒော သော ကုသလမူလံ၊ အမောဟော ကုသလမူလံ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ? တိဿော နိဿရဏိယာ ဓာတုယော - ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ ယဒိဒံ နေက္ခမ္ပံ၊ ရူပါနမေတံ နိဿရဏံ ယဒိဒံ အရူပံ၊ ယံ ခေါ ပန ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ၊ နိရောဓော တဿ နိဿရဏံ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ။

(ဇ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? တီဏိ ဉာဏာနိ - အတီတံသေ ဉာဏံ၊ အနာဂတံသေ ဉာဏံ၊ ပစ္စုပ္ပန္နံသေ ဉာဏံ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? တိဿော ဓာတုယော - ကာမဓာတု၊ ရူပဓာတု၊ အရူပဓာတု။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

(ဉ) “ကတမေ တယော ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? တိဿော ဝိဇ္ဇာ - ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ ဝိဇ္ဇာ၊ သတ္တာနံ စ တူပပါတေ ဉာဏံ ဝိဇ္ဇာ၊ အာသဝါနံ ခယေ ဉာဏံ ဝိဇ္ဇာ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ တိသ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ။

353. Three dhammas bring much benefit. Three dhammas should be developed....p... three dhammas should be realized.

(a) Which three dhammas bring much benefit? Association with the virtuous, listening to the teachings of the virtuous and practising according to the teaching. These three dhammas bring much benefit.

(b) Which three dhammas should be developed? The three kinds of concentration: Concentration with initial application of the mind and sustained application of the mind, concentration without initial application of the mind and with sustained application of the mind; concentration with neither initial application of the mind nor with sustained application of the mind. These three dhammas should be developed.

(c) Which three dhammas should be understood fully? The three kinds of sensation: pleasant sensation, unpleasant sensation and neither pleasant nor unpleasant sensation. These three dhammas should be understood fully.

(d) Which three dhammas should be abandoned? Three kinds of craving: craving for sensual pleasures, craving for existence, craving for non-existence. These three dhammas should be abandoned.

(e) Which three dhammas lead to decline? The three roots of demeritoriousness: Greed, the root of demeritoriousness, hatred, the root of demeritoriousness; bewilderment, the root of demeritoriousness. These three dhammas lead to decline.

(f) Which three dhammas lead to progress? The three roots of meritoriousness: non-greed, the root of meritoriousness; non-hatred, the root of meritoriousness; non-bewilderment the root of meritoriousness. These three dhammas lead to progress.

(g) Which three dhammas are hard to penetrate? Three elements which tend to release the mind from opposite factors: The element of renunciation is the liberation from all forms of sensuality. The element of arūpa jhāna is the liberation from all forms of corporeality. The total cessation of all conditioned phenomena, arising out of dependant conditions, is the element of cessation. These three dhammas are hard to penetrate.

(h) Which three dhammas should be caused to arise? The three knowledges: The knowledge as to the past; the knowledge as to the future; the knowledge as to the present. These three dhammas should be caused to arise.

(i) Which three dhammas should be known by special apperception? Three elements: Element of sensuality; element of fine materiality; element of non-materiality.

(j) Which three dhammas should be realized? Three kinds of penetrating knowledge: Penetrating knowledge of past existences; penetrating knowledge of passing away and rebirth of beings; penetrating knowledge of destruction of all Āsavas. These three dhammas should be realized.

Thus these thirty dhammas which are true, real correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၃။ သုံးပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ သုံးပါးသော တရားတို့ကို ပွား များအပ်ကုန်၏။ပ။ သုံးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရားကို နာခြင်း၊ လောကုတ္တရာတရားအားလျော်သော တရားကို ကျင့်ခြင်းတို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။

(ခ) ပွားများအပ်သော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သမာဓိသုံးပါးတို့တည်း။ ဝိတက်ဝိစာရနှင့် တကွဖြစ်သော သမာဓိ၊ ဝိတက်ကား မရှိ ဝိစာရမျှရှိသော သမာဓိ၊ ဝိတက်လည်းမရှိ ဝိစာရလည်း မရှိသော သမာဓိတို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့ကို ပွားများအပ်ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍သိအပ်သော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဝေဒနာသုံးပါးတို့ တည်း။ သုခ ဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ သုခလည်းမဟုတ် ဒုက္ခလည်းမဟုတ်သော 'ဥပေက္ခာ' ဝေဒနာတို့ တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ပယ်အပ်သော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ တဏှာသုံးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ကာမဂုဏ်၌ တပ်ခြင်း 'ကာမတဏှာ'၊ ဘဝ၌ တပ်ခြင်း 'ဘဝတဏှာ'၊ ဘဝပြတ်သည်၌ တပ်ခြင်း 'ဝိဘဝတဏှာ' တို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

(င) ယုတ်သော အဖို့ရှိသော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အကုသိုလ်မူလ သုံးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား လောဘဟူသော အကုသိုလ်မူလ၊ ဒေါသဟူသော အကုသိုလ်မူလ၊ မောဟ ဟူသော အကုသိုလ်မူလ တို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့သည် ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကုသိုလ်မူလ သုံးပါး တို့တည်း။ ၎င်းတို့ ကား အလောဘဟူသော ကုသိုလ်မူလ၊ အဒေါသဟူသော ကုသိုလ်မူလ၊ အမောဟ ဟူသော ကုသိုလ်မူလ တို့ တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက် မြောက် ကြောင်း ဓာတ်သဘော သုံးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ကာမတရားတို့မှ အလုံးစုံထွက်မြောက် ကြောင်းဖြစ်သော (အနာဂါမိမဂ်) နေက္ခမ္မဓာတ်၊ ရုပ်တရားတို့မှ အလုံးစုံ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော (အရဟတ္တမဂ်၏ အခြေခံ) အရူပဓာတ်၊ အကြောင်းတရားကို စွဲ၍ဖြစ်သော ထင်ရှားရှိသော သင်္ခတတရား တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း ဖြစ်သော (အရဟတ္တဖိုလ်) နိရောဓဓာတ်တို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဉာဏ်သုံးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား အတိတ်အဖို့လျှင် အာရုံရှိသော ဉာဏ်၊ အနာဂတ်အဖို့လျှင် အာရုံရှိသော ဉာဏ်၊ ပစ္စုပ္ပန် အဖို့လျှင် အာရုံရှိသော ဉာဏ် တို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

(ဈ) ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဓာတ် သုံးပါးတို့တည်း၊ ၎င်းတို့ကား ကာမဓာတ်၊ ရူပဓာတ်၊ အရူပဓာတ်တို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့ ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။

--

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သုံးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့ တည်း၊ ၎င်းတို့ကား ရှေး၌နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို သိသော 'ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်' ဝိဇ္ဇာ၊ သတ္တဝါ တို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေကို သိသော 'စုတူပပါတဉာဏ်' ဝိဇ္ဇာ၊ အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာ အရဟတ္တမဂ်၌ ဖြစ်သော 'အာသဝက္ခယဉာဏ်' ဝိဇ္ဇာတို့တည်း။ ဤသုံးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ဤသုံးဆယ်သော တရားတို့သည်ဟုတ်ကုန်၏၊ မှန်ကုန်၏၊ ဟုတ်မှန်ကုန်၏၊ မချွတ်ယွင်း ကုန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

Cattāro dhammā စက္ကာရော ဓမ္မာ
The Four Dhammas တရား လေးပါးစု

354. “Cattāro dhammā bahukārā, cattāro dhammā bhāvetabbā...pe... cattāro dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame cattāro dhammā bahukārā? Cattāri cakkāni – patirūpadesavāso, sappurisūpanissayo [sappurisupassayo (syā. kaṃ.)], attasammāpaṇidhi, pubbe ca katapuññatā. Ime cattāro dhammā bahukārā.

(Kha) “katame cattāro dhammā bhāvetabbā? Cattāro satipaṭṭhānā – idhāvuso, bhikkhu kāye kāyānupassī viharati ātāpī sampajāno satimā vineyya loke abhijjhādomanassaṃ. Vedanāsu... pe... citte... dhammesu dhammānupassī viharati ātāpī sampajāno satimā vineyya loke abhijjhādomanassaṃ. Ime cattāro dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame cattāro dhammā pariññeyyā? Cattāro āhārā – kabalīkāro [kavalīkāro (syā. kaṃ.)] āhāro oḷāriko vā sukhumo vā, phasso dutiyo, manosaññetanā tatiyā, viññāṇaṃ catutthaṃ. Ime cattāro dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame cattāro dhammā pahātabbā? Cattāro oghā – kāmogho, bhavogho, diṭṭhogho, avijjogho. Ime cattāro dhammā pahātabbā.

(Ña) “katame cattāro dhammā hānabhāgiyā? Cattāro yogā – kāmayogo, bhavayogo, diṭṭhiyogo, avijjāyogo. Ime cattāro dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame cattāro dhammā visesabhāgiyā? Cattāro visaññogā – kāmayogavisaṃyogo, bhavayogavisaṃyogo, diṭṭhiyogavisaṃyogo, avijjāyogavisaṃyogo. Ime cattāro dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame cattāro dhammā duppaṭivijjhā? Cattāro samādhī – hānabhāgiyo samādhi, ṭhītibhāgiyo samādhi, visesabhāgiyo samādhi, nibbedhabhāgiyo samādhi. Ime cattāro dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame cattāro dhammā uppādetabbā? Cattāri ñāṇāni – dhamme ñāṇaṃ, anvaye ñāṇaṃ, pariye ñāṇaṃ, sammutiyā ñāṇaṃ. Ime cattāro dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame cattāro dhammā abhiññeyyā? Cattāri ariyasaccāni – dukkhaṃ ariyasaccaṃ, dukkhasamudayaṃ [dukkhasamudayo (syā. kaṃ.)] ariyasaccaṃ, dukkhanirodhaṃ [dukkhanirodho (syā. kaṃ.)] ariyasaccaṃ, dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṃ. Ime cattāro dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame cattāro dhammā sacchikātabbā? Cattāri sāmāññaphalāni – sotāpattiphalam, sakadāgāmiphalam, anāgāmiphalam, arahattaphalam . Ime cattāro dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime cattārīsadhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññathā sammā tathāgatena abhisambuddhā.

၃၅၄. “စတ္တာရော ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ၊ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ပေ။ စတ္တာရော ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? စတ္တာရိ စတ္တာနိ – ပတိရူပဒေသဝါသော၊ သပ္ပုရိသုပနိဿယော [သပ္ပုရိသုပဿယော (သျှာ. ကံ.)]၊ အတ္တသမ္မာပဏိဓိ၊ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ - ဣဓာဂုသော၊ ဘိက္ခု၊ ကာယေ ကာယာ နုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဝေဒနာသု။ပေ။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? စတ္တာရော အာဟာရာ - ကဗဠိကာရော [ကဝဠိကာရော (သျှာ. ကံ.)] အာဟာရော ဩဠာရိကော ဝါ သုခုမော ဝါ၊ ဖဿော ဒုတိယော၊ မနောသဉ္ဇေတနာ တတိယာ၊ ဝိညာဏံ စ တုတ္ထံ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? စတ္တာရော ဩဃာ - ကာမောဃော၊ ဘဝေါဃော၊ ဒိဋ္ဌောဃော၊ အဝိဇ္ဇောဃော။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? စတ္တာရော ယောဂါ - ကာမယောဂေါ၊ ဘဝယောဂေါ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂေါ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂေါ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? စတ္တာရော ဝိသညောဂါ - ကာမယောဂဝိသံယောဂေါ၊ ဘဝယောဂဝိသံယောဂေါ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂဝိသံယောဂေါ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂဝိသံယောဂေါ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ? စတ္တာရော သမာဓိ - ဟာနဘာဂိယော သမာဓိ၊ ဌိတိဘာဂိယော သမာဓိ၊ ဝိသေသဘာဂိယော သမာဓိ၊ နိဗ္ဗေဘာဂိယော သမာဓိ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ။

(ဇ) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? စတ္တာရိ ဉာဏာနိ - ဓမ္မေ ဉာဏံ၊ အနုယေ ဉာဏံ၊ ပရိယေ ဉာဏံ၊ သမ္မုတိယာ ဉာဏံ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ - ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊ ဒုက္ခသမုဒယံ [ဒုက္ခသမုဒယော (သျှာ. ကံ.)] အရိယသစ္စံ၊ ဒုက္ခနိရောဓံ [ဒုက္ခနိရောဓော (သျှာ. ကံ.)] အရိယသစ္စံ၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒာ အရိယသစ္စံ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

(ည) “ကတမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ - သောတာပတ္တိဖလံ၊ သကဒ္ဒါဂါမိဖလံ၊ အနာဂါမိဖလံ၊ အရဟတ္တဖလံ ။ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ စတ္တာရိသမ္ဗော ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္ဘာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ။

354. Four dhammas bring much benefit. Four dhammas should be developed;...p... Four dhammas should be realized.

(a) Which four dhammas bring much benefits? The four accomplishments: To dwell in a suitable locality; to associate with the virtuous; to set one-self on the right course; to have done good deeds previously. These four dhammas bring much benefit.

(b) Which four dhammas should be developed? The four methods of steadfast mindfulness: In this Teaching friends, a bhikkhu remains keeping his mind steadfastly on the body, with diligence, comprehension and mindfulness, thus dispelling covetousness and distress concerning the world;...p...on sensation ...p... on the mind...p... he remains keeping his mind on the dhammas with diligence, comprehension and mindfulness, thus dispelling covetousness and distress concerning the world.

(c) Which four dhammas should be understood fully and well? The four kinds of nutriment: firstly, nutriment derived from gross or fine food; secondly, nutriment of contact; thirdly, nutriment of volition; fourthly, nutriment of consciousness. These four dhammas should be understood fully.

(d) Which four dhammas should be abandoned? The four whirlpools: Whirlpool of sensual desire; whirlpool of desire for renewed existence; whirlpool of wrong view; whirlpool of ignorance. These four dhammas should be abandoned.

(e) Which four dhammas lead to decline? The four yokes: Yoke of sensual desire; yoke of desire for renewed existence; yoke of wrong view; yoke of ignorance. These four dhammas lead to decline.

(f) Which four dhammas lead to progress? Four kinds of release from yokes: Release from the yoke of sensual desire; release from the yoke of desire for renewed existence; release from the yoke of wrong view; release from the yoke of ignorance. These four dhammas lead to progress.

(g) Which four dhammas are hard to penetrate? Four kinds of Concentration: Concentration that tends to decline; Concentration that tends to remain steady; Concentration that tends to progress and Concentration that tends to disgust, to Nibbāna. These four dhammas are hard to penetrate.

(h) Which four dhammas should be caused to arise? Four kinds of knowledge: knowledge of the dhammas; knowledge following therefrom; knowledge of other's mind; knowledge of conventional matters. These four dhammas should be caused to arise.

(i) Which four dhammas should be known by special apperception? The Four Ariyā Truths: the Ariyā Truth of dukkha; the Ariyā Truth of the origin of dukkha; the Ariyā Truth of the cessation of dukkha; the Ariyā Truth of the Path leading to the cessation of dukkha. These four dhammas should be known by special apperception.

(j) Which four dhammas should be realized? The four fruits of being a samaṇa: The fruition of the first path (Sotāpatti phala); the fruition of the second path (Sakadāgāmi phala); the fruition of the third path (Anāgāmi phala); the fruition of the fourth path (Arahatta phala). These four dhammas should be realized.

Thus these forty dhammas which are true, real, correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၄။ လေးပါးသော တရားတို့သည် များသော အကျိုးရှိကုန်၏။ လေးပါးသောတရားတို့ကို ပွား များအပ်ကုန်၏။ ပ။ လေးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ စက်လေးပါးတို့ တည်း။ ၎င်းတို့ ကား သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အရပ်၌ နေခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို မှီဝဲဆည်း ကပ်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို ကောင်းစွာ ထားခြင်း၊ ရှေး၌ ပြုဖူးသော ကောင်းမှုရှိခြင်းတို့တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။

(ခ) ပွားများအပ်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤ (သာသနာတော်) ၌ ရဟန်းသည် ပြင်းစွာ အားထုတ်လျက် ဆင်ခြင်လျက် သတိရှိ လျက် ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ် အပေါင်းဟု အဖန်ဖန်ရှုလျက် လောက၌ လိုချင်တပ်မက်ခြင်းနှင့် နှလုံးမသာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်၍ နေ၏။ ခံစားမှု 'ဝေဒနာ'တို့၌။ပ။ စိတ်၌။ပ။ ပြင်းစွာ အားထုတ်လျက် ဆင်ခြင်လျက် သတိရှိလျက် သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားဟု အဖန်ဖန်ရှုလျက် လောက၌ လိုချင်တပ်မက်ခြင်းနှင့် နှလုံးမသာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်၍ နေ၏။ ဤလေးပါးသော တရားတို့ကို ပွားများအပ်ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အာဟာရလေးပါး တို့တည်း။ ကြမ်းတမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နူးညံ့သည်လည်းဖြစ်သော အလုံးအခဲပြုအပ်သော အာဟာရ၊ နှစ်ခုမြောက် သော ဖဿာဟာရ၊ သုံးခုမြောက်သော မနောသဉ္ဇေတနာဟာရ၊ လေးခုမြောက်သော ဝိညာဏာ ဟာရတို့တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ပယ်အပ်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဩဃလေးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ကာမောဃ၊ ဘဝေါဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊ အဝိဇ္ဇောဃတို့တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

--

(င) ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ယောဂ လေးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ကာမယောဂ၊ ဘဝယောဂ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂတို့တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့သည် ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိကုန်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဝိသံယောဂ လေးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ကာမယောဂဝိသံယောဂ၊ ဘဝယောဂဝိသံယောဂ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂဝိသံယောဂ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂ ဝိသံယောဂတို့တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သမာဓိ လေးပါး တို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ယုတ်သောအဖို့ရှိသော သမာဓိ၊ မတိုးမဆုတ် တန်ရပ်သော အဖို့ရှိသော သမာဓိ၊ ထူးသော အဖို့ရှိသော သမာဓိ၊ သံသရာ၌ ငြီးငွေ့သော အဖို့ရှိသော (နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်သော) သမာဓိတို့ တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဉာဏ်လေးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား သစ္စာလေးပါး၌ သိသော ဓမ္မဉာဏ်၊ ဓမ္မဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သော အနုယဉာဏ်၊ သူတစ်ပါး တို့ စိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိသော ပရိယဉာဏ်၊ သမ္မုတိပညတ်၌ သိသော သမ္မုတိဉာဏ်တို့တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

(ဈ) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အရိယ သစ္စာလေးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ဆင်းရဲခြင်းဟူသော အရိယာတို့သိအပ်သော အမှန်တရား ဖြစ်သော ဒုက္ခအရိယသစ္စာ၊ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းဟူသော အရိယာတို့ သိအပ်သော အမှန်တရားဖြစ်သော ဒုက္ခ သမုဒယအရိယသစ္စာ၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အရိယာတို့ သိအပ်သော အမှန်တရားဖြစ်သော ဒုက္ခ နိရောဓအရိယသစ္စာ၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟူသော အရိယာတို့သိအပ်သော အမှန်တရားဖြစ်သော ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋ္ဌိပဒါ (မဂ္ဂ) အရိယသစ္စာတို့တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော လေးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သာမညဗလ လေးပါးတို့ တည်း။ ၎င်းတို့ကား သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်တို့ တည်း။ ဤလေးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ဤလေးဆယ်သော တရားတို့သည် ဟုတ်ကုန်၏၊ မှန်ကုန်၏၊ ဟုတ်မှန်ကုန်၏၊ မချွတ်ယွင်း ကုန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

Pañca dhammā ပဉ္စ ဓမ္မာ
The Five Dhammas တရား ငါးပါးစု

355. “Pañca dhammā bahukārā...pe... pañca dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame pañca dhammā bahukārā? Pañca padhāniyaṅgāni – idhāvuso, bhikkhu saddho hoti, saddahati tathāgatassa bodhiṃ – ‘itipi so bhagavā arahaṃ sammāsambuddho vijjācaraṇasampanno sugato lokavidū anuttaro purisadammasārathi satthā devamanussānaṃ buddho bhagavā’ti. Appābādho hoti appātaṅko samavepākiniyā gahaṇiyā samannāgato nātisītāya nāccuṇhāya majjhimāya padhānakkhamāya. Asaṭho hoti amāyāvī yathābhūtamattānaṃ āvīkattā satthari vā viññūsu vā sabrahmacārīsu. Āraddhavīriyo viharati akusalānaṃ dhammānaṃ pahānāya, kusalānaṃ dhammānaṃ upasampadāya, thāmaṃ daḥaparakkamo anikkhittadhuro kusalesu dhammesu. Paññavā hoti udayatthagāminiyā paññāya samannāgato ariyāya nibbedhikāya sammā dukkhakkhayagāminiyā. Ime pañca dhammā bahukārā.

(Kha) “katame pañca dhammā bhāvetabbā? Pañcaṅgiko sammāsamādhi – pītipharaṇatā, sukhapharaṇatā, cetopharaṇatā , ālokaparaṇatā, paccavekkhaṇanimittaṃ [paccavekkhaṇānimittaṃ (syā. kaṃ.)]. Ime pañca dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame pañca dhammā pariññeyyā? Pañcupādānakkhandhā [seyyathīdaṃ (sī. syā. kaṃ. pī.)] – rūpupādānakkhandho, vedanupādānakkhandho, saññupādānakkhandho, saṅkhārupādānakkhandho viññāṇupādānakkhandho. Ime pañca dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame pañca dhammā pahātabbā? Pañca nīvaraṇāni – kāmacchandanivaraṇaṃ, byāpādanīvaraṇaṃ, thinamiddhanivaraṇaṃ, uddhaccakukuccanīvaraṇaṃ, vicikicchānīvaraṇaṃ. Ime pañca dhammā pahātabbā.

(Ñā) “katame pañca dhammā hānabhāgiyā? Pañca cetokhilā – idhāvuso, bhikkhu satthari kaṅkhati vicikicchati nādhimuccati na sampasīdati. Yo so, āvuso, bhikkhu satthari kaṅkhati vicikicchati nādhimuccati na sampasīdati, tassa cittaṃ na namati ātappāya anuyogāya sātaccāya padhānāya. Yassa cittaṃ na namati ātappāya anuyogāya sātaccāya padhānāya . Ayaṃ paṭhamo cetokhilo. Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu dhamme kaṅkhati vicikicchati...pe... saṅghe kaṅkhati vicikicchati...pe... sikkhāya kaṅkhati vicikicchati...pe... sabrahmacārīsu kupito hoti anattamano āhatacitto khilajāto, yo so, āvuso, bhikkhu sabrahmacārīsu kupito hoti anattamano āhatacitto khilajāto, tassa cittaṃ na namati ātappāya anuyogāya sātaccāya padhānāya. Yassa cittaṃ na namati ātappāya anuyogāya sātaccāya padhānāya. Ayaṃ pañcama cetokhilo. Ime pañca dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame pañca dhammā visesabhāgiyā? Pañcindriyāni – saddhindriyaṃ, vīriyindriyaṃ, satindriyaṃ, samādhindriyaṃ, paññindriyaṃ. Ime pañca dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame pañca dhammā duppaṭivijjhā? Pañca nissaraṇiyā dhātuyo – idhāvuso, bhikkhuno kāme manasikaroto kāmesu cittaṃ na pakkhandati na pasīdati na santiṭṭhati na vimuccati. Nekkhammaṃ kho panassa manasikaroto nekkhamme cittaṃ pakkhandati pasīdati santiṭṭhati vimuccati. Tassa taṃ cittaṃ sugataṃ subhāvitaṃ suvuṭṭhitaṃ suvimuttaṃ visaṃyuttaṃ kāmehi. Ye ca kāmapaccayā uppajjanti āsavā vighātā pariḷāhā, mutto so tehi. Na so taṃ vedanaṃ vedeti. Idamakkhātaṃ kāmānaṃ nissaraṇaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno byāpādaṃ manasikaroto byāpāde cittaṃ na pakkhandati na pasīdati na santiṭṭhati na vimuccati. Abyāpādaṃ kho panassa manasikaroto abyāpāde cittaṃ pakkhandati pasīdati santiṭṭhati vimuccati. Tassa taṃ cittaṃ sugataṃ subhāvitaṃ suvuṭṭhitaṃ suvimuttaṃ visaṃyuttaṃ byāpādena. Ye ca byāpādapaccayā uppajjanti āsavā vighātā pariḷāhā, mutto so tehi. Na so taṃ vedanaṃ vedeti. Idamakkhātaṃ byāpādassa nissaraṇaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno vihesaṃ manasikaroto vihesāya cittaṃ na pakkhandati na pasīdati na santiṭṭhati na vimuccati. Avihesaṃ kho panassa manasikaroto avihesāya cittaṃ pakkhandati pasīdati santiṭṭhati vimuccati . Tassa taṃ cittaṃ sugataṃ subhāvitaṃ suvuṭṭhitaṃ suvimuttaṃ visaṃyuttaṃ vihesāya. Ye ca vihesāpaccayā uppajjanti āsavā vighātā pariḷāhā, mutto so tehi. Na so taṃ vedanaṃ vedeti. Idamakkhātaṃ vihesāya nissaraṇaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno rūpe manasikaroto rūpesu cittaṃ na pakkhandati na pasīdati na santiṭṭhati na vimuccati. Arūpaṃ kho panassa manasikaroto arūpe cittaṃ pakkhandati pasīdati santiṭṭhati vimuccati. Tassa taṃ cittaṃ sugataṃ subhāvitaṃ suvuṭṭhitaṃ suvimuttaṃ visaṃyuttaṃ rūpehi. Ye ca rūpapaccayā uppajjanti āsavā vighātā pariḷāhā, mutto so tehi. Na so taṃ vedanaṃ vedeti. Idamakkhātaṃ rūpānaṃ nissaraṇaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno sakkāyaṃ manasikaroto sakkāye cittaṃ na pakkhandati na pasīdati na santiṭṭhati na vimuccati. Sakkāyanirodhaṃ kho panassa manasikaroto sakkāyanirodhe cittaṃ pakkhandati pasīdati santiṭṭhati vimuccati. Tassa taṃ cittaṃ sugataṃ subhāvitaṃ suvuṭṭhitaṃ suvimuttaṃ visaṃyuttaṃ sakkāyena. Ye ca sakkāyapaccayā uppajjanti āsavā vighātā pariḷāhā, mutto so tehi. Na so taṃ vedanaṃ vedeti. Idamakkhātaṃ sakkāyassa nissaraṇaṃ. Ime pañca dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame pañca dhammā uppādetabbā? Pañca ñāṇiko sammāsamādhi – ‘ayaṃ samādhi paccuppannasukho ceva āyatiñca sukhavipāko’ti paccattaṃyeva ñāṇaṃ uppajjati. ‘Ayaṃ samādhi ariyo nirāmiso’ti paccattaññeva ñāṇaṃ uppajjati. ‘Ayaṃ samādhi akāpurisasevito’ti paccattaṃyeva ñāṇaṃ uppajjati. ‘Ayaṃ samādhi santo paṇīto paṭippassaddhaladdho ekodibhāvādhigato, na sasaṅkhāraniggayhavāritagato’ti [na ca sasaṅkhāraniggayha vāritavatoti (sī. syā. kaṃ. pī.), na sasaṅkhāraniggayhavārivāvato (ka.), na sasaṅkhāraniggayhavāriyādhigato (?)] paccattaṃyeva ñāṇaṃ uppajjati. ‘So kho panāhaṃ imaṃ samādhiṃ satova samāpajjāmi sato vuṭṭhahāmī’ti paccattaṃyeva ñāṇaṃ uppajjati. Ime pañca dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame pañca dhammā abhiññeyyā? Pañca vimuttāyatanāni – idhāvuso, bhikkhuno satthā dhammaṃ deseti aññataro vā garuṭṭhāniyo sabrahmacārī. Yathā yathā, āvuso, bhikkhuno satthā dhammaṃ deseti, aññataro vā garuṭṭhāniyo sabrahmacārī, tathā tathā so

[bhikkhu (syā. kaṃ.)] tasmim dhamme atthappaṭisaṃvedī ca hoti dhammapaṭisaṃvedī ca. Tassa atthappaṭisaṃvedino dhammapaṭisaṃvedino pāmojjaṃ jāyati, pamuditassa pīti jāyati, pītimanassa kāyo passambhati, passaddhakāyo sukhaṃ vedeti, sukhino cittaṃ samādhīyati. Idaṃ paṭhamam vimuttāyatanaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno na heva kho satthā dhammaṃ deseti, aññataro vā garuṭṭhāniyo sabrahmacārī, api ca kho yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena paresaṃ deseti yathā yathā, āvuso, bhikkhu yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena paresaṃ deseti. Tathā tathā so tasmim dhamme atthappaṭisaṃvedī ca hoti dhammapaṭisaṃvedī ca. Tassa atthappaṭisaṃvedino dhammapaṭisaṃvedino pāmojjaṃ jāyati, pamuditassa pīti jāyati, pītimanassa kāyo passambhati, passaddhakāyo sukhaṃ vedeti, sukhino cittaṃ samādhīyati. Idaṃ dutiyam vimuttāyatanaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno na heva kho satthā dhammaṃ deseti, aññataro vā garuṭṭhāniyo sabrahmacārī, nāpi yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena paresaṃ deseti. Api ca kho, yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena sajjhāyaṃ karoti. Yathā yathā, āvuso, bhikkhu yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena sajjhāyaṃ karoti tathā tathā so tasmim dhamme atthappaṭisaṃvedī ca hoti dhammapaṭisaṃvedī ca. Tassa atthappaṭisaṃvedino dhammapaṭisaṃvedino pāmojjaṃ jāyati, pamuditassa pīti jāyati, pītimanassa kāyo passambhati, passaddhakāyo sukhaṃ vedeti, sukhino cittaṃ samādhīyati. Idaṃ tatiyam vimuttāyatanaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno na heva kho satthā dhammaṃ deseti, aññataro vā garuṭṭhāniyo sabrahmacārī, nāpi yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena paresaṃ deseti, nāpi yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena sajjhāyaṃ karoti. Api ca kho, yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ cetasā anuvitakketi anuvicāreti manasānupekkhati. Yathā yathā , āvuso , bhikkhu yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ cetasā anuvitakketi anuvicāreti manasānupekkhati tathā tathā so tasmim dhamme atthappaṭisaṃvedī ca hoti dhammapaṭisaṃvedī ca. Tassa atthappaṭisaṃvedino dhammapaṭisaṃvedino pāmojjaṃ jāyati, pamuditassa pīti jāyati, pītimanassa kāyo passambhati, passaddhakāyo sukhaṃ vedeti, sukhino cittaṃ samādhīyati. Idaṃ catuttham vimuttāyatanaṃ.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno na heva kho satthā dhammaṃ deseti, aññataro vā garuṭṭhāniyo sabrahmacārī, nāpi yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena paresaṃ deseti, nāpi yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ vitthārena sajjhāyaṃ karoti, nāpi yathāsutaṃ yathāpariyattaṃ dhammaṃ cetasā anuvitakketi anuvicāreti manasānupekkhati; api ca khvassa aññataraṃ samādhinimittaṃ suggahitaṃ hoti sumanasikataṃ sūpadhāritaṃ suppaṭividdhaṃ paññāya. Yathā yathā, āvuso, bhikkhuno aññataraṃ samādhinimittaṃ suggahitaṃ hoti sumanasikataṃ sūpadhāritaṃ suppaṭividdhaṃ paññāya tathā tathā so tasmिṃ dhamme atthappaṭisaṃvedī ca hoti dhammappaṭisaṃvedī ca. Tassa atthappaṭisaṃvedino dhammappaṭisaṃvedino pāmojjaṃ jāyati, pamuditassa pīti jāyati, pītimanassa kāyo passambhati, passaddhakāyo sukhaṃ vedeti, sukhino cittaṃ samādhīyati. Idaṃ pañcamaṃ vimuttāyatanaṃ. Ime pañca dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame pañca dhammā sacchikātabbā? Pañca dhammakkhandhā – sīlakkhandho , samādhikkhandho, paññākkhandho, vimuttikkhandho, vimuttiñāṇadassanakkhandho. Ime pañca dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime paññāsa dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññathā sammā tathāgatena abhisambuddhā.

၃၅၅. “ပဉ္စ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။ပေ။ ပဉ္စ ဓမ္မာ သတ္ထိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? ပဉ္စ ပဓာနိယဂီနိ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သဒ္ဓဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိ - ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒ္ဓ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္ပသာရထိ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ အပ္ပါဗာဓော ဟောတိ အပ္ပါတင်္ဂော သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ မဇ္ဈိမာယ ပဓာနက္ခမာယ။ အသဋ္ဌော ဟောတိ အမာယာဝီ ယထာဘူတမတ္တာနံ အာဝိကတ္တာ သတ္တရိ ဝါ ဝိညုသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု။ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ၊ ထာမဝါ ဒဠပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? ပဉ္စဂီကော သမ္မာသမာဓိ - ပီတိဖရဏတာ၊ သုခဖရဏတာ၊ စေတောဖရဏတာ ၊ အာလောကဖရဏတာ၊ ပစ္စဝေက္ခဏနိမိတ္တံ [ပစ္စဝေက္ခဏာနိမိတ္တံ (သျှာ. ကံ.)]။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? ပဉ္စပါဒနက္ခန္ဓာ [သေယျထိဒံ (သီ. သျှ. ကံ. ပီ.)] - ရူပပါဒနက္ခန္ဓော၊ ဝေဒနပါဒနက္ခန္ဓော၊ သညပါဒနက္ခန္ဓော၊ သင်္ခါရပါဒနက္ခန္ဓော ဝိညာဏပါဒနက္ခန္ဓော။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? ပဉ္စ နိဝရဏာနိ - ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏံ၊ ဗျာပါဒနိဝရဏံ၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏံ။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? ပဉ္စ စေတောခိလော - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သတ္တရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာမိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ။ ယော သော၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သတ္တရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာမိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ။ တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပါယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပါယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ ။ အယံ ပဌမော စေတောခိလော။ ပုန စပရံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဓမ္မေ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ။ပေ။ သဗေ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ။ပေ။ သိက္ခါယ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ။ပေ။ သဗြဟ္မစာရီ သု ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော၊ ယော သော၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီသု ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော၊ တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပါယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပါယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ အယံ ပဉ္စမော စေတောခိလော။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ - သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ ဝီရိယိန္ဒြိယံ၊ သတိန္ဒြိယံ၊ သမာဓိန္ဒြိယံ၊ ပညိန္ဒြိယံ။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ? ပဉ္စ နိဿရဏိယာ ဓာတုယော - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ကာမေ မနသိကရောတော ကာမေသု စိတ္တံ န ပက္ခန္ဓတိ န ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ။ နေက္ခမ္ဘံ ခေါ ပနဿ မနသိကရောတော နေက္ခမ္ဘေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဓတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ။ တဿ တံ စိတ္တံ သုဂတံ သုဘာဝိတံ သုဝုဋ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ ဝိသံယုတ္တံ ကာမေဟိ။ ယေ စ ကာမပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အာသဝါ ဝိဃာတာ ပရိဋ္ဌာဟာ၊ မုတ္တော သော တေဟိ။ န သော တံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ဣဒမက္ခိတံ ကာမာနံ နိဿရဏံ။

“ပုန စပရံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ဗျာပါဒံ မနသိကရောတော ဗျာပါဒေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဓတိ န ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ။ အဗျာပါဒံ ခေါ ပနဿ မနသိကရောတော အဗျာပါဒေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဓတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုတ္တတိ။ တဿ တံ စိတ္တံ သုဂတံ သုဘာဝိတံ သုဝုဋ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ ဝိသံယုတ္တံ ဗျာပါဒေန။ ယေ စ ဗျာပါဒပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အာသဝါ ဝိဃာတာ ပရိဋ္ဌာဟာ၊ မုတ္တော သော တေဟိ။ န သော တံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ဣဒမက္ခိတံ ဗျာပါဒဿ နိဿရဏံ။

“ပုန စပရုံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ဝိဟေသံ မနသိကရောတော ဝိဟေသာယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဓတိ န ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ။ အဝိဟေသံ ခေါ ပနဿ မနသိကရောတော အဝိဟေသာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဓတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ။ တဿ တံ စိတ္တံ သုဂတံ သုဘာဝိတံ သုဝုဋ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ ဝိသံယုတ္တံ ဝိဟေသာယ။ ယေ စ ဝိဟေသာပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အာသဝါ ဝိဃာတာ ပရိဋ္ဌာဟာ၊ မုတ္တော သော တေဟိ။ န သော တံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ဣဒမက္ခါတံ ဝိဟေသာယ နိဿရဏံ။

“ပုန စပရုံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ရူပေ မနသိကရောတော ရူပေသု စိတ္တံ န ပက္ခန္ဓတိ န ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ။ အရူပံ ခေါ ပနဿ မနသိကရောတော အရူပေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဓတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ။ တဿ တံ စိတ္တံ သုဂတံ သုဘာဝိတံ သုဝုဋ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ ဝိသံယုတ္တံ ရူပေဟိ။ ယေ စ ရူပပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အာသဝါ ဝိဃာတာ ပရိဋ္ဌာဟာ၊ မုတ္တော သော တေဟိ။ န သော တံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ဣဒမက္ခါတံ ရူပါနံ နိဿရဏံ။

“ပုန စပရုံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော သက္ကာယံ မနသိကရောတော သက္ကာယေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဓတိ န ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ။ သက္ကာယနိရောဓံ ခေါ ပနဿ မနသိကရောတော သက္ကာယနိရောဓေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဓတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ။ တဿ တံ စိတ္တံ သုဂတံ သုဘာဝိတံ သုဝုဋ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ ဝိသံယုတ္တံ သက္ကာယေန။ ယေ စ သက္ကာယပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အာသဝါ ဝိဃာတာ ပရိဋ္ဌာဟာ၊ မုတ္တော သော တေဟိ။ န သော တံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ဣဒမက္ခါတံ သက္ကာယဿ နိဿရဏံ။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ။

(ဇ) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? ပဉ္စ ဉာဏိကော သမ္မာသမာဓိ - ‘အယံ သမာဓိ ပစ္စုပ္ပန်သုခေါ စေဝ အာယတိဉ္စ သုခဝိပါကော’တိ ပစ္စတ္တိယေဝ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ‘အယံ သမာဓိ အရိယော နိရောဓသော’တိ ပစ္စတ္တညေဝ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ‘အယံ သမာဓိ အကာပုရိသသေဝိတော’တိ ပစ္စတ္တိယေဝ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ‘အယံ သမာဓိ သန္တောပဏီတော ပဋိပ္ပဿဒ္ဓလဒ္ဓေါ ဧကောဒိဘာဝိမိဂတော၊ န သသင်္ခါရနိဂ္ဂယုဝါရိတဂတော’တိ [န စ သသင်္ခါရနိဂ္ဂယုဝါရိတဂတောတိ (သီ. သျှာ. ကံ. ပိ.)၊ န သသင်္ခါရနိဂ္ဂယုဝါရိဝါဝတော (က.)၊ န သသင်္ခါရနိဂ္ဂယုဝါရိယာမိဂတော (?)] ပစ္စတ္တိယေဝ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ‘သော ခေါ ပနာဟံ ဣမံ သမာဓိံ သတောဝ သမာပဇ္ဇာမိ သတော ဝုဠဟာမိ’တိ ပစ္စတ္တိယေဝ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? ပဉ္စ ဝိမုတ္တာယတနာနိ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော သတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အညတရော ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယော သဗြဟ္မစာရီ။ ယထာ ယထာ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော သတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ အညတရော ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယော သဗြဟ္မစာရီ၊ တထာ တထာ သော [ဘိက္ခု (သျှာ. ကံ.)] တသ္မိံ ဓမ္မေ အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီ စ ဟောတိ ဓမ္မပဋိသံဝေဒီ စ။ တဿ အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီနော ဓမ္မပဋိသံဝေဒီနော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ၊ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ၊ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿန္တတိ၊ ပဿန္တကာယော သုခံ ဝေဒေတိ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ဣဒံ ပဌမံ ဝိမုတ္တာယတနံ။

“ပုန စပရုံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော န ဟေဝ ခေါ သတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ အညတရော ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယော သဗြဟ္မ စာရီ၊ အပိ စ ခေါ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ။ တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ အတ္ထ ပပ္ပဋိသံဝေဒီ စ ဟောတိ ဓမ္မပဋိသံဝေဒီ စ။ တဿ အတ္ထပပ္ပဋိသံဝေဒီနော ဓမ္မပဋိသံဝေဒီနော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ၊ ပ မုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ၊ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿန္တတိ၊ ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတိ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ဣဒံ ဒုတိယံ ဝိမုတ္တာယတနံ။

“ပုန စပရုံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော န ဟေဝ ခေါ သတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ အညတရော ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယော သဗြဟ္မ စာရီ၊ နာပိ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ။ အပိ စ ခေါ၊ ယထာသုတံ ယထာပ ရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန သဇ္ဈာယံ ကရောတိ။ ယထာ ယထာ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓ မ္မံ ဝိတ္တာရေန သဇ္ဈာယံ ကရောတိ တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ အတ္ထပပ္ပဋိသံဝေဒီ စ ဟောတိ ဓမ္မပဋိသံဝေဒီ စ။ တဿ အတ္ထပပ္ပဋိသံဝေဒီနော ဓမ္မပဋိသံဝေဒီနော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ၊ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ၊ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿန္တတိ၊ ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတိ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ဣဒံ တတိယံ ဝိမုတ္တာယ တနံ။

“ပုန စပရုံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော န ဟေဝ ခေါ သတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ အညတရော ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယော သဗြဟ္မ စာရီ၊ နာပိ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ၊ နာပိ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန သဇ္ဈာယံ ကရောတိ။ အပိ စ ခေါ၊ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ မနသာနုပေက္ခတိ။ ယထာ ယထာ ၊ အာဝုသော ၊ ဘိက္ခု ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတ သာ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ မနသာနုပေက္ခတိ တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ အတ္ထပပ္ပဋိသံဝေဒီ စ ဟောတိ ဓမ္မပဋိသံဝေဒီ စ။ တဿ အတ္ထပပ္ပဋိသံဝေဒီနော ဓမ္မပဋိသံဝေဒီနော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ၊ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ၊ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿန္တတိ၊ ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတိ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ဣဒံ စတုတ္ထံ ဝိမုတ္တာယတနံ။

“ပုန စပရုံ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော န ဟေဝ ခေါ သတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ အညတရော ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယော သဗြဟ္မ စာရီ၊ နာပိ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ၊ နာပိ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္တာရေန သဇ္ဈာယံ ကရောတိ၊ နာပိ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာ ရေတိ မနသာနုပေက္ခတိ; အပိ စ ဒွဿ အညတရံ သမာဓိနိမိတ္တံ သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတံ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ပညာယ။ ယထာ ယထာ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော အညတရံ သမာဓိနိမိတ္တံ သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ သုမန သိကတံ သူပဓာရိတံ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ပညာယ တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ အတ္ထပပ္ပဋိသံဝေဒီ စ ဟောတိ ဓမ္မပဋိ သံဝေဒီ စ။ တဿ အတ္ထပပ္ပဋိသံဝေဒီနော ဓမ္မပဋိသံဝေဒီနော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ၊ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ၊ ပီတိ

မနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ၊ ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒတိ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ဣဒံ ပဉ္စမံ ဝိမုတ္တာ ယတနံ။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

(၉) “ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ သန္တိကာတဗ္ဗာ? ပဉ္စ ဓမ္မက္ခန္ဓာ - သီလက္ခန္ဓာ၊ သမာဓိက္ခန္ဓာ၊ ပညာက္ခန္ဓာ၊ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓာ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓာ။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ သန္တိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ ပညာသ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ။

355. Five dhammas bring much benefit. Five dhammas should be developed...p... five dhammas should be realized.

(a) Which five dhammas bring much benefit? Five qualities required of one who is striving in the practice of meditation: In this Teaching friends, a bhikkhu has conviction, fully believing in the perfect enlightenment of the Tathāgata: 'Thus indeed, that Bhagavā is worthy of special veneration; he truly comprehends the dhamma by his own intellect and insight; he possesses penetrative knowledge and perfect course of practice; he speaks only what is beneficial and true; he knows all the three lokas; he is incomparable in taming those who deserve to be tamed; he is the Teacher of devas and men; he is the Enlightened One, knowing and teaching the four Ariyā Truths; he is the Most Exalted'.

He is free from illness and affliction, and is endowed with the element of internal heat promoting food digestion, neither too strong nor too weak, but moderate and appropriate for meditative endeavour.

He is without hypocrisy or guile, acting openly and presenting himself as he truly is to the Teacher or to the wise companions in the Noble Practice.

He dwells with strenuous resolution, to eliminate demeritorious factors and to acquire meritorious factors; and he is steadfastly energetic, without ever laying down his task of striving for meritorious factors. He has wisdom, being endowed with Vipassanā Insight which leads to discriminative discernment of the arising and disappearance (of the five khandhas). And which is noble, which is able to penetrate and destroy the mass of defilements, and which effectively leads to the end of all dukkha. These five dhammas bring much benefit.

(b) Which five dhammas should be developed? Right concentration characterised by five factors: Suffusion of pīti (in the first and second Jhānas); suffusion of sukha (in the first, second and third jhānas); suffusion of the mind (of other people); suffusion of light (in dibbacakkhu ñāṇa); and sign of reviewing knowledge. These five dhammas should be developed.

(c) Which five dhammas should be understood fully? Five aggregates which are the objects of clinging: The aggregate of corporeality which is the object of clinging; the aggregate of sensation which is the object of clinging; the aggregate of perception which is the object of clinging; the aggregate of volitional activity which is the object of clinging; the aggregate of consciousness which is the object of clinging. These five dhammas should be understood fully.

(d) Which five dhammas should be abandoned? Five mental obstructions: In this Teaching friends, a bhikkhu has doubt, uncertainty, perplexity, and lack of clarity concerning the Teacher. Friends, the mind of that bhikkhu who is doubtful, uncertain, perplexed and unclear concerning the Teacher does not incline to exertion, repeated exertion, continued exertion and strenuous exertion. This lack of inclination to make exertion, repeated exertion, continued exertion and strenuous exertion of that bhikkhu is the first mental obstruction.

(e) And again, friends, a bhikkhu has doubt, uncertainty concerning the Teaching...p...has doubt, uncertainty concerning the Samgha has doubt, uncertainty concerning the practice of training... he is angry, displeased, sore at heart and fractious with his companions in the Noble Practice. The mind of that bhikkhu who is angry, displeased, sore at heart and fractious with his companions in the Noble Practice does not incline to exertion, repeated exertion, continued exertion and strenuous exertion. This lack of inclination to make exertion, repeated exertion, continued exertion and strenuous exertion of that bhikkhu is the fifth mental obstruction.

(f) Which five dhammas lead to progress? The five faculties; faculty of conviction; faculty of endeavour; faculty of mindfulness; faculty of concentration; faculty of wisdom. These five dhammas lead to progress.

(g) Which five dhammas are hard to penetrate. Five elements which tend to release the mind from opposite factors:

In this Teaching, friends. when a bhikkhu thinks about sense desires, his mind does not leap forwards to them, does not find satisfaction in them, does not become established in them, does not lean towards them. But when he thinks about the renunciation (of sense desires) his mind leaps forward to it, finds satisfaction in it, becomes established in it and leans towards it. This frame of mind of that bhikkhu gets well established, well developed, emerges from sense desires, well liberated and detached from them. He is free from Āsavas and other destructive and burning defilements that might arise in consequence of sense desires and he is freed from them and does not experience that sensation. This is said to be liberation from sense desires. (1)

And again, friends, when a bhikkhu thinks about ill will, his mind does not leap forward to it, does not find satisfaction in it, does not become established in it, does not lean towards it. But when he thinks about goodwill, his mind leaps forward to it, finds satisfaction in it, becomes established in it, and leans towards it. This frame of mind of that bhikkhu gets well established, well developed, emerges from ill will, well liberated and detached from it. He is freed from Āsavas and other destructive and burning defilements that might arise in consequence of ill will and he does not experience that sensation. This is said to be liberation from ill will. (2)

And again, friends, when a bhikkhu thinks about cruelty, his mind does not leap forwards to it, does not find satisfaction in it, does not become established in it, does not lean towards it. But when he thinks about non-cruelty, his mind leaps forwards to it, finds satisfaction in it, becomes established in it, and leans towards it. This frame of mind of that bhikkhu becomes well established, well developed, emerges from it, well liberated from it and detached from it. He is free from Āsavas and destructive and burning defilements that might arise in consequence of cruelty and he does not experience that sensation. This is said to be liberation from cruelty. (3).

And again, friends, when a bhikkhu thinks about corporeality, his mind does not leap forward to it, does not find satisfaction in it, does not become established in it, does not lean towards it. But when he thinks about non-corporeality, his mind leaps forward to it, finds satisfaction in it, becomes established in it, and leans towards it. This frame of mind of that bhikkhu gets well established, well developed, emerges from it, well liberated from it and detached from it. He is free from Āsavas and destructive and burning defilements that might arise in consequence of corporeality and he does not experience that sensation. This is said to be liberation from corporeality. (4)

And again, friends, when a bhikkhu thinks about bodily entity (khandha which are the object of clinging), his mind does not leap forwards to it, does not find satisfaction in it, does not become established in it, does not lean towards it. But when he thinks about the cessation of bodily entity, his mind leaps forwards to it, finds satisfaction in it, becomes established in it, and leans towards it. This frame of mind of that bhikkhu gets well established, well developed, emerges from it, well liberated from it and detached from it. He is free from Āsavas and other destructive and burning defilements that might arise in consequence of bodily entity and he does not experience that sensation. This is said to be liberation from the bodily entity. These five dhammas are hard to penetrate. (5)

(h) Which five dhammas should be caused to arise? Right concentration associated with five kinds of knowledge: The reflective knowledge arises in one as a personal experience: "This concentration makes him happy in the present and it will result in happiness in the future too'.

The reflective knowledge arises in one as a personal experience "This concentration is pure and unrelated to worldly things".

The reflective knowledge arises in one as a personal experience: "This concentration is one that is pursued by noblest persons.

The reflective knowledge arises in one as a personal experience: "This concentration is calm, it is excellent; it arises in consequence of calming of defilements. It is gained as 'one-pointedness' of mind. This concentration is achieved without any effort to suppress the hindrances..

The reflective knowledge arises in one as a personal experience: "Mindfully, I enter this state of concentration, mindfully, I emerge from this state of concentration', these five dhammas should be caused to arise.

(i) Which five dhammas should be known by special apperception? Five bases for emancipations:

In this Teaching, friends, the Teacher or a respectable companion in the Noble Practice teaches the dhamma to a bhikkhu. To that extent that teacher or a respectable companion teaches the dhamma to the bhikkhu, he comes to know the meaning and the text of the dhamma. To him who comes to know the meaning and the text of the dhamma, there arises delight. To him who is delighted, there arises satisfaction. To him who has delightful satisfaction, the mental and physical body calms down. The bhikkhu whose mental and physical body calms down, experiences happiness. For him who experiences happiness, the mind becomes concentrated. This is the first base for emancipation. (1)

And again, friends, neither the Teacher nor any respectable companion in the Noble Practice teaches the dhamma to a bhikkhu. And yet he himself teaches the dhamma to others in detail as he has heard and learnt it. Friends, the extent that he teaches the dhamma to others in detail as he has heard and learnt it, he comes to know the meaning and the text of the dhamma. To him who comes to Know the meaning and the text of the dhamma, there arises delight. To him who is delighted, there arises satisfaction. To him who has delightful satisfaction, the mental and physical body calms down. The bhikkhu whose mental and physical body calms down,

experiences happiness. For him who experiences happiness, the mind becomes concentrated. This is the second base for emancipation. (2)

And again, friends, neither the Teacher nor any respectable companion in the Noble Practice teaches the dhamma to a bhikkhu. He does not teach the dhamma to others in detail as he has heard and learnt it. And yet, he repeatedly goes over the dhamma reciting it in detail, as he has heard and learnt it.

Friends, to the extent that he recites the dhamma in detail as he has heard and learnt it, he comes to know the meaning and the text of the dhamma. To him who comes to know the meaning and the text of the dhamma, there arises delight. To him who is delighted, there arises satisfaction. To him who has delightful satisfaction, the mental and physical body calms down. The bhikkhu whose mental and physical body calms down, experiences happiness. For him who experiences happiness, the mind becomes concentrated. This is the third base for emancipation. (3)

And again, friends, neither the Teacher nor any respectable companion in the Noble Practice teaches the dhamma to a bhikkhu. He does not teach the dhamma to others in detail as he has heard and learnt it; nor does he repeatedly go over the dhamma reciting it in detail, as he has heard and learnt it. And yet he repeatedly thinks about the dhamma, repeatedly goes over it in the mind, and repeatedly contemplates it as he has heard and learnt it.

Friends, to the extent that he repeatedly thinks about the dhamma, repeatedly goes over it in the mind, and repeatedly contemplates it as he has heard and learnt it, he comes to know the meaning and the text of the dhamma, there arises delight. To him who is delighted, there arises satisfaction. To him who has delightful satisfaction the mental and physical body calms down. The bhikkhu whose mental and physical body calms down, experiences happiness. For him who experiences happiness the mind becomes concentrated. This is the fourth base for emancipation. (4)

And again, friends, neither the Teacher or a respectable companion in the Noble Practice teaches the dhamma to a bhikkhu. He does not teach the dhamma to others in detail as he has heard and learnt it, nor does he repeatedly go over the dhamma reciting it in detail, as he has heard and learnt it. Nor does he repeatedly think about it, repeatedly goes over it in the mind and repeatedly contemplates it as he has heard and learnt it. And yet he has grasped at one of the signs of concentration. He fixes his mind intently on it, observes it well, and gains penetrative knowledge of it.

Friends, to the extent that he grasps at one of the signs of concentration, fixes his mind intently on it, observes it well, and gains penetrative knowledge of it, he comes to know the meaning and the text of the dhamma. To him who comes to know the meaning and the text of the dhamma, there arises delight. To him who is delighted there arises satisfaction. To him who has delightful satisfaction the mental and physical body calms down. The bhikkhu whose mental and physical body calms down experiences happiness. For him who experiences happiness the mind becomes concentrated. This is the fifth base for emancipation.(5)

(j) Which five dhammas should be realised? The five groups of dhamma: The group of morality; the group of concentration; the group of wisdom; the group of emancipation; the group of knowledge and insight of emancipation. These five dhammas should be realized.

Thus these fifty dhammas which are true, real, correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၅။ ငါးပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ ငါးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော ငါးပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်း အား ထုတ်သော ရဟန်း၏ အင်္ဂါငါးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သဒ္ဓါတရားရှိ၏။ "ထို မြတ်စွာဘုရားသည် ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း 'အရဟံ' မည်တော်မူပါပေ၏။ (အလုံးစုံသောတရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင် မှန်စွာ သိတော်မူသော အကြောင်း ကြောင့်လည်း 'သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ' မည်တော်မူပါပေ၏။ အသိဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' အကျင့် 'စရဏ' နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း 'ဝိဇ္ဇာ စရဏသမ္ပန္န' မည်တော်မူပါပေ၏။ ကောင်းသော စကားကို ဆိုတော်မူ တတ်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း 'သု ဂတ'မည်တော်မူပါပေ၏။ လောကကို သိတော်မူသော အကြောင်း ကြောင့်လည်း 'လောကဝိဒူ' မည်တော်မူပါပေ၏။ ဆုံးမထိုက်သူကို ဆုံးမတတ်သည့် အတုမဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော် မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း 'အနတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ ' မည်တော်မူပါပေ၏။ နတ်လူတို့၏ ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း 'သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ' မည်တော်မူပါပေ၏။ (သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို) သိစေတော်မူသော အကြောင်းကြောင့် လည်း 'ဗုဒ္ဓ'မည်တော်မူပါပေ၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးတော် မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း 'ဘဂဝါ' မည်တော်မူပါပေ၏။"ဟု မြတ်စွာဘုရား၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၌ ယုံကြည်၏။

အနာကင်း၏။ ရောဂါကင်း၏။ အစာကို အညီအမျှ ကြေစေတတ်သည့် မအေးလွန်း မပူလွန်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ခြင်းငှါ ခံသော ကမ္မဇတေဇောဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။

မာန်မရှိ၊ လှည့်ပတ်ခြင်းမရှိ၊ ဆရာထံ၌လည်းကောင်း၊ ပညာရှိတို့ထံ၌လည်းကောင်း၊ သီတင်းသုံး ဖော်တို့ အထံ၌လည်းကောင်းဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မိမိကိုယ်ကို ထင်စွာပြုတတ်၏။

အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ ကုသိုလ်တရားတို့၏ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။ ကုသိုလ်တရားတို့၌ အားကြီးသော လုံ့လရှိ၏။ မြဲမြံသော လုံ့လရှိ၏။ ဝန်မချသော လုံ့လရှိ၏။

ပညာရှိဖြစ်၏။ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို သိနိုင်စွမ်းသော ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော အကြွင်းမဲ့ ဝဋ်ဆင်းရဲကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေတတ်သော စင်ကြယ်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဤငါးပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။

(ခ) ပါဠိများအပ်သော ငါးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အင်္ဂါငါးပါးရှိသော သမ္မာ သမာဓိတည်း။ ၎င်းတို့ကား ဝီတိပျံ့နံ့သော (ပ-ဒု-တ) ဈာန်၊ သုခပျံ့နံ့သော (ပ-ဒု-တ) ဈာန်၊ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိတ်ကို အပျံ့ အနှံ့သိသော (စေတောပရိယ) အဘိညာဉ်၊ အလင်းပျံ့နံ့သော (ဒိဗ္ဗစက္ခု) အဘိညာဉ်၊ သမာပတ်မှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့တည်း။ ဤငါးပါးသော တရားတို့ကိုပါးများအပ်ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ငါးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ တဏှာဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့တည်း။ ၎င်းတို့ကား ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညာဥပါဒါန က္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရဥပါဒါန က္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တို့တည်း။ ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

--

(ဃ) ပယ်အပ်သော ငါးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ'တရား ငါးပါးတို့ တည်း။ ကာမစွန္ဒနီဝရဏ၊ ဗျာပါဒနီဝရဏ၊ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏတို့တည်း။ ဤငါးပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

(င) ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော ငါးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ စိတ်၏ ငြောင့် တံသင်းငါးပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဘုရား၌ ယုံမှား၏။ တွေးတော ယုံမှား၏။ မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ မယုံကြည်နိုင်၊ ငါ့သျှင်တို့ အကြင်ရဟန်းသည် ဘုရား၌ ယုံမှား၏။ တွေးတော ယုံမှား၏။ မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ မယုံကြည် နိုင်။ ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည် ဘုရား၌ လုံ့လပြုခြင်းငှါ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းငှါ မပြတ်အားထုတ်ခြင်းငှါ ဆောက်တည်ခြင်းငှါ မညွတ်။ အကြင်ရဟန်း၏ စိတ်သည် ဘုရား ၌ လုံ့လပြုခြင်းငှါ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းငှါ မပြတ် အားထုတ်ခြင်းငှါ ဆောက်တည်ခြင်းငှါ မညွတ်၊ (ထို ရဟန်း၏) ဤသို့ စိတ်မညွတ်ခြင်းသည် ရှေးဦးစွာ သော စိတ်၏ ငြောင့်တံသင်း ဖြစ်၏။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် တရားတော်၌ ယုံမှား၏။ပ။ သံဃာတော်၌ ယုံမှား၏။ပ။
အကျင့်သိက္ခာ၌ ယုံမှား၏။ပ။ မြတ်သော သီတင်းသုံးဖော်တို့၌ အမျက်ထွက်၏။ မနှစ်သက်သော စိတ်ရှိ၏။ ထိပါး
သော စိတ်ရှိ၏။ ငြောင့်တံသင်းကဲ့သို့ ဖြစ်သော စိတ်ရှိ၏။

ငါ့သျှင်တို့ အကြင် ရဟန်းသည် မြတ်သော သီတင်းသုံးဖော်တို့၌ အမျက်ထွက်၏။ မနှစ်သက်သော စိတ်ရှိ၏။
ထိပါးသော စိတ်ရှိ၏။ ငြောင့်တံသင်းကဲ့သို့ ဖြစ်သော စိတ်ရှိ၏။ ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည် သီတင်းသုံးဖော်တို့၌
လုံ့လပြုခြင်းငှါ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းငှါ မပြတ်အားထုတ်ခြင်းငှါ ဆောက်တည် ခြင်းငှါ မညွတ်။ အကြင်
ရဟန်း၏ စိတ်သည် သီတင်းသုံးဖော်တို့၌ လုံ့လပြုခြင်းငှါ အဖန်ဖန် အားထုတ် ခြင်းငှါ မပြတ် အားထုတ်ခြင်းငှါ
ဆောက်တည်ခြင်းငှါ မညွတ်။ (ထိုရဟန်း၏) ဤသို့ စိတ်မညွတ်ခြင်းသည် ငါးကြိမ်မြောက်သော စိတ်၏
ငြောင့်တံသင်း ဖြစ်၏။ ဤငါးပါးသော တရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိကုန်သော ငါးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ တည်း။ သဒ္ဓါန္ဒြေ၊ ဝီ
ရိယိန္ဒြေ၊ သတိန္ဒြေ၊ သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေတို့တည်း။ ဤငါးပါးသော တရားတို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော ငါးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ် မြောက်စေ
တတ်သော ဓာတ်ငါးပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ကာမဂုဏ်ကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်း၏
စိတ်သည် ကာမဂုဏ်တို့၌ မသက်ဝင်၊ မကြည်လင်၊ မတည်တံ့၊ မညွတ်ရှိ။ ထွက် မြောက်ခြင်းကို နှလုံးသွင်း
သော ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည် ထွက်မြောက်ခြင်း၌ သက်ဝင်၏။ ကြည်လင်၏။ တည်တံ့၏။ ညွတ်ရှိ၏။ ထို
ရဟန်း၏ ထိုစိတ်သည် (မိမိ၏ ဈာန်အာရုံ၌) ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ ကောင်း စွာ ပွားအပ်၏။ ကာမဂုဏ်မှ ကောင်း
စွာ ထ၏။ ကာမဂုဏ်တို့မှ ကောင်းစွာ လွတ်၏။ ကာမဂုဏ်တို့မှ ကင်း၏။ ဆင်းရဲခြင်း ပူပန်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်
သော အကြင်အာသဝေါတရားတို့သည် ကာမဂုဏ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထို
ကာမဂုဏ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည့် အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုဝေဒနာမျိုး
ကို မခံစား။ ဤတရားကို ကာမဂုဏ်တို့၏ ထွက်မြောက်ခြင်းဟု ဟောတော်မူ၏။ (၁)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ဗျာပါဒကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် ဗျာပါဒ၌ မသက်ဝင်၊ မ
ကြည်လင်၊ မတည်တံ့၊ မညွတ်ရှိ။ အဗျာပါဒကို နှလုံးသွင်းသော ထိုရဟန်း၏ ထိုစိတ် သည် အဗျာပါဒတရား၌
သက်ဝင်၏။ ကြည်လင်၏။ တည်တံ့၏။ ညွတ်ရှိ၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုစိတ်သည် (မိမိ၏ ဈာန်အာရုံ၌) ကောင်းစွာ
ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ ပွားအပ်၏။ ဗျာပါဒမှ ကောင်းစွာ ထ၏။ ဗျာပါဒမှ ကောင်းစွာ လွတ်၏။

--

ဗျာပါဒမှ ကင်း၏။ ဆင်းရဲခြင်း ပူပန်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြင် အာသဝေါတရားတို့သည် ဗျာပါဒ
ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုဗျာပါဒဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သည့်

အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုဝေဒနာမျိုးကို မခံစား။ ဤတရားကို ဗျာပါဒ၏ ထွက်မြောက်ခြင်းဟု ဟောတော်မူ၏။ (၂)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ညှဉ်းဆဲခြင်း 'ဝိဟေသာ'ကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် ညှဉ်းဆဲခြင်း 'ဝိဟေသာ' ၌ မသက်ဝင်၊ မကြည်လင်၊ မတည်တံ့၊ မညွတ်ရှိ။ မညှဉ်းဆဲခြင်း 'အဝိဟေသာ' ကို နှလုံးသွင်းသော ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည် မညှဉ်းဆဲခြင်း 'အဝိဟေသာ'၌ သက်ဝင်၏၊ ကြည်လင်၏၊ တည်တံ့၏၊ ညွတ်ရှိ၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုစိတ်သည် (မိမိ၏ ဈာန်အာရုံ၌) ကောင်းစွာ ဖြစ်၏၊ ကောင်းစွာ ပွားအပ်၏၊ ဝိဟေသာမှ ကောင်းစွာ ထ၏၊ ဝိဟေသာမှ ကောင်းစွာ လွတ်၏၊ ညှဉ်း ဆဲခြင်း 'ဝိဟေသာ' မှ ကင်း၏၊ ဆင်းရဲခြင်း ပူပန်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြင် အာသဝေါတရား တို့သည် ညှဉ်းဆဲခြင်း 'ဝိဟေသာ'ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထို 'ဝိဟေသာ' ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သည့် အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်၏၊ ထိုရဟန်းသည် ထိုဝေဒနာမျိုးကို မခံစား။ ဤတရားကို ညှဉ်းဆဲခြင်း 'ဝိဟေသာ'၏ ထွက်မြောက်ခြင်း ဟု ဟောတော်မူ၏။ (၃)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရုပ်တို့ကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် ရုပ်တို့၌ မသက်ဝင်၊ မကြည်လင်၊ မတည်တံ့၊ မညွတ်ရှိ။ နာမ်တရားကို နှလုံးသွင်းသော ထိုရဟန်း၏ စိတ် သည် နာမ်တရား၌ သက်ဝင်၏၊ ကြည်လင်၏၊ တည်တံ့၏၊ ညွတ်ရှိ၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုစိတ်သည် (မိမိ၏ ဈာန်အာရုံ၌) ကောင်းစွာ ဖြစ်၏၊ ကောင်းစွာ ပွားအပ်၏၊ ရုပ်တရားတို့မှ ကောင်းစွာ ထ၏၊ ရုပ် တရားတို့မှ ကောင်းစွာ လွတ်၏၊ ရုပ် တရားတို့မှ ကင်း၏၊ ဆင်းရဲခြင်း ပူပန်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြင် အာသဝေါတရားတို့သည် ရုပ်တရား ဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထို ရုပ်တရား ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည့် အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်၏၊ ထိုရဟန်းသည် ထို ဝေဒနာမျိုးကို မခံစား။ ဤတရားကို ရုပ်တရားတို့၏ ထွက်မြောက်ခြင်းဟု ဟောတော်မူ၏။ (၄)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ' ကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ' ၌ မသက်ဝင်၊ မကြည်လင်၊ မတည်တံ့၊ မညွတ်ရှိ။ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ'၏ ချုပ်ခြင်းကို နှလုံးသွင်းသော ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ'၏ ချုပ်ခြင်း၌ သက်ဝင်၏၊ ကြည်လင်၏၊ တည်တံ့၏၊ ညွတ်ရှိ၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုစိတ်သည် (မိမိ၏ဈာန်အာရုံ၌) ကောင်းစွာ ဖြစ်၏၊ ကောင်းစွာ ပွားအပ်၏၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ' မှ ကောင်းစွာ ထ၏၊ သက္ကာယမှ ကောင်းစွာ လွတ်၏၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ' မှ ကင်း၏၊ ဆင်းရဲ ခြင်း ပူပန်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြင် အာသဝေါတရားတို့သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ' ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုရဟန်း သည် ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ'ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သည့် အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်၏၊ ထိုရဟန်းသည် ထိုဝေဒနာမျိုးကို မခံစား။ ဤတရားကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း 'သက္ကာယ'၏ ထွက်မြောက်ခြင်း ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤငါးပါးသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။ (၅)

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော ငါးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သမ္မာသမာဓိငါးပါး တည်း။

"ဤသမာဓိသည် သမာပတ်ဝင်စားဆဲခဏ၌ ချမ်းသာလည်း ဖြစ်၏။ နောင်အခါ၌ ချမ်းသာသော အကျိုးလည်း ရှိ၏"ဟု ကိုယ်တိုင်သိသော ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။

"ဤသမာဓိသည် ကိလေသာတို့မှ ကင်းဝေး၏။ လောကနှင့် ရောစပ်ခြင်း မရှိ"ဟု ကိုယ်တိုင် သိသော ဉာဏ် သည် ဖြစ်၏။

--

"ဤသမာဓိကို ဘုရားစသောယောက်ျားမြတ်တို့ ခိုဝံ့အပ်၏"ဟု ကိုယ်တိုင်သိသော ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။

"ဤသမာဓိသည် ငြိမ်သက်၏။ ကိလေသာ ငြိမ်းခြင်းကြောင့် ရအပ်၏။ တည်ကြည်ခြင်း 'ဧကောဒိ ဘာဝ' အဖြစ် ဖြင့် ရအပ်၏။ အားထုတ်လျက် နီဝရဏကိလေသာတို့ကို နှိပ်စက်ဖွယ် တားမြစ်ဖွယ် မရှိ"ဟု ကိုယ်တိုင်သိသော ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။

"ထိုငါသည် ဤသမာဓိကို သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍သာလျှင် ဝင်စား၏။ သတိနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍သာလျှင် ထ၏"ဟု ကိုယ်တိုင်သိသော ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။ ဤငါးပါးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ် ကုန်၏။

(ဈ) ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော ငါးပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်း အကြောင်းငါးပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားသည် လည်းကောင်း တစ်ယောက်ယောက်သော အလေးပြုထိုက်သော သီတင်းသုံးဖော်သည်လည်းကောင်း တရား ကို ဟော၏။

ငါ့သျှင်တို့ အကြင် အကြင် အပြားအားဖြင့် ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းကောင်း တစ်ယောက်ယောက် သော အလေးပြုထိုက်သော သီတင်းသုံးဖော်သည်လည်းကောင်း တရားကို ဟော၏။ ထိုထိုအပြားအားဖြင့် ထို ရဟန်းသည် ထိုတရား၌ အနက်ကိုလည်း သိ၏။ ပါဠိကိုလည်း သိ၏။ အနက်ကို လည်း သိသော ပါဠိကိုလည်း သိသော ထိုရဟန်းအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိသော ရဟန်းအား နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ'သည် ဖြစ်၏။ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ နာမ်ရုပ် အပေါင်းသည် ငြိမ်းချမ်း၏။ နာမ်ရုပ်အပေါင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်း ရှိသော ရဟန်းသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ဤကား ရှေးဦးစွာသော ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်း အကြောင်းတည်း။ (၁)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းကောင်း တစ်ယောက် ယောက်သော အလေးပြုထိုက်သော သီတင်းသုံးဖော်သည်လည်းကောင်း တရားကို မဟော၊ စင်စစ်သော် ကား ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူးသောအတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သူတစ်ပါးတို့အား ဟော၏။

ငါ့သျှင်တို့ အကြင် အကြင် အပြားအားဖြင့် ရဟန်းသည် ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူးသော အတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သူတစ်ပါးတို့အား ဟော၏။ ထိုထိုအပြားအားဖြင့် ထိုရဟန်းသည် ထိုတရား၌ အနက်ကိုလည်း သိ၏။ ပါဠိကိုလည်း သိ၏။ အနက်ကိုလည်း သိသော ပါဠိကိုလည်း သိသော ထိုရဟန်းအား ဝမ်းမြောက်ခြင်း သည် ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသော ရဟန်းအား နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ' သည် ဖြစ်၏။ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ နာမ်ရုပ်အပေါင်းသည် ငြိမ်းချမ်း၏။ နာမ်ရုပ်အပေါင်း ငြိမ်း ချမ်းခြင်းရှိသော ရဟန်းသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ဤကား နှစ်ခုမြောက်သော ကိလေသာမှ လွတ် ခြင်းအကြောင်းတည်း။ (၂)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းကောင်း တစ်ယောက် ယောက်သော အလေးပြုထိုက်သော သီတင်းသုံးဖော်သည်လည်းကောင်း တရားကို မဟော၊ ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူး သောအတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သူတစ်ပါးတို့အားလည်း မဟော။ စင်စစ်သော် ကား ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူးသောအတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို ပြု၏။ ငါ့သျှင်တို့ အကြင် အကြင် အပြားအားဖြင့် ရဟန်းသည် ကြားဖူးသောအတိုင်း သင်ဖူးသောအတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သရဇ္ဈာယ် ခြင်းကို ပြု၏။ ထိုထိုအပြားအားဖြင့် ထိုရဟန်းသည် ထိုတရား၌ အနက်ကိုလည်း သိ၏။ ပါဠိကိုလည်း သိ၏။ အနက်ကိုလည်း သိသော ပါဠိကိုလည်း သိသော ထိုရဟန်း အား ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိသော ရဟန်းအား နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ' သည် ဖြစ်၏။ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ နာမ်ရုပ်အပေါင်းသည် ငြိမ်းချမ်း၏။ နာမ်ရုပ်အပေါင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်း ရှိသော ရဟန်းသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ဤကား သုံးခုမြောက်သော ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်းအကြောင်းတည်း။ (၃)

--

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းကောင်း တစ်ယောက် ယောက်သော အလေးပြုထိုက်သော သီတင်းသုံးဖော်သည်လည်းကောင်း တရားကို မဟော၊ ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူး သောအတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သူတစ်ပါးတို့အားလည်း မဟော၊ ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူးသော အတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကိုလည်း မပြု၊ ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူးသောအတိုင်း တရားကို စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ကြံ၏။ အဖန်ဖန် သုံးသပ်၏။ စိတ်ဖြင့် အဖန် ဖန် ရှု၏။

ငါ့သျှင်တို့ အကြင် အကြင် အပြားအားဖြင့် ရဟန်းသည် ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူးသော အတိုင်း တရားကို စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ကြံ၏။ အဖန်ဖန် သုံးသပ်၏။ စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထိုထို အပြားအားဖြင့် ထိုရဟန်းသည်

ထိုတရား၌ အနက်ကိုလည်း သိ၏။ ပါဠိကိုလည်း သိ၏။ အနက်ကိုလည်း သိသော ပါဠိကိုလည်း သိသော ထို ရဟန်းအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသော ရဟန်းအား နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ' သည် ဖြစ်၏။ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ နာမ်ရုပ်အပေါင်းသည် ငြိမ်းချမ်း၏။ နာမ်ရုပ်အပေါင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်းရှိသော ရဟန်းသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ဤကား လေးခုမြောက် သော ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်း အကြောင်း တည်း။ (၄)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းကောင်း တစ်ယောက် ယောက်သော အလေးပြုထိုက်သော သီတင်းသုံးဖော်သည်လည်းကောင်း တရားကို မဟော၊ ကြားဖူးသော အတိုင်း သင်ဖူး သောအတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သူတစ်ပါးတို့အားလည်း မဟော၊ ကြားဖူးသောအတိုင်း သင်ဖူးသော အတိုင်း တရားကို အကျယ်အားဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကိုလည်း မပြု၊ ကြားဖူးသောအတိုင်း သင်ဖူးသောအတိုင်း တရားကို စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ကြံခြင်း အဖန်ဖန် သုံးသပ်ခြင်း စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုခြင်းကိုလည်း မပြု။ စင်စစ် သော်ကား ထိုရဟန်းသည် တစ်ပါးပါးသော သမာဓိနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်၏။ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်း အပ်၏။ ကောင်းစွာ မှတ်အပ်၏။ ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ သိအပ်၏။

ငါ့သျှင်တို့ အကြင် အကြင် အပြားအားဖြင့် ရဟန်းသည် တစ်ပါးပါးသော သမာဓိနိမိတ်ကို ကောင်း စွာ သင်ယူ အပ်၏။ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းအပ်၏။ ကောင်းစွာ မှတ်အပ်၏။ ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ သိအပ်၏။ ထိုထို အပြား အားဖြင့် ထိုရဟန်းသည် ထိုတရား၌ အနက်ကိုလည်း သိ၏။ ပါဠိကိုလည်း သိ၏။ အနက်ကိုလည်း သိသော ပါဠိ ကိုလည်း သိသော ထိုရဟန်းအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသော ရဟန်းအား နှစ်သိမ့် ခြင်း 'ပီတိ' သည် ဖြစ်၏။ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ နာမ်ရုပ်အပေါင်းသည် ငြိမ်းချမ်း၏။ နာမ်ရုပ် အပေါင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်းရှိသော ရဟန်းသည် ချမ်းသာကို ခံစား ရ၏။ ချမ်းသာသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ဤကား ငါးခုမြောက်သော ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်း အကြောင်းတည်း။ ဤတရားငါးပါးတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်၏။ (၅)

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ငါးပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့တည်း။ သီလက္ခန္ဓာ သမာဓိက္ခန္ဓာ ပညာက္ခန္ဓာ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓာတို့တည်း။ ဤတရားငါးပါး တို့ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ဤငါးဆယ်သော တရားတို့သည်ဟုတ်ကုန်၏။ မှန်ကုန်၏။ ဟုတ်မှန်ကုန်၏။ မချွတ်ယွင်း ကုန်၊ ဖောက်ပြန် သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ကုန်၏။

356. “Cha dhammā bahukārā...pe... cha dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame cha dhammā bahukārā? Cha sāraṇīyā dhammā. Idhāvuso, bhikkhuno mettaṃ kāyakammaṃ paccupaṭṭhitaṃ hoti sabrahmacārīsu āvi ceva raho ca, ayampi dhammo sāraṇīyo piyakaraṇo garukaraṇo saṅgahāya avivādāya sāmaggīyā ekībhāvāya saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno mettaṃ vacīkammaṃ...pe... ekībhāvāya saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno mettaṃ manokammaṃ...pe... ekībhāvāya saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu ye te lābhā dhammikā dhammaladdhā antamaso pattapariyāpannamattampi, tathārūpehi lābhehi appaṭivibhattabhogī hoti sīlavantehi sabrahmacārīhi sādharmaṇabhogī, ayampi dhammo sāraṇīyo...pe... ekībhāvāya saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu, yāni tāni sīlāni akhaṇḍāni acchiddāni asabalāni akammāsāni bhujissāni viññūppasatthāni aparāmaṭṭhāni samādhisaṃvattanikāni, tathārūpesu sīlesu sīlasāmaññagato viharati sabrahmacārīhi āvi ceva raho ca, ayampi dhammo sāraṇīyo...pe... ekībhāvāya saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu yāyaṃ diṭṭhi ariyā niyyānikā niyyāti takkarassa sammā dukkhakkhayāya, tathārūpāya diṭṭhiyā diṭṭhi sāmāññagato viharati sabrahmacārīhi āvi ceva raho ca, ayampi dhammo sāraṇīyo piyakaraṇo garukaraṇo, saṅgahāya avivādāya sāmaggīyā ekībhāvāya saṃvattati. Ime cha dhammā bahukārā.

(Kha) “katame cha dhammā bhāvetabbā? Cha anussatiṭṭhānāni – buddhānussati, dhammānussati, saṅghānussati, sīlānussati, cāgānussati, devatānussati. Ime cha dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame cha dhammā pariññeyyā? Cha ajjhattikāni āyatanāni – cakkhāyatanaṃ, sotāyatanaṃ, ghānāyatanaṃ, jivhāyatanaṃ, kāyāyatanaṃ, manāyatanaṃ. Ime cha dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame cha dhammā pahātabbā? Cha taṇhākāyā – rūpataṇhā, saddataṇhā, gandhataṇhā, rasataṇhā, phoṭṭhabbataṇhā, dhammataṇhā. Ime cha dhammā pahātabbā.

(Ñā) “katame cha dhammā hānabhāgiyā? Cha agāravā – idhāvuso, bhikkhu satthari agāravo viharati appatisso. Dhamme...pe... saṅghe... sikkhāya... appamāde... paṭisanthāre agāravo viharati appatisso. Ime cha dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame cha dhammā visesabhāgiyā? Cha gāravā – idhāvuso, bhikkhu satthari sagāravo viharati sappatisso dhamme...pe... saṅghe... sikkhāya... appamāde... paṭisanthāre sagāravo viharati sappatisso. Ime cha dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame cha dhammā duppaṭivijjhā? Cha nissaraṇiyā dhātuyo – idhāvuso, bhikkhu evaṃ vadeyya – ‘mettā hi kho me, cetovimutti bhāvitā bahulīkatā yānīkatā vatthukatā anuṭṭhitā paricitā susamāraddhā, atha ca pana me byāpādo cittaṃ pariyādāya tiṭṭhatī’ti. So ‘mā hevaṃ’ tissa vacanīyo ‘māyasmā evaṃ avaca, mā bhagavantaṃ abbhācikkhi. Na hi sādhu bhagavato abbhakkhānaṃ, na hi bhagavā evaṃ vadeyya. Aṭṭhānametaṃ āvuso anavakāso yaṃ mettāya cetovimuttiyā bhāvitāya bahulīkatāya yānīkatāya vatthukatāya anuṭṭhitāya paricitāya susamāraddhāya. Atha ca panassa byāpādo cittaṃ pariyādāya ṭhassatīti, netaṃ ṭhānaṃ vijjati. Nissaraṇaṃ hetamaṃ, āvuso, byāpādassa, yadidaṃ mettācetovimuttī’ti.

“Idha panāvuso, bhikkhu evaṃ vadeyya – ‘karuṇā hi kho me cetovimutti bhāvitā bahulīkatā yānīkatā vatthukatā anuṭṭhitā paricitā susamāraddhā. Atha ca pana me vihesā cittaṃ pariyādāya tiṭṭhatī’ti. So – ‘mā hevaṃ’ tissa vacanīyo, ‘māyasmā evaṃ avaca, mā bhagavantaṃ abbhācikkhi...pe... nissaraṇaṃ hetamaṃ, āvuso, vihesāya, yadidaṃ karuṇācetovimuttī’ti.

“Idha panāvuso, bhikkhu evaṃ vadeyya – ‘muditā hi kho me cetovimutti bhāvitā...pe... atha ca pana me arati cittaṃ pariyādāya tiṭṭhatī’ti. So – ‘mā hevaṃ’ tissa vacanīyo ‘māyasmā evaṃ avaca...pe... nissaraṇaṃ hetamaṃ, āvuso aratiyā, yadidaṃ muditācetovimuttī’ti.

“Idha panāvuso, bhikkhu evaṃ vadeyya – ‘upekkhā hi kho me cetovimutti bhāvitā...pe... atha ca pana me rāgo cittaṃ pariyādāya tiṭṭhatī’ti. So – ‘mā hevaṃ’ tissa vacanīyo ‘māyasmā evaṃ avaca...pe... nissaraṇaṃ hetam, āvuso, rāgassa yadidaṃ upekkhācetovimuttī’ti.

“Idha panāvuso, bhikkhu evaṃ vadeyya – ‘animittā hi kho me cetovimutti bhāvitā...pe... atha ca pana me nimittānusāri viññāṇaṃ hotī’ti. So – ‘mā hevaṃ’ tissa vacanīyo ‘māyasmā evaṃ avaca...pe... nissaraṇaṃ hetam, āvuso, sabbanimittānaṃ yadidaṃ animittā cetovimuttī’ti.

“Idha panāvuso, bhikkhu evaṃ vadeyya – ‘asmīti kho me vigataṃ, ayamahamasmīti na samanupassāmi, atha ca pana me vicikicchākathaṃkathāsallaṃ cittaṃ pariyādāya tiṭṭhatī’ti. So – ‘mā hevaṃ’ tissa vacanīyo ‘māyasmā evaṃ avaca, mā bhagavantaṃ abbhācikkhi, na hi sādhu bhagavato abbhakkhānaṃ, na hi bhagavā evaṃ vadeyya. Aṭṭhānametaṃ, āvuso, anavakāso yaṃ asmīti vigate ayamahamasmīti asamanupassato. Atha ca panassa vicikicchākathaṃkathāsallaṃ cittaṃ pariyādāya ṭhassati, netam ṭhānaṃ vijjati. Nissaraṇaṃ hetam, āvuso, vicikicchākathaṃkathāsallassa, yadidaṃ asmimānasamugghāto’ti. Ime cha dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame cha dhammā uppādetabbā? Cha satatavihārā. Idhāvuso, bhikkhu cakkhunā rūpaṃ disvā neva sumano hoti na dummano, upekkhako viharati sato sampajāno. Sotena saddaṃ sutvā...pe... ghānena gandhaṃ ghāyitvā... jivhāya rasaṃ sāyitvā... kāyena phoṭṭhabbaṃ phusitvā... manasā dhammaṃ viññāya neva sumano hoti na dummano, upekkhako viharati sato sampajāno. Ime cha dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame cha dhammā abhiññeyyā? Cha anuttariyāni – dassanānuttariyaṃ, savanānuttariyaṃ, lābhānuttariyaṃ, sikkhānuttariyaṃ, pāricariyānuttariyaṃ, anussatānuttariyaṃ. Ime cha dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame cha dhammā sacchikātabbā? Cha abhiññā – idhāvuso, bhikkhu anekavihiṭaṃ iddhiṇḍaṃ paccaṇubhoti – ekopi hutvā bahudhā hoti , bahudhāpi hutvā eko hoti. Āvibhāvaṃ tirobhāvaṃ. Tirokuṭṭaṃ tiropākāraṃ tiropabbataṃ asajjamāno gacchati seyyathāpi ākāse . Pathaviyāpi ummujjanimujaṃ karoti seyyathāpi udaye. Udaye pathaviyāpi gacchati seyyathāpi pathaviyaṃ. Ākāsepi pallaṅkena kamati seyyathāpi pakkhī sakuṇo. Imepi

candimasūriye evaṃmahiddhike evaṃmahānubhāve pāṇinā parāmasati parimajjati. Yāva brahmalokāpi kāyena vasaṃ vatteti.

“Dibbāya sotadhātuyā visuddhāya atikkantamānusikāya ubho sadde suṇāti dibbe ca mānuse ca, ye dūre santike ca.

“Parasattānaṃ parapuggalānaṃ cetasā ceto paricca pajānāti [jānāti (syā. kaṃ.)], sarāgaṃ vā cittaṃ sarāgaṃ cittanti pajānāti ...pe... avimuttaṃ vā cittaṃ avimuttaṃ cittanti pajānāti.

“So anekavihiṭṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati, seyyathidaṃ ekampi jātiṃ...pe... iti sākāraṃ sauddesaṃ anekavihiṭṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati.

“Dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte passati cavamāne upapajjamāne hīne paṇīte suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate yathākammūpage satte pajānāti ...pe...

“Āsavānaṃ khayā anāsavaṃ cetovimuttiṃ paññāvimuttiṃ diṭṭheva dhamme sayamaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharati. Ime cha dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime saṭṭhi dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññātha sammā tathāgatena abhisambuddhā.

၃၅၆. “ဆ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။ပေ။ ဆ ဓမ္မာ သန္တိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? ဆ သာရဏီယာ ဓမ္မာ။ ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ပစ္စု ပဋိတံ ဟောတိ သဗြဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ၊ အယမ္ဗိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော မေတ္တံ မနောကမ္မံ။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု၊ ယေ တေ လာဘာ ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓါ အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ဘိ၊ တထာရူပေဟိ လာဘေဟိ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီ ဟောတိ သီလဝန္တေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ သာဓာရဏဘောဂီ၊ အယမ္ဘိ ဓမ္မော သာရဏီယော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု၊ ယာနိ တာနိ သီလာနိ အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဓာနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ ဘုဇိဿာနိ ဝိညုပ္ပသတ္တာနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ၊ တထာရူပေသု သီလေသု သီလသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗြဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ၊ အယမ္ဘိ ဓမ္မော သာရဏီယော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု၊ ယာယံ ဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ၊ တထာရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိ သာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗြဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ၊ အယမ္ဘိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော၊ သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? ဆ အနုဿတိဌာနာနိ - ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ ဓမ္မာနုဿတိ၊ သဃိနုဿတိ၊ သီလနုဿတိ၊ စာဂါနုဿတိ၊ ဒေဝတာနုဿတိ။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ - စက္ခိယတနံ၊ သောတာယတနံ၊ ဃာနာယတနံ၊ ဇိဝှာယတနံ၊ ကာယာယတနံ၊ မနာယတနံ။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? ဆ တဏှာကာယာ - ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဓတဏှာ၊ ဂန္ဓတဏှာ၊ ရသတဏှာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ၊ ဓမ္မတဏှာ။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? ဆ အဂါရဝါ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သတ္တရိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော။ ဓမ္မေ။ပေ။ သဃေ။ သိက္ခိယ။ အပ္ပမာဒေ။ ပဋိသန္ဓာရေ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? ဆ ဂါရဝါ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သတ္တရိ သဂါရဝေါ ဝိဟရတိ သပ္ပတိဿော ဓမ္မေ။ပေ။ သဃေ။ သိက္ခိယ။ အပ္ပမာဒေ။ ပဋိသန္ဓာရေ သဂါရဝေါ ဝိဟရတိ သပ္ပတိဿော။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈာ? ဆ နိဿရဏီယာ ဓာတုယော - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ - ‘မေတ္တာ ဟိ ခေါ မေ၊ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ ယာနိကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ

သုဿမာရဒ္ဒါ။ အထ စ ပန မေ ဗျာပါဒေဝံ စိတ္တံ ပရိယာဒယ တိဋ္ဌတိ’တိ။ သော ‘မာ ဟေဝံ’ တိဿ ဝစနီယော ‘မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ။ မာ ဘဂဝန္တံ အဟ္တာစိက္ခိ။ န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဟ္တာန္တိ။ န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ။ အဋ္ဌာနမေတံ အာဝုသော အနဝကာသော ယံ မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဘာဝိတာယ ဗဟုလိကတာယ ယာနိကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုဿမာရဒ္ဒါ။ အထ စ ပနဿ ဗျာပါဒေဝံ စိတ္တံ ပရိယာဒယ ဌဿတိတိ။ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏံ ဟေတံ။ အာဝုသော၊ ဗျာပါဒဿ၊ ယဒိဒံ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တတိ’တိ။

“ဣဓ ပနာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ - ‘ကရုဏာ ဟိ ခေါ မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ ယာနိကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုဿမာရဒ္ဒါ။ အထ စ ပန မေ ဝိဟေသာ စိတ္တံ ပရိယာဒယ တိဋ္ဌတိ’တိ။ သော - ‘မာ ဟေဝံ’ တိဿ ဝစနီယော၊ ‘မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ။ မာ ဘဂဝန္တံ အဟ္တာစိက္ခိ။ပေ။ နိဿရဏံ ဟေတံ။ အာဝုသော၊ ဝိဟေသာယ၊ ယဒိဒံ ကရုဏာစေတောဝိမုတ္တိ’တိ။

“ဣဓ ပနာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ - ‘မုဒိတာ ဟိ ခေါ မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ။ပေ။ အထ စ ပန မေ အရတိ စိတ္တံ ပရိယာဒယ တိဋ္ဌတိ’တိ။ သော - ‘မာ ဟေဝံ’ တိဿ ဝစနီယော ‘မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ။ပေ။ နိဿရဏံ ဟေတံ။ အာဝုသော အရတိယာ၊ ယဒိဒံ မုဒိတာစေတောဝိမုတ္တိ’တိ။

“ဣဓ ပနာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ - ‘ဥပေက္ခါ ဟိ ခေါ မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ။ပေ။ အထ စ ပန မေ ရာဂေါ စိတ္တံ ပရိယာဒယ တိဋ္ဌတိ’တိ။ သော - ‘မာ ဟေဝံ’ တိဿ ဝစနီယော ‘မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ။ပေ။ နိဿရဏံ ဟေတံ။ အာဝုသော၊ ရာဂဿ ယဒိဒံ ဥပေက္ခါစေတောဝိမုတ္တိ’တိ။

“ဣဓ ပနာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ - ‘အနိမိတ္တာ ဟိ ခေါ မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ။ပေ။ အထ စ ပန မေ နိမိတ္တာနုသာရိ ဝိညာဏံ ဟောတိ’တိ။ သော - ‘မာ ဟေဝံ’ တိဿ ဝစနီယော ‘မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ။ပေ။ နိဿရဏံ ဟေတံ။ အာဝုသော၊ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ ယဒိဒံ အနိမိတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ’တိ။

“ဣဓ ပနာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ - ‘အသ္မိတိ ခေါ မေ ဝိဂတံ၊ အယမဟမသ္မိတိ န သမနုပဿာမိ။ အထ စ ပန မေ ဝိစိကိစ္ဆာကထံကထာသလ္လံ စိတ္တံ ပရိယာဒယ တိဋ္ဌတိ’တိ။ သော - ‘မာ ဟေဝံ’ တိဿ ဝစနီယော ‘မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ။ မာ ဘဂဝန္တံ အဟ္တာစိက္ခိ။ န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဟ္တာန္တိ။ န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ။ အဋ္ဌာနမေတံ၊ အာဝုသော၊ အနဝကာသော ယံ အသ္မိတိ ဝိဂတေ အယမဟမသ္မိတိ အသမနုပဿတော။ အထ စ ပနဿ ဝိစိကိစ္ဆာကထံကထာသလ္လံ စိတ္တံ ပရိယာဒယ ဌဿတိ။ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏံ ဟေတံ။ အာဝုသော၊ ဝိစိကိစ္ဆာကထံကထာသလ္လဿ၊ ယဒိဒံ အသ္မိမာနသမုဏ္ဍာ’တိ။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ။

(၆) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? ဆ သတတဝိဟာရာ။ ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသ္မာ နေဝ သု မနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော၊ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ သောတေန သဒ္ဓိံ သုတွာ။ပေ။။
ဃာနေန ဂန္ဓိံ ဃာယိတွာ။ ဇီဝာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ နေဝ သု မနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော၊ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(၇) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? ဆ အနုတ္တရိယာနိံ - ဒဿနာနုတ္တရိယံ၊ သဝနာနုတ္တရိယံ၊ လာဘာနုတ္တရိယံ၊ သိက္ခာနုတ္တရိယံ၊ ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ၊ အနုဿတာနုတ္တရိယံ။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

(၉) “ကတမေ ဆ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? ဆ အဘိညာ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စန ဘောတိ - ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတိ ၊ ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဟောတိ။ အာဝိဘာဝံ တိရောဘာဝံ။ တိရောကုဋ် တိရောပါကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆတိ သေယျထာပိ အာကာသေ ။ ပထဝိယာပိ ဥမ္မုဇ နိမုဇံ ကရောတိ သေယျထာပိ ဥဒကေ။ ဥဒကေပိ အဘိဇ္ဇမာနေ ဂစ္ဆတိ သေယျထာပိ ပထဝိယံ။ အာကာသေပိ ပ လ္လင်္ကေန ကမတိ သေယျထာပိ ပက္ခိံ သကုဏော။ ဣမေပိ စန္ဒိမသူရိယေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ပါဏိ နာ ပရာမသတိ ပရိမဇ္ဇတိ။ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေတိ။

“ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓိယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဥဘော သဒ္ဓေ သုဏာတိ ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ၊
ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စ။

“ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ [ဇာနာတိ (သျှာ. ကံ.)]၊ သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ ။ပေ။။ အဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ။

“သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ၊ သေယျထိဒံ ဧကမ္ပိ ဇာတိ။ပေ။။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဓေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

“ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သု ဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ ။ပေ။။

“အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္စိကာတွာ ဥပသမ္ပုဇ ဝိ ဟရတိ။ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ သဠိ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ပုဒ္ဓါ။

356. Six dhammas bring much benefit. Six dhammas should be developed ...p... six dhammas should be realized.

(a) Which six dhammas bring much benefit?

Six memorable factors:

In this Teaching, friends, a bhikkhu shows goodwill to the companions in the Noble Practice in deed, both in their presence and in their absence. This kind of act which is memorable, which tends to loving-kindness and which tends to respect, is conducive to fraternity, concord, harmony and unanimity. (1)

And again, friends, a bhikkhu shows goodwill to the companions in the Noble Practice in speech ...p... this kind of speech is conducive to ...p... harmony and unanimity.(2)

And again, friends, a bhikkhu shows goodwill to the companions in the Noble Practice in thought ...p... this kind of thought is conducive to ...p... unanimity. (3)

And again, friends, when a bhikkhu receives offerings righteously to say the least, even if the contents of his alms bowl were just sufficient for himself, he shares them with his companions in the Noble Practice, without making use of them apart from others. This kind of act too which is memorable ...p... conducive to ...p... unanimity. (4)

And again, friends, a bhikkhu remains observing the same precepts with his companions in the Noble Practice, both in their presence and in their absence, those precepts which are unbroken, intact, unspoiled, unblemished, and which lead to liberation (from slavery to cravings). Which are praised by the wise, which are not subject to craving and wrong views, and which are conducive to concentration of the mind. This observance of morality too, which is memorable ...p... is conducive to ... unanimity. (5)

And again, friends, a bhikkhu remains abiding the same precepts with his companions in the Noble Practice, both in their presence and in their absence, in pure insight which leads to Nibbāna and which truly leads one who acts upon it to the utter destruction of dukkha. This kind of abiding too which is memorable, which tends to loving-kindness, and which tends to respect is conducive to fraternity, concord, harmony and unanimity. These six dhammas bring much benefit. (6)

(b) Which six dhammas should be developed? Six dhammas should be repeatedly recollected: Recollection of the Buddha; recollection of the Dhamma; recollection of the Samegha; recollection of morality; recollection of generosity; recollection of the (virtues of) the devas. These six dhammas should be developed.

(c) Which six dhammas should be understood fully? Six internal sense bases. Eye base, ear base, nose base, tongue base, body base and mind base. These six dhammas should be understood fully.

(d) Which six dhammas should be abandoned? Six groups of craving: craving for visible objects, craving for sound, craving for odours, craving for taste, craving for tangible objects, craving for mind objects. These six dhammas should be abandoned.

(e) Which six dhammas lead to decline? Six kinds of disrespect: In this Teaching friends, a bhikkhu remains without respect for and without deference to the Teacher, he remains without respect for and without deference to the Teaching ...p... Samgha ... training ... mindfulness ... he remains without respect for and without deference to amiableness. These six dhammas lead to decline.

(f) Which six dhammas lead to progress? Six kinds of respect: In this Teaching, friends, a bhikkhu remains with respect for and with deference to the Teacher, he remains with respect for and with deference to the Teaching ...p... Samgha ... training... mindfulness ... he remains with respect for and with deference to amiableness. These six dhammas lead to progress.

(g) Which six dhammas are hard to penetrate? Six elements which tend to release the mind from opposite factors: In this Teaching, friends, if a bhikkhu should say thus: 'I have cultivated goodwill which leads to liberation of the mind, repeatedly practised it, used it as a vehicle, made it the base, maintained it, mastered it and well undertaken it, and yet, ill will is seizing hold of my mind', he should be told thus: "Do not say so friend, do not say so. Do not slander the Bhagavā (by misinterpretation). Slandering the Bhagavā is not good. Certainly, the Bhagavā would not have spoken thus".

"Friend, there is no reason, no possibility that the mind of the bhikkhu is being seized by ill will even though he has cultivated goodwill, which leads to liberation of the mind, repeatedly practised it, used it as a vehicle, made it the base, maintained it, mastered it, and well undertaken it. There is no such possibility. Indeed friend, goodwill which leads to liberation of the mind is the cause of release from illwill". (1)

In this Teaching, friends, if a bhikkhu should say thus: "I have cultivated compassion which leads to liberation of the mind, repeatedly practised it, used it as the vehicle, made it the base, maintained it, mastered it, and well undertaken it, and yet cruelty is seizing hold of his mind", he should be told thus: " Do not say so friend, do not say so. Do not slander the

Bhagavā ...p... indeed friend, compassion which leads to liberation of the mind is the cause of release from cruelty.'" (2)

In this Teaching, friends, if a bhikkhu should say thus: "I have cultivated sympathetic joy which leads to liberation of the mind ...p... and yet discontent is seizing hold of my mind", he should be told thus: "Do not say so friend, ...p... indeed, friend, sympathetic joy which leads to liberation of the mind is the cause of release from discontent." (3)

In this Teaching, friend, if a bhikkhu should say thus: 'I have cultivated equanimity which leads to liberation of the mind ...p... and yet attachment is seizing hold of my mind', he should be told thus: "Do not say so friend ...p... indeed, friend, equanimity which leads to liberation of the mind is the cause of release from attachment". (4)

In this Teaching, friend, if a bhikkhu should say thus: 'I have cultivated the signlessness which leads to liberation of the mind ...p... and yet my consciousness is still following outward signs', he should be told thus: "Do not say so friend ...p... indeed, friend, the signlessness which leads to liberation of the mind is the cause of release from all outward signs." (5)

In this Teaching, friend, if a bhikkhu should say thus: 'I am free from the notion of "I am", I do not hold anything as "This is I", and yet the spike of doubt overwhelms my mind', he should be told thus: "Do not say so friend, do not say so. Do not slander the Bhagavā. Slandering the Bhagavā is not good. Certainly, the Bhagavā would not have spoken thus".

'Friend, there is no reason, no possibility that the mind of the bhikkhu is overwhelmed by the spike of doubt even though he is free from the notion of "I am", and does not hold anything as "This is I". There is no such possibility. Indeed friend, the total eradication of the conceited notion of "I am" is the cause of release from the spike of doubt'. These six dhammas are hard to penetrate. (6)

(h) Which six dhammas should be caused to arise? Six kinds of consistent abiding: In this Teaching friends, a bhikkhu, on seeing a visible object with the eye, is neither pleased nor displeased; he remains equanimous, being mindful and comprehending. On hearing a sound with the ear ...p... on cognizing a mind object with the mind, a bhikkhu is neither pleased nor displeased; he remains equanimous, being mindful and comprehending. These six dhammas should be caused to arise.

(i) Which six dhammas should be known by special apperception? Six excellent things: excellent seeing, excellent hearing, excellent gains, excellent training, excellent service, excellent recollection. These six dhammas should be known by special apperception.

(j) Which six dhammas should be realized? The six kinds of supernormal psychic powers: In this Teaching friends, a bhikkhu enjoys various forms of psychic powers, having been one, he becomes many, having been many he becomes one; he becomes visible or invisible at will. He goes through walls, enclosures, and mountains unhindered as though going through space. He plunges into or out of the earth as though plunging into or out of water. He walks on water without parting it as though walking on earth. He travels in space cross-legged, just like a winged bird. With his hand he touches and strokes the moon and the sun which are so mighty and powerful. He has mastery over his body (to reach) even up to the world of Brahmās. (1)

He hears both kinds of sounds of devas and men, far or near, with divine power of hearing which is extremely clear and which surpasses the hearing power of man. (2)

He knows discriminatively with his own mind, the mind of other beings or individuals. He knows the mind with attachment as mind with attachment ...p... he knows the unliberated mind as unliberated mind. (3)

He recollects many and varied existences of the past, for example one birth, two ...p... thus he recollects many and varied past existences together with their characteristics and related facts. (4)

He sees beings with the divine power of sight which is extremely clear and which surpasses the seeing power of man. He knows discriminatively, beings in the process of passing away and arising, inferior and superior beings, beautiful or ugly beings, and beings with good or bad destinations, ...p...(5)

The bhikkhu, due to destruction of Āsavas, remains realizing by himself through Magga Insight, attaining to, in this very life, the emancipation of the mind and the emancipation through Insight. These six dhammas should be realised. (0)

Thus, these sixty dhammas which are true, real, correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၆။ ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ပ။ ခြောက်ပါးသော တရား တို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အောက်မေ့ အပ်သော တရား ခြောက်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် မျက်မှောက်၌လည်း ကောင်း မျက်ကွယ်၌လည်းကောင်း ကာယကံမေတ္တာကို သီတင်းသုံးဖော်တို့ ၌ ဖြစ်စေအပ်၏။ အောက်မေ့ အပ်သော ချစ် ခြင်းကို ပြုတတ်သော လေးမြတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော ဤတရားသည်လည်း စည်းလုံးခြင်း ငှါ ခိုက်ရန်မဖြစ်ခြင်းငှါ အညီအညွတ် ဖြစ်ခြင်းငှါ တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ (၁)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ဝစီကံမေတ္တာကို ဖြစ်စေအပ်၏။ပ။ တပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ (၂)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် မနောကံမေတ္တာကို ဖြစ်စေအပ်၏။ပ။ တစ်ပေါင်း တည်း ဖြစ်ခြင်း ငှါ ဖြစ်၏။ (၃)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ တရားနှင့်လျော်သော တရားသဖြင့် ရအပ်သော အကြင်လာဘ် တို့ကို ရ အပ်ကုန်၏။ အယုတ်သဖြင့် သပိတ်၌ စားလောက်ရုံမျှကိုလည်း ရအပ်၏။ ရဟန်းသည် ထိုသို့ သဘောရှိသော လာဘ်တို့ဖြင့် ခွဲခြားသီးသန့်၍ စားလေ့မရှိ၊ သီလဝန္တဖြစ်သော သီတင်းသုံးဖော်တို့နှင့် ဆက်ဆံ၍ စားလေ့ရှိ၏။ အောက်မေ့အပ်သော ဤတရားသည်လည်း။ပ။ တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ (၄)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ မကျိုး မပေါက် မပြောက် မကျား ဖြူစင်ကုန်သော ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်ကုန် သော မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်သော သမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော အကြင် သီလတို့သည် ရှိ ကုန်၏။ ရဟန်းသည် ထိုသို့သဘောရှိသော သီလတို့၌ သီတင်းသုံးဖော်တို့နှင့် မျက် မှောက်၌လည်းကောင်း မျက်ကွယ်၌လည်းကောင်း တူသော သီလရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ အောက်မေ့အပ်သော ဤတရားသည်လည်း။ပ။ တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ (၅)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ဖြူစင်သော ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထုတ်ဆောင်တတ်သော အကြင် (မဂ်နှင့် ယှဉ်သော) သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်သည် အကြွင်းမဲ့ ဝဋ်ဆင်းရဲကုန်ခြင်းငှါ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထုတ် ဆောင်တတ်၏။ ရဟန်းသည် ထိုသို့သဘောရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ဉာဏ်) ဖြင့် သီတင်းသုံးဖော်တို့ နှင့် မျက် မှောက်၌လည်းကောင်း မျက်ကွယ်၌လည်းကောင်း ဉာဏ်အမြင်တူခြင်းသို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ နေ၏။ အောက်မေ့အပ်သော ချစ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော လေးမြတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော ဤတရားသည်လည်း စည်းလုံးခြင်းငှါ ခိုက်ရန်မဖြစ်ခြင်းငှါ အညီအညွတ်ဖြစ်ခြင်းငှါ တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ ဤတရားခြောက်ပါးတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိ ကုန်၏။ (၆)

(ခ) ပွားများအပ်သော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အဖန်ဖန် အောက်မေ့ ရာဌာနခြောက် ပါးတို့တည်း။ ဘုရားဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း၊ တရားဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း၊ သံဃာ့ဂုဏ် ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း၊ သီလဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း၊ စွန့် ကြဲခြင်းဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း၊ နတ်တို့ကို သက်သေထား၍ မိမိ၏ သဒ္ဓါ စသော ဂုဏ်ကိုအဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်းတို့တည်း။ ဤတရားခြောက်ပါးတို့ကို ပွားများအပ်ကုန်၏။

--

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အဇ္ဈတ္တိကာယ တနခြောက်ပါး တို့တည်း။ စက္ခာယတန၊ သောတာယတန၊ ဃာနာယတန၊ ဇိဝှိယတန၊ ကာယာယတန၊ မနာယတနတို့တည်း။ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ပယ်အပ်သော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ တဏှာအပေါင်း ခြောက် ပါးတို့တည်း။ ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဓတဏှာ၊ ဂန္ဓတဏှာ၊ ရသတဏှာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ၊ ဓမ္မတဏှာတို့တည်း။ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

(င) ယုတ်သော အဖို့ရှိသော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မရှိသေခြင်း တရားခြောက်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဘုရား၌ ရှိသေခြင်း လေးစား ခြင်း မရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။ တရားတော်၌။ပ။ သံဃာတော်၌။ သိက္ခာသုံးပါး၌။ မမေ့လျော့ခြင်း (ကောင်းသော အကျင့်၌)။ ပဋိသန္ဓာရ 'ပျူငှါ စွာ ဆက်ဆံခြင်း' ၌ ရှိသေခြင်း လေးစားခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် ယုတ် သော အဖို့ရှိကုန်၏။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရှိသေခြင်းတရား ခြောက်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဘုရား၌ ရှိသေခြင်း လေးစားခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ တရားတော်၌။ပ။ သံဃာတော်၌။ သိက္ခာသုံးပါး၌။ မမေ့လျော့ခြင်း (ကောင်းသော အကျင့်၌)။ ပဋိသန္ဓာရ 'ပျူ ငှါစွာ ဆက်ဆံခြင်း' ၌ ရှိသေခြင်း လေးစားခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ဤတရားခြောက်ပါးတို့သည် ထူးသော အဖို့ ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကိလေသာမှ လွတ်သော ဓာတ်ခြောက်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆိုငြားအံ့။ "ငါသည် ကိလေသာ တို့မှ လွတ်သော မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကို ပွားအပ်၏။ အဖန်ဖန် လေ့လာ အပ်၏။ ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်၏။ တည်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်၏။ အဖန်ဖန် ဖြစ်စေအပ်၏။ အဖန်ဖန် ဆည်းပူး အပ်၏။ ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ဒေါသသည် ငါ၏ မေတ္တာစိတ်ကို ဆုတ်ယုတ်စေ၍ တည်၏"ဟု (ဆိုငြားအံ့)။

"ဤသို့ မဆိုလင့်၊ ငါ့သျှင် ဤသို့ မဆိုလင့်၊ မြတ်စွာဘုရားကို မစွပ်စွဲလင့်၊ မြတ်စွာဘုရားကို စွပ်စွဲခြင်းသည် မကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ ဟောတော်မူရာ"ဟု ထိုရဟန်းကို ဆိုအပ်၏။ "ငါ့သျှင် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ယင်းမေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကို ပွားအပ်ပါလျက် အဖန်ဖန် လေ့လာအပ်ပါလျက် ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ပါလျက် တည်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပါလျက် အဖန်ဖန် ဖြစ်စေအပ်ပါ လျက် အဖန်ဖန် ဆည်းပူးအပ်ပါလျက် ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်ပါလျက် ဒေါသသည် ထိုရဟန်း၏ မေတ္တာစိတ်ကို ဆုတ်ယုတ်စေ၍ တည်၏ဟူသော ဤစကားသည် အရာမဟုတ်၊ အခွင့်မဟုတ်၊ ဤသို့သော အကြောင်းသည် မရှိ။ ငါ့သျှင် ကိလေသာမှ လွတ်သော ယင်းမေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်သည် ဒေါသမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆိုငြားအံ့၊ "ငါသည် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ကရုဏာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကို ပွားအပ်၏၊ အဖန်ဖန် လေ့လာအပ်၏၊ ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်၏၊ တည်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်၏၊ အဖန်ဖန် ဖြစ်စေအပ်၏၊ အဖန်ဖန် ဆည်းပူးအပ်၏၊ ကောင်းစွာ အားထုတ် အပ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ညဉ့်ဆဲခြင်း 'ဝိဟေသာ' သည် ငါ၏ ကရုဏာစိတ်ကို ဆုတ်ယုတ်စေ၍ တည်၏"ဟု (ဆိုငြားအံ့)။ "ဤသို့ မဆိုလင့်၊ ငါ့သျှင် ဤသို့ မဆိုလင့်၊ မြတ်စွာဘုရားကို မစွပ်စွဲလင့်။ ငါ့သျှင် ကိလေသာမှ လွတ်သော ယင်းကရုဏာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်သည် ဝိဟေသာတရားမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း တည်း"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆိုငြားအံ့၊ "ငါသည် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော မုဒိတာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကို ပွားအပ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် မမွေ့လျော်သော 'အရတိ' တရား သည် ငါ၏ စိတ်ကို သိမ်းကျုံး၍ တည်၏"ဟု (ဆိုငြားအံ့)။ "ဤသို့ မဆိုလင့်၊ ငါ့သျှင် ဤသို့ မဆိုလင့်။ ငါ့သျှင် ကိလေသာမှ လွတ်သော မုဒိတာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်သည် မမွေ့လျော်ခြင်း 'အရတိ' တရားမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

--

ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆိုငြားအံ့၊ "ငါသည် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော လျစ်လျူရှုခြင်း 'ဥပေက္ခာ' နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကို ပွားအပ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် စွဲမက်ခြင်း 'ရာဂ' သည် ငါ၏ စိတ်ကို သိမ်းကျုံး၍ တည်၏"ဟု (ဆိုငြားအံ့)။ "ဤသို့ မဆိုလင့်၊ ငါ့သျှင် ဤသို့ မဆိုလင့်။ ငါ့သျှင် ကိလေသာမှ လွတ်သော ယင်းလျစ်လျူရှုခြင်း 'ဥပေက္ခာ'နှင့်ယှဉ်သော စိတ်သည် စွဲမက် ခြင်း 'ရာဂ' မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း တည်း"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆိုငြားအံ့၊ "ငါသည် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ရာဂစသော အစွဲအမှတ် နိမိတ်မရှိသော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကို ပွားစေအပ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ငါ၏ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ဝိညာဉ်သည် ရာဂစသော နိမိတ်သို့ အစဉ်လိုက်၏"ဟု ဆိုငြားအံ့။ "ဤသို့ မဆိုလင့်၊ ငါ့သျှင်

ဤသို့ မဆိုလင့်။ပ။ ငါ့သျှင် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ရာဂစသည့် နိမိတ်မရှိသော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်သည် အလုံးစုံသော ရာဂစသော နိမိတ်တို့မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၅)

ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆိုငြားအံ့၊ "ငါဟူသော မာနစိတ်သည် ငါမှ ကင်း၏။ ဤ တရားသည် ငါဖြစ်၏ဟူ၍ မရှု၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျက် ငါ၏ စိတ်ကို ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာငြောင့် သည် ဆုတ်ယုတ် စေ၍ တည်၏"ဟု (ဆိုငြားအံ့)။

"ဤသို့ မဆိုလင့်၊ ငါ့သျှင် ဤသို့ မဆိုလင့်၊ မြတ်စွာဘုရားကို မစွပ်စွဲလင့်၊ မြတ်စွာဘုရားကို စွပ်စွဲခြင်းသည် မ ကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ ဟောတော်မမူရာ"ဟု ထိုရဟန်းကို ဆိုအပ်၏။ "ငါ့သျှင် ငါဟူသော မာန စိတ် ကင်းပါလျက်၊ 'ဤတရားသည် ငါဖြစ်၏' ဟူ၍လည်း မရှုပါဘဲလျက် ထို ရဟန်း၏ စိတ်ကို ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာငြောင့်သည် ဆုတ်ယုတ်စေ၍ တည်၏ဟူသော ဤစကားသည် အရာမဟုတ်၊ အခွင့်မဟုတ်၊ ဤသို့ သော အကြောင်းသည် မရှိ။ ငါ့သျှင် ယင်း ငါ ဟူသော မာနကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းသည် ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာ ငြောင့်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း"ဟု ထိုရဟန်းကို ဆို အပ်၏။ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။ (၆)

(၇) ဖြစ်စေအပ်သော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ (ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏) မြဲသော နေခြင်း ခြောက်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် မျက်စိဖြင့် ရုပ် အဆင်းကို မြင်သော် ဝမ်းသာ ခြင်းလည်း မဖြစ် ဝမ်းနည်းခြင်းလည်း မဖြစ်၊ သတိရှိလျက် ဆင်ခြင်လျက် လျစ်လျူရှု၍သာလျှင် နေ၏။

နားဖြင့် အသံကို ကြားသော်။ပ။ နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ကို နံသော်။ပ။ လျှာဖြင့် အရသာကို လျက်သော်။ပ။ ကိုယ်ဖြင့် အတွေ့အထိကို တွေ့ထိသော်။ပ။ စိတ်ဖြင့် ဓမ္မာရုံကို သိသော် ဝမ်းသာခြင်းလည်း မဖြစ် ဝမ်းနည်းခြင်းလည်း မ ဖြစ်၊ သတိရှိလျက် ဆင်ခြင်လျက် လျစ်လျူရှု၍သာလျှင် နေ၏။ ဤတရား ခြောက်ပါးတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

(၈) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အမြတ်ဆုံးတရား ခြောက်ပါးတို့တည်း။ အမြတ်ဆုံးသော မြင်ရခြင်း၊ အမြတ်ဆုံးသော ကြားနာရခြင်း၊ အမြတ်ဆုံးသော လာဘ်ရ ခြင်း၊ အမြတ်ဆုံးသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ အမြတ်ဆုံးသော လုပ်ကျွေးခြင်း၊ အမြတ်ဆုံးသော အောက်မေ့ခြင်း တို့တည်း။ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့ကို ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိအပ် ကုန်၏။

--

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ခြောက်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အဘိညာဉ် ခြောက်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် များပြားသော တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းကို ပြီးစေ၏။ တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်လျက်လည်း အများ ဖြစ်သွား၏။ အများဖြစ်လျက်လည်း တစ်ယောက် တည်း

ဖြစ်လာ၏။ ကိုယ်ထင်ရှား ဖြစ်စေ၏။ ကိုယ်ပျောက်စေ၏။ နံရံတစ်ဖက် တံတိုင်းတစ်ဖက် တောင်တစ်ဖက်သို့ မထိမငြိဘဲ ကောင်းကင်၌ကဲ့သို့ သွား၏။ မြေ၌လည်း ငုပ်ခြင်း ပေါ်ခြင်းကို ရေ၌ကဲ့သို့ ပြု၏။ ရေ၌လည်း မကွဲစေဘဲ မြေ၌ ကဲ့သို့ သွား၏။ ကောင်းကင်၌လည်း ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေလျက် အတောင် ရှိသော ငှက်ကဲ့သို့ သွား၏။ ဤသို့ တန်ခိုးကြီးကုန်သော ဤသို့ အာနုဘော်ကြီးကုန်သော ဤလနေ တို့ကိုလည်း လက်ဖြင့် သုံးသပ်၏။ ဆုပ်ကိုင်၏။ ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်လည်း ကိုယ်ကို (မိမိ) အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေ၏။ (၁)

အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏ နားထက် သာလွန်သော နတ်တို့၏ နားနှင့်တူသော 'ဒိဗ္ဗသောတ' အဘိညာဉ်ဖြင့် နတ်၌လည်း ဖြစ်ကုန်သော လူ၌လည်း ဖြစ်ကုန်သော ဝေးသည်လည်း ဖြစ် ကုန်သော နီးသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော နှစ်မျိုးသော အသံတို့ကို ကြားရ၏။ (၂)

တစ်ပါးသော သတ္တဝါ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိတ်ကို မိမိစိတ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်၏။ တပ်ခြင်း 'ရာဂ' နှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်ကိုလည်း။ပ။ ကိလေသာတို့မှ မလွတ်သော စိတ်ဟူ၍ သိနိုင်၏။ (၃)

ထိုရဟန်းသည် များပြားသော ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤသည်ကား အဘယ်နည်း။ တစ်ဘဝကိုလည်းကောင်း။ပ။ ဤသို့ အခြင်းအရာနှင့်တကွ ညွှန်းပြဖွယ် အမည်အနွယ် နှင့်တကွ များပြားသော ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်၏။ (၄)

အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏ မျက်စိအမြင်ထက် သာလွန်သော နတ်တို့၏ မျက်စိနှင့် တူသော 'ဒိဗ္ဗစက္ခု' အဘိညာဉ်ဖြင့် သေဆဲသတ္တဝါ၊ ဖြစ်ပေါ်ဆဲသတ္တဝါ၊ ယုတ်သောသတ္တဝါ၊ မြတ်သော သတ္တဝါ၊ အဆင်းလှသော သတ္တဝါ၊ အဆင်းမလှသော သတ္တဝါ၊ ကောင်းသော လားရာရှိသော သတ္တဝါ မကောင်းသော လားရာရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မြင်နိုင်၏။ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ကို သိမြင် နိုင်၏။ပ။ (၅)

အာသဝေါတို့၏ ကုန်ခြင်းကြောင့် အာသဝေါကင်းသော လွတ်မြောက်သော (အရဟတ္တဖိုလ်) စိတ်နှင့် လွတ်မြောက်သော (အရဟတ္တဖိုလ်)ပညာကို ယခုဘဝ၌ပင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက်ပြုလျက် ရောက်၍ နေ၏။ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။ (၆)

ဤသို့ ဤခြောက်ဆယ်သော တရားတို့သည်ဟုတ်ကုန်၏။ မှန်ကုန်၏။ဟုတ်မှန်ကုန်၏။ မချွတ် ယွင်းကုန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

357. “Satta dhammā bahukārā...pe... satta dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame satta dhammā bahukārā? Satta ariyadhanāni – saddhādhanaṃ, sīladhanaṃ, hiridhanaṃ, ottappadhanaṃ, sutadhanaṃ, cāgadhanaṃ, paññādhanaṃ. Ime satta dhammā bahukārā.

(Kha) “katame satta dhammā bhāvetabbā? Satta sambojjhaṅgā – satisambojjhaṅgo, dhammavicayasambojjhaṅgo, vīriyasambojjhaṅgo, pītisambojjhaṅgo, passaddhisambojjhaṅgo, samādhisambojjhaṅgo, upekkhāsambojjhaṅgo . Ime satta dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame satta dhammā pariññeyyā? Satta viññāṇaṭṭhitiyo – santāvuso, sattā nānattakāyā nānattasaññino, seyyathāpi manussā ekacce ca devā ekacce ca vinipātikā. Ayaṃ paṭhamā viññāṇaṭṭhiti.

“Santāvuso , sattā nānattakāyā ekattasaññino, seyyathāpi devā brahmakāyikā paṭhamābhiniḍḍattā. Ayaṃ dutiyā viññāṇaṭṭhiti.

“Santāvuso, sattā ekattakāyā nānattasaññino, seyyathāpi devā ābhassarā. Ayaṃ tatiyā viññāṇaṭṭhiti.

“Santāvuso, sattā ekattakāyā ekattasaññino, seyyathāpi devā subhakiṇhā. Ayaṃ catutthī viññāṇaṭṭhiti.

“Santāvuso, sattā sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā...pe... ‘ananto ākāso’ti ākāśānañcāyatanūpagā. Ayaṃ pañcamī viññāṇaṭṭhiti.

“Santāvuso, sattā sabbaso ākāśānañcāyatanaṃ samatikkamma ‘anantaṃ viññāṇa’nti viññāṇañcāyatanūpagā. Ayaṃ chaṭṭhī viññāṇaṭṭhiti.

“Santāvuso, sattā sabbaso viññāṇañcāyatanaṃ samatikkamma ‘natthi kiñcī’ti ākiñcaññāyatanūpagā. Ayaṃ sattamī viññāṇaṭṭhiti. Ime satta dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame satta dhammā pahātabbā? Sattānusayā – kāmarāgānusayo, paṭighānusayo, diṭṭhānusayo, vicikicchānusayo, mānānusayo, bhavarāgānusayo , avijjānusayo. Ime satta dhammā pahātabbā.

(Ña) “katame satta dhammā hānabhāgiyā? Satta asaddhammā – idhāvuso, bhikkhu assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, appassuto hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti, duppañño hoti. Ime satta dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame satta dhammā visesabhāgiyā? Satta saddhammā – idhāvuso, bhikkhu saddho hoti, hirimā [hiriko (syā. kaṃ.)] hoti, ottappī hoti, bahussuto hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti, paññavā hoti. Ime satta dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame satta dhammā duppaṭivijjhā? Satta sappurisdhammā – idhāvuso, bhikkhu dhammaññū ca hoti atthaññū ca attaññū ca mattaññū ca kālaññū ca parisaññū ca puggalaññū ca. Ime satta dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame satta dhammā uppādetabbā? Satta saññā – aniccasaññā, anattasaññā, asubhasaññā, ādīnavasaññā, pahānasaññā, virāgasaññā, nirodhasaññā. Ime satta dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame satta dhammā abhiññeyyā? Satta niddasavatthūni – idhāvuso, bhikkhu sikkhāsamādāne tibbacchando hoti, āyatiñca sikkhāsamādāne avigatapemo. Dhammanisantiyā tibbacchando hoti, āyatiñca dhammanisantiyā avigatapemo. Icchāvinaye tibbacchando hoti, āyatiñca icchāvinaye avigatapemo. Paṭisallāne tibbacchando hoti, āyatiñca paṭisallāne avigatapemo. Vīriyāramme tibbacchando hoti, āyatiñca vīriyāramme avigatapemo. Satinepakke tibbacchando hoti, āyatiñca satinepakke avigatapemo. Diṭṭhipaṭivedhe tibbacchando hoti, āyatiñca diṭṭhipaṭivedhe avigatapemo. Ime satta dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame satta dhammā sacchikātabbā? Satta khīṇāsavabalāni – idhāvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno aniccato sabbe saṅkhārā yathābhūtaṃ sammappaññāya sudiṭṭhā honti. Yaṃpāvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno aniccato sabbe saṅkhārā yathābhūtaṃ sammappaññāya

sudiṭṭhā honti, idampi khīṇāsavassa bhikkhuno balaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma khīṇāsavo bhikkhu āsavānaṃ khayaṃ paṭijānāti – ‘khīṇā me āsavā’ti.

“Puna caparaṃ, āvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno aṅgārakāsūpamā kāmā yathābhūtaṃ sammappaññāya sudiṭṭhā honti. Yaṃpāvuso...pe... ‘khīṇā me āsavā’ti.

“Puna caparaṃ, āvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno vivekaninnaṃ cittaṃ hoti vivekaṇaṃ vivekapabbhāraṃ vivekaṭṭhaṃ nekkhammābhirataṃ byantībhūtaṃ sabbaso āsavaṭṭhāniyehi dhammehi. Yaṃpāvuso...pe... ‘khīṇā me āsavā’ti.

“Puna caparaṃ, āvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno cattāro satipaṭṭhānā bhāvitā honti subhāvitā . Yaṃpāvuso...pe... ‘khīṇā me āsavā’ti.

“Puna caparaṃ, āvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno pañcindriyāni bhāvitāni honti subhāvitāni. Yaṃpāvuso...pe... ‘khīṇā me āsavā’ti.

“Puna caparaṃ, āvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno satta bojjhaṅgā bhāvitā honti subhāvitā. Yaṃpāvuso...pe... ‘khīṇā me āsavā’ti.

“Puna caparaṃ, āvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno ariyo aṭṭhaṅgiko maggo bhāvito hoti subhāvito. Yaṃpāvuso, khīṇāsavassa bhikkhuno ariyo aṭṭhaṅgiko maggo bhāvito hoti subhāvito, idampi khīṇāsavassa bhikkhuno balaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma khīṇāsavo bhikkhu āsavānaṃ khayaṃ paṭijānāti – ‘khīṇā me āsavā’ti. Ime satta dhammā sacchikātabbā.

“Iti me sattati dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññāni sammā tathāgatena abhisambuddhā.

၃၅၇. “သတ္တ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။ပေ။ သတ္တ ဓမ္မာ သန္တိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? သတ္တ အရိယဇနာနိ – သဒ္ဓါဇနံ၊ သီလဇနံ၊ ဟိရိဇနံ၊ ဩတ္တပ္ပဇနံ၊ သုတဇနံ၊ စာဂဇနံ၊ ပညာဇနံ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? သတ္တ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ - သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ၊ ဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ၊ ဥပေက္ခါသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော - သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော၊ သေယျထာပိ မနုဿာ ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ။ အယံ ပဌမာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တာဝုသော ၊ သတ္တာ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော၊ သေယျထာပိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတု တာ။ အယံ ဒုတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော၊ သေယျထာပိ ဒေဝါ အာဘဿရာ။ အယံ တတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော၊ သေယျထာပိ ဒေဝါ သုဘကိဏှာ။ အယံ စတုတ္ထိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ။ပေ။ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာ ယတနူပဂါ။ အယံ ပဉ္စမိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ။ အယံ ဆဋ္ဌိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စိ’တိ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ။ အယံ သတ္တမိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? သတ္တာနုသယာ - ကာမရာဂါနုသယော၊ ပဋိဃာနုသယော၊ ဒိဋ္ဌာနုသယော၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော၊ မာနာနုသယော၊ ဘဝရာဂါနုသယော ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယော။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? သတ္တ အသဒ္ဓမ္မာ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု အဿဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ အဟိရိ ကော ဟောတိ၊ အနောတ္တပ္ပိ ဟောတိ၊ အပ္ပဿုတော ဟောတိ၊ ကုသီတော ဟောတိ၊ မုဋ္ဌဿတိ ဟောတိ၊ ဒုပ္ပညော ဟောတိ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဟိရိမာ [ဟိရိကော (သျှာ. ကံ.)] ဟောတိ၊ ဩတ္တပ္ပိ ဟောတိ၊ ဗဟုဿုတော ဟောတိ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ၊ ဥပဋ္ဌိ တဿတိ ဟောတိ၊ ပညဝါ ဟောတိ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ? သတ္တ သပ္ပုရိသဓမ္မာ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဓမ္မညူ စ ဟောတိ အတ္တ ညူ စ အတ္တညူ စ မတ္တညူ စ ကာလညူ စ ပရိသညူ စ ပုဂ္ဂလညူ စ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာ။

(ဇ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? သတ္တ သညာ - အနိစ္စသညာ၊ အနတ္တသညာ၊ အသုဘသညာ၊ အာဒိနဝ သညာ၊ ပဟာနသညာ၊ ဝိရာဂသညာ၊ နိရောဓသညာ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? သတ္တ နိဒ္ဒသဝတ္ထုနိ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သိက္ခိသမာဒာနေ တိဗ္ဗစ္စ နှော ဟောတိ၊ အာယတိဉ္စ သိက္ခိသမာဒာနေ အဝိဂတပေမော။ ဓမ္မနိသန္တိယာ တိဗ္ဗစ္စနှော ဟောတိ၊ အာယတိဉ္စ ဓမ္မနိသန္တိယာ အဝိဂတပေမော။ ဣစ္ဆာဝိနယေ တိဗ္ဗစ္စနှော ဟောတိ၊ အာယတိဉ္စ ဣစ္ဆာဝိနယေ အဝိဂတပေမော။ ပဋိသလ္လာနေ တိဗ္ဗစ္စနှော ဟောတိ၊ အာယတိဉ္စ ပဋိသလ္လာနေ အဝိဂတပေမော။ ဝီရိယာရမ္မေ တိဗ္ဗစ္စနှော ဟော တိ၊ အာယတိဉ္စ ဝီရိယာရမ္မေ အဝိဂတပေမော။ သတိနေပက္ကေ တိဗ္ဗစ္စနှော ဟောတိ၊ အာယတိဉ္စ သတိနေပက္ကေ အဝိဂတပေမော။ ဒိဋ္ဌိပဋိဝေဓေ တိဗ္ဗစ္စနှော ဟောတိ၊ အာယတိဉ္စ ဒိဋ္ဌိပဋိဝေဓေ အဝိဂတပေမော။ ဣမေ သတ္တ ဓ မ္မာ အဘိညေယျာ။

(ဉ) “ကတမေ သတ္တ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? သတ္တ ခိဏာသဝဗလာနိ - ဣဓာဝုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အနိစ္စတော သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ယံပါဝုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အနိစ္စတော သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ဣဒမ္ပိ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလံ ဟောတိ၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ - ‘ခိဏာ မေ အာသဝါ’တိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အင်္ဂါရကာသုပမာ ကာမာ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ယံပါဝုသော။ပေ။ ‘ခိဏာ မေ အာသဝါ’တိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဝိဝေကနိန္ဒံ စိတ္တံ ဟောတိ ဝိဝေကပေါဏံ ဝိဝေကပဗ္ဗာရံ ဝိဝေ ကဋ္ဌံ နေက္ခမ္မာဘိရုတံ ဗျန္တိဘူတံ သဗ္ဗသော အာသဝဋ္ဌာနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ယံပါဝုသော။ပေ။ ‘ခိဏာ မေ အာသ ဝါ’တိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဂုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာ ။ ယံ ပါဝုသော။ပေ။ ‘ခိဏာ မေ အာသဝါ’တိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဂုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဘာဝိတာနိ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာနိ။ ယံပါဝုသော။ ပေ။ ‘ခိဏာ မေ အာသဝါ’တိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဂုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာ။ ယံပါဝုသော။ပေ။ ‘ခိဏာ မေ အာသဝါ’တိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဂုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော ဟောတိ သုဘာဝိတော။ ယံပါဝုသော၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော ဟောတိ သုဘာဝိတော၊ ဣဒမ္ပိ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလံ ဟောတိ၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ - ‘ခိဏာ မေ အာသဝါ’တိ။ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိမေ သတ္တတိ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ။
357. Seven dhammas bring much benefit ...p... seven dhammas should be realized.

(a) Which seven dhammas bring much benefit? Seven possessions of the Ariya; possession of conviction; possession of morality; possession of shame to do evil; possession of fear to do evil; possession of learning; possession of generosity; possession of wisdom. These seven dhammas bring much benefit.

(b) Which seven dhammas should be developed? Seven factors of Enlightenment: Enlightenment factor of mindfulness; Enlightenment factor of investigative knowledge of the dhamma; Enlightenment factor of effort; Enlightenment factor of delightful satisfaction; Enlightenment factor of serenity; Enlightenment factor of concentration; Enlightenment factor of equanimity.

(c) Which seven dhammas should be understood fully? Seven abodes of consciousness: Friends, there are beings with diversity of bodily form and diversity of birth linking consciousness, such as human beings, some devas and some lower spirits. This is the first abode of consciousness (1)

Friends, there are beings with diversity of bodily form and uniformity of birth-linking consciousness, such as, Brahmās of the first Jhāna realm. This is the second abode of consciousness. (2)

Friends, there are beings with uniformity of bodily form and diversity of birth-linking consciousness, such as Brahmās of Ābhassara realm. This is the third abode of consciousness. (3)

Friends, there are beings with uniformity of bodily form and conformity of birth-linking consciousness, such as Brahmās of Subhakinhā realm. This is the fourth abode of consciousness. (4)

Friends, there are beings who, passing entirely beyond rūpa ...p... concentrating on the infinity of space, attain to the sphere of Infinite Space. This is the fifth abode of consciousness. (5)

Friends, there are beings who, passing entirely beyond the sphere of Infinite Space and concentrating on the Infinity of Consciousness, attain to the sphere of Infinite Consciousness. This is the sixth abode of consciousness. (6)

Friends, there are beings who passing entirely beyond the sphere of Infinite Consciousness and concentrating on Nothingness, attain to the sphere of Nothingness. This is the seventh abode of consciousness. These seven dhammas should be understood fully. (7)

(d) Which seven dhammas should be abandoned? The seven latent tendencies; The latent tendency of attachment to sense pleasures, the latent tendency of animosity; the latent tendency of wrong view; the latent tendency of uncertainty; the latent tendency of conceit; the latent tendency of attachment to existence; the latent tendency of ignorance. These seven dhammas should be abandoned.

(e) Which seven dhammas lead to decline? Seven evil dhammas: In this Teaching, friends, a bhikkhu lacks conviction, has no shame to do evil, has no fear to do evil, has no learning, is indolent, lacks constant mindfulness and lacks wisdom. These seven dhammas lead to decline.

(f) Which seven dhammas lead to progress? Seven good dhammas: In this Teaching, friends, a bhikkhu has conviction, has shame to do evil, has fear to do evil, has much learning, has energetic effort, has constant mindfulness and has wisdom. These seven dhammas lead to progress.

(g) Which seven dhammas are hard to penetrate? Seven dhammas of the virtuous: In this Teaching, friends, a bhikkhu knows the text, knows the meaning, knows himself, knows the right measure, knows the proper time, knows the audience and knows the individual. These seven dhammas are hard to penetrate.

(h) Which seven dhammas should be caused to arise? Seven kinds of perception: perception of impermanence; perception of non-self; perception of foulness; perception of fault;

perception of abandonment; perception of non-attachment, perception of cessation (of dukkha). These seven dhammas should be caused to arise.

(i) Which seven dhammas should be known by special apperception? Seven requirements for Arahats: In this Teaching friends, a bhikkhu has keen desire to take up the training and also cherishes taking up the Teaching in the future; he has keen desire to contemplate the dhamma and also cherishes contemplating the dhamma in the future; he has keen desire to dispel craving and cherishes dispelling craving in the future; he has keen desire to seek solitary seclusion and also cherishes seeking solitary seclusion in the future; he has keen desire to put forth energetic effort and also cherishes putting forth energetic effort in the future; he has keen desire to establish mindfulness and comprehension and also cherishes establishing mindfulness and comprehension in the future. These seven dhammas should be known by special apperception.

(j) Which seven dhammas should be realised? Seven powers of the Arahats: In this Teaching, friends, a bhikkhu who has destroyed the Āsavas sees clearly as they really are, through insight knowledge that all conditioned things are impermanent. That the bhikkhu who has destroyed the Āsavas, sees clearly as they really are, through insight knowledge that all conditioned things are impermanent, constitutes the power of that bhikkhu, who has destroyed the Āsavas. And by virtue of this power, that bhikkhu knows the destruction of the Āsavas in him thus: 'I have destroyed the Āsavas'. (1)

And again, friends, a bhikkhu who has destroyed the Āsavas, sees clearly as they really are, through insight knowledge, that sensual desire and objects of these desires are like pits full of burning coal. Friends, that the bhikkhu who has destroyed the Āsavas ...p... 'I have destroyed the Āsavas'. (2)

And again, friends, the mind of the bhikkhu who has destroyed the Āsavas, inclines towards seclusion (Nibbāna), leans towards seclusion (Nibbāna), leads to seclusion (Nibbāna). His mind rests upon seclusion, delights in renunciation and is fully detached from all dhammas which form the origin of Āsavas. Friends, that the bhikkhu who has destroyed the Āsavas ...p... 'I have destroyed the Āsavas'. (3)

And again, friends, the bhikkhu who has destroyed the Āsavas develop the four methods of steadfast mindfulness. He develops them well. Friends, that the bhikkhu who has destroyed the Asavas ...p... 'I have destroyed the Āsavas'. (4)

And again, friends, the bhikkhu who has destroyed the Āsavas develops the five faculties. He develops them well. Friends, that the bhikkhu who has destroyed the Āsavas ...p...'I have destroyed the Āsavas'. (5)

And again, friends, the bhikkhu who has destroyed the Āsavas develops the seven factors of Enlightenment. And he develops them well. Friends that the bhikkhu who has destroyed the Āsavas ...p....'I have destroyed the Āsavas'. (6)

And again, friends, the bhikkhu who has destroyed the Āsavas develops the Ariya Path of Eight Constituents. He develops them well. Friends that the bhikkhu who has destroyed the Āsavas develops the Ariya Path of Eight Constituents, and that he develops knowledge well, constitutes the power of a

bhikkhu who has destroyed the Āsavas. And by virtue of this power, that bhikkhu knows the destruction of Āsavas in him thus: 'I have destroyed the Āsavas'. These seven dhammas are to be realised.(7)

Thus these seventy dhammas which are true, real, correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၇။ ခုနစ်ပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ပ။ ခုနစ်ပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော ခုနစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အရိယာ၏ဥစ္စာ ခုနစ်ပါးတို့ တည်း။ သဒ္ဓါဥစ္စာ၊ သီလဥစ္စာ၊ ဟိရိဥစ္စာ၊ ဩတ္တပ္ပဥစ္စာ၊ သုတဥစ္စာ၊ စာဂဥစ္စာ၊ ပညာဥစ္စာ တို့ တည်း။ ဤတရား ခုနစ်ပါးတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။

(ခ) ပွားများအပ်သော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း အင်္ဂါ သမ္မောဇ္ဈင် ခုနစ် ပါးတို့တည်း။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်တို့တည်း။ ဤတရားခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများအပ် ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဝိညာဉ်၏တည်ရာ ခုနစ်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်း ကွဲပြား၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်းလည်း ကွဲပြားကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိ ကုန်၏။ အဘယ်သတ္တဝါတို့နည်းဟူမူ အချို့သောနတ်၊ အချို့သော ဝိနိပါတိက၂နှင့် လူတို့ပင်တည်း။ ဤကား ရှေးဦးစွာသော ဝိညာဉ်၏ တည်ရာပေတည်း။ (၁)

ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်း ကွဲပြား၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်း တူကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ် သတ္တဝါတို့နည်းဟူမူ ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ပင်တည်း။ ဤကား နှစ်ခုမြောက်သော ဝိညာဉ်၏ တည်ရာပေတည်း။ (၂)

ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်း တူ၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်း ကွဲပြားကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ် သတ္တဝါတို့နည်းဟူမူ အာဘဿရာဘုံ၌ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ပင်တည်း။ ဤကား သုံးခုမြောက်သော ဝိညာဉ်၏ တည်ရာပေတည်း။ (၃)

ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်း တူ၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်းလည်း တူကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ် သတ္တဝါတို့နည်းဟူမူ သုဘကိဏှာဘုံ၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ပင်တည်း။ ဤကား လေးခု မြောက်သော ဝိညာဉ်၏ တည်ရာပေတည်း။ (၄)

ငါ့သျှင်တို့ ရူပသညာတို့ကို လုံးဝ လွန်မြောက်၍။ပ။ "ကောင်းကင်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု (နှလုံး သွင်းလျက်) အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ရောက်သော ဗြဟ္မာတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤကား ငါးခုမြောက်သော ဝိညာဉ်၏ တည်ရာပေတည်း။ (၅)

ငါ့သျှင်တို့ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို လုံးဝ လွန်မြောက်၍ "ဝိညာဉ်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု ပွားများခြင်း ကြောင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ ရောက်သော ဗြဟ္မာတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤကား ခြောက်ခု မြောက်သော ဝိညာဉ်၏ တည်ရာပေတည်း။ (၆)

ငါ့သျှင်တို့ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို လုံးဝ လွန်မြောက်၍ "တစ်စုံတစ်ခုမျှမရှိ"ဟု ပွားများခြင်း ကြောင့် အာကိဉ္စ ဉ္စာယတနဘုံသို့ ရောက်သော ဗြဟ္မာတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤကား ခုနစ်ခုမြောက်သော ဝိညာဉ်၏ တည်ရာပေ တည်း။ ဤတရားခုနစ်ပါးတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။ (၇)

--

(ဃ) ပယ်အပ်သော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အနုသယ ခုနစ်ပါးတို့တည်း။ ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယ၊ ဒိဋ္ဌာနုသယ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ၊ မာနာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာ နုသယတို့တည်း။ ဤတရားခုနစ်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

(င) ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မသူတော် တရားခုနစ်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သဒ္ဓါတရား မရှိ၊ ရှုက်ခြင်း မရှိ၊ ကြောက်လန့်ခြင်း မရှိ၊

အကြားအမြင် မရှိ၊ ပျင်းရိ၏။ သတိလွတ်၏။ ပညာမရှိ။ ဤခုနစ်ပါးသော တရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားတို့တည်း။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သူတော်ကောင်း တရား ခုနစ်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သဒ္ဓါတရား ရှိ၏။ ရှုက်ခြင်း ရှိ၏။ ကြောက်လန့်ခြင်း ရှိ၏။ အကြားအမြင် များ၏။ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိ၏။ ထင်သော သတိ ရှိ၏။ ပညာရှိ၏။ ဤခုနစ်ပါးသော တရားတို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သူတော်ကောင်း တရား ခုနစ်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ပါဠိကို သိ၏။ အနက်ကို သိ၏။ မိမိကိုယ်ကို သိ၏။ အတိုင်းအရှည်ကို သိ၏။ အခါကို သိ၏။ ပရိသတ်ကို သိ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သိ၏။ ဤတရားခုနစ်ပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သညာ ခုနစ်ပါးတို့တည်း။ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်၌ ဖြစ်သောသညာ၊ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်၌ ဖြစ်သောသညာ၊ အသုဘာနုပဿနာ ဉာဏ်၌ ဖြစ်သောသညာ၊ အာဒိနဝါနုပဿနာဉာဏ်၌ ဖြစ်သောသညာ၊ ပဟာနာနုပဿနာဉာဏ်၌ ဖြစ်သော သညာ၊ ဝိရာဂါနုပဿနာဉာဏ်၌ ဖြစ်သောသညာ၊ နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ်၌ ဖြစ်သောသညာတို့တည်း။ ဤတရားခုနစ်ပါးတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

(ဈ) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရဟန္တာ ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း ခုနစ်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သိက္ခာသုံးပါးကို စောင့်ထိန်းခြင်း၌ ထက်သော ဆန္ဒရှိ၏။ နောင်အခါ၌လည်း သိက္ခာသုံးပါးကို စောင့်ထိန်းခြင်း၌ မကင်းသော တောင့်တခြင်းရှိ၏။ တရားကို ဆင်ခြင်ခြင်း၌ ထက်သော ဆန္ဒရှိ၏။ နောင်အခါ၌လည်း တရားကို ဆင်ခြင် ခြင်း၌ မကင်းသော တောင့်တခြင်းရှိ၏။ တဏှာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌ ထက်သော ဆန္ဒရှိ၏။ နောင်အခါ၌ လည်း တဏှာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌ မကင်းသော တောင့်တခြင်းရှိ၏။ တစ်ယောက်ထီးတည်း (ကိလေသာ အပေါင်းအသင်းကင်း၍) နေခြင်း၌ ထက်သော ဆန္ဒရှိ၏။ နောင်အခါ၌လည်း တစ်ယောက်ထီးတည်း (ကိလေသာ အပေါင်းအသင်းကင်း၍) နေခြင်း၌ မကင်းသော တောင့်တခြင်းရှိ၏။ သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လကို ချီးမြှောက်ခြင်း၌ ထက်သော ဆန္ဒရှိ၏။ နောင်အခါ၌လည်း သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လကို ချီးမြှောက်ခြင်း၌ မကင်းသော တောင့်တခြင်းရှိ၏။ သတိပညာ၌ ထက်သော ဆန္ဒရှိ၏။ နောင်အခါ၌လည်း သတိပညာ၌ မကင်းသော တောင့်တခြင်းရှိ၏။ အရိယမဂ်ကို သိမြင်ခြင်း၌ ထက်သော ဆန္ဒရှိ၏။ နောင်အခါ၌လည်း အရိယမဂ် ကို သိမြင်ခြင်း၌ မကင်းသော တောင့်တခြင်းရှိ၏။ ဤခုနစ်ပါးသောတရားတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ခုနစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အားခုနစ်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ အားဖြင့်ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်အပ်ကုန်၏။ ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီး သော ရဟန်းသည် ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စအားဖြင့်ဟုတ်မှန်သော အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်အပ်သော ဤသဘောသည်လည်း အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်း၏ အားဖြစ်၏။ အကြင်အားကို အကြောင်းပြု၍ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် "ငါ့အား အာသဝေါတရားကုန်ပြီ"ဟု အာသဝေါတရား တို့၏ ကုန်ခြင်းကို သိ၏။ (၁)

--

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် ကာမဂုဏ်တို့သည် မီးကျိုး အပြည့်ရှိသော တွင်းနှင့် တူကုန်၏ဟုဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်အပ်ကုန်၏။ ငါ့သျှင်တို့။ပ။ "ငါ့ အား အာသဝေါတရား ကုန်ပြီ"ဟု သိ၏။ (၂)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ ကိုင်း၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ ရှိုင်း၏။ နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။ နိဗ္ဗာန်၌ ဓမ္မလျော်၏။ အာသဝေါတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော တရားတို့မှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ငါ့သျှင်တို့။ပ။ "ငါ့အား အာသဝေါ တရား ကုန်ပြီ"ဟု သိ၏။ (၃)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပွားအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွားအပ်ကုန်၏။ ငါ့သျှင်တို့။ပ။ "ငါ့အား အာသဝေါတရား ကုန်ပြီ"ဟု သိ၏။ (၄)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွားအပ် ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွားအပ်ကုန်၏။ ငါ့သျှင်တို့။ပ။ "ငါ့အား အာသဝေါတရား ကုန်ပြီ"ဟု သိ၏။ (၅)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း အင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တို့ကို ပွားအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွားအပ်ကုန်၏။ ငါ့သျှင်တို့။ပ။ "ငါ့အား အာသဝေါ တရားကုန်ပြီ"ဟု သိ၏။ (၆)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မြတ်သော အရိယမဂ် ကို ပွားအပ်၏။ ကောင်းစွာ ပွားအပ်၏။ ငါ့သျှင်တို့ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသော မြတ်သော အရိယမဂ်ကို ပွားအပ်သော ကောင်းစွာ ပွားအပ်သော ဤသဘောသည် လည်း အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်း၏ အားဖြစ်၏။ အကြင်အားကို အကြောင်းပြု၍ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် "ငါ့အား အာသဝေါ တရား ကုန်ပြီ"ဟု အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို သိ၏။ ဤတရားခုနစ်ပါးတို့ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။ (၇)

ဤသို့ ဤခုနစ်ဆယ်သောတရားတို့သည် ဟုတ်ကုန်၏၊ မှန်ကုန်၏၊ ဟုတ်မှန်ကုန်၏၊ မချွတ်ယွင်း ကုန်၊
ဖောက်ပြန်သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

Paṭhamabhāṇavāro niṭṭhito. ပဌမဘာဏဝါရော နိဋ္ဌိတော။
End of the First Portion for Recitation ပဌမအခန်း ပြီး၏။

Aṭṭha dhammā အဋ္ဌ ဓမ္မာ
The Eight Dhammas တရား ရှစ်ပါးစု

358. “Aṭṭha dhammā bahukārā...pe... aṭṭha dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame aṭṭha dhammā bahukārā? Aṭṭha hetū aṭṭha paccayā ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattanti. Katame aṭṭha? Idhāvuso, bhikkhu satthāraṃ [satthāraṃ vā (syā. ka.)] upanissāya viharati aññataraṃ vā garuṭṭhāniyaṃ sabrahmacāriṃ, yatthassa tibbaṃ hirottappaṃ paccupaṭṭhitaṃ hoti pemañca gāravo ca. Ayaṃ paṭhamo hetu paṭhamo paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya . Paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati.

“Taṃ kho pana satthāraṃ upanissāya viharati aññataraṃ vā garuṭṭhāniyaṃ sabrahmacāriṃ , yatthassa tibbaṃ hirottappaṃ paccupaṭṭhitaṃ hoti pemañca gāravo ca. Te kālāna kālāna upasaṅkamitvā paripucchati paripañhati – ‘idaṃ, bhante, kathaṃ? Imassa ko attho’ti? Tassa te āyasmanto avivaṭṭaṇṇeva vivaranti, anuttānīkattañca uttānī [anuttānīkattañca uttāniṃ (ka.)] karonti, anekavihiṇṇesu ca kaṅkhāṭṭhāniyesu dhammesu kaṅkhaṃ paṭivinodenti. Ayaṃ dutiyo hetu dutiyo paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya, paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya, vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati.

“Taṃ kho pana dhammaṃ sutvā dvayena vūpakāśena sampādeti – kāyavūpakāśena ca cittavūpakāśena ca. Ayaṃ tatiyo hetu tatiyo paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya, paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu sīlavā hoti, pātimokkhasaṃvarasaṃvuto viharati ācāragocarasaṃpanno, aṇumattesu vajjesu bhayadassāvī samādhāya sikkhati sikkhāpadesu. Ayaṃ catuttho hetu catuttho paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya, paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu bahussuto hoti sutadharo sutasannicayo. Ye te dhammā ādikalyāṇā majjhekalyāṇā pariyosānakalyāṇā sātthā sabyañjanā kevalaparipuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ abhivadanti, tathārūpāssa dhammā bahussutā honti dhātā vacasā paricitā manasānupekkhitā diṭṭhiyā suppaṭividdhā. Ayaṃ pañcama hetu pañcama paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya, paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu āraddhavīriyo viharati akusalānaṃ dhammānaṃ pahānāya, kusalānaṃ dhammānaṃ upasampadāya, thāmaṃ daḥhaparakkamo anikkhattadhuro kusalesu dhammesu. Ayaṃ chaṭṭho hetu chaṭṭho paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya, paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu satimā hoti paramena satinepakkena samannāgato. Cirakatampi cirabhāsitaṃ saritā anussaritā. Ayaṃ sattamo hetu sattamo paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya, paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu pañcasu upādānakkhandhesu, udayabbayānupassī viharati – ‘iti rūpaṃ iti rūpassa samudayo iti rūpassa atthaṅgamo; iti vedanā iti vedanāya samudayo iti vedanāya atthaṅgamo; iti saññā iti saññāya samudayo iti saññāya atthaṅgamo; iti saṅkhārā iti saṅkhārānaṃ samudayo iti saṅkhārānaṃ atthaṅgamo; iti viññāṇaṃ iti viññāṇassa samudayo iti viññāṇassa atthaṅgamo’ti. Ayaṃ aṭṭhamo hetu aṭṭhamo paccayo ādibrahmacariyikāya paññāya appaṭiladdhāya paṭilābhāya, paṭiladdhāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā saṃvattati. Ime aṭṭha dhammā bahukārā.

(Kha) “katame aṭṭha dhammā bhāvetabbā? Ariyo aṭṭhaṅgiko maggo seyyathidaṃ – sammādiṭṭhi, sammāsaṅkappo, sammāvācā, sammākammanto, sammāājīvo, sammāvāyāmo, sammāsati, sammāsamādhi. Ime aṭṭha dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame aṭṭha dhammā pariññeyyā? Aṭṭha lokadhammā – lābho ca, alābho ca, yaso ca, ayaso ca, nindā ca, pasaṃsā ca, sukhañca, dukkhañca. Ime aṭṭha dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame aṭṭha dhammā pahātabbā? Aṭṭha micchattā – micchādiṭṭhi, micchāsaṅkappo, micchāvācā, micchākammanto, micchāājīvo, micchāvāyāmo, micchāsati, micchāsamādhi. Ime aṭṭha dhammā pahātabbā.

(Ṇa) “katame aṭṭha dhammā hānabhāgiyā? Aṭṭha kusītavatthūni. Idhāvuso, bhikkhunā kammaṃ kātappaṃ hoti, tassa evaṃ hoti – ‘kammaṃ kho me kātappaṃ bhavissati, kammaṃ kho pana me karontassa kāyo kilamissati, handāhaṃ nipajjāmī’ti. So nipajjati, na vīriyaṃ ārabhati appattassa pattiyā anadhigatassa adhigamāya asacchikatassa sacchikiriyāya. Idaṃ paṭhamam kusītavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhunā kammaṃ kataṃ hoti . Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho kammaṃ akāsiṃ, kammaṃ kho pana me karontassa kāyo kilanto, handāhaṃ nipajjāmī’ti. So nipajjati, na vīriyaṃ ārabhati...pe... idaṃ duttiyam kusītavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhunā maggo gantabbo hoti. Tassa evaṃ hoti – ‘maggo kho me gantabbo bhavissati, maggaṃ kho pana me gacchantassa kāyo kilamissati, handāhaṃ nipajjāmī’ti. So nipajjati, na vīriyaṃ ārabhati...pe... idaṃ tatiyam kusītavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhunā maggo gato hoti. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho maggaṃ agamāsiṃ, maggaṃ kho pana me gacchantassa kāyo kilanto, handāhaṃ nipajjāmī’ti. So nipajjati, na vīriyaṃ ārabhati...pe... idaṃ catuttham kusītavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto na labhati lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ pāripūriṃ. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto nālatthaṃ lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ

pāripūriṃ, tassa me kāyo kilanto akammañño, handāhaṃ nipajjāmi'ti...pe... idaṃ pañcamaṃ kusītavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto labhati lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ pāripūriṃ. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto alatthaṃ lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ pāripūriṃ, tassa me kāyo garuko akammañño, māsācitaṃ maññe, handāhaṃ nipajjāmi'ti. So nipajjati...pe... idaṃ chaṭṭhaṃ kusītavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno uppanno hoti appamattako ābādho, tassa evaṃ hoti – ‘uppanno kho me ayaṃ appamattako ābādho atthi kappo nipajjitum, handāhaṃ nipajjāmi'ti. So nipajjati...pe... idaṃ sattamaṃ kusītavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu gilānāvuṭṭhito hoti aciravuṭṭhito gelaññā. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho gilānāvuṭṭhito aciravuṭṭhito gelaññā. Tassa me kāyo dubbalo akammañño, handāhaṃ nipajjāmi'ti. So nipajjati...pe... idaṃ aṭṭhamaṃ kusītavatthu. Ime aṭṭha dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame aṭṭha dhammā visesabhāgiyā? Aṭṭha ārambhavatthūni. Idhāvuso, bhikkhunā kammaṃ kātabbaṃ hoti, tassa evaṃ hoti – ‘kammaṃ kho me kātabbaṃ bhavissati, kammaṃ kho pana me karontena na sukaraṃ buddhānaṃ sāsanaṃ manasikātuṃ, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi appattassa pattiyaṃ anadhigatassa adhigamāya asacchikatassa sacchikiriya'ā'ti. So vīriyaṃ ārabhati appattassa pattiyaṃ anadhigatassa adhigamāya asacchikatassa sacchikiriya'āya. Idaṃ paṭhamaṃ ārambhavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhunā kammaṃ kataṃ hoti. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho kammaṃ akāsiṃ, kammaṃ kho panāhaṃ karonto nāsakkiṃ buddhānaṃ sāsanaṃ manasikātuṃ, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi...pe... idaṃ dutiyaṃ ārambhavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhunā maggo gantabbo hoti. Tassa evaṃ hoti – ‘maggo kho me gantabbo bhavissati, maggaṃ kho pana me gacchantena na sukaraṃ buddhānaṃ sāsanaṃ manasikātuṃ, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi...pe... idaṃ tatiyaṃ ārambhavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhunā maggo gato hoti. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho maggaṃ agamāsiṃ, maggaṃ kho panāhaṃ gacchanto nāsakkhiṃ buddhānaṃ sāsanaṃ manasikātuṃ, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi...pe... idaṃ catutthaṃ ārambhavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto na labhati lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ pāripūriṃ. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto nālatthaṃ lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ pāripūriṃ, tassa me kāyo lahuko kammañño, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi...pe... idaṃ pañcamaṃ ārambhavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto labhati lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ pāripūriṃ. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya caranto alatthaṃ lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṃ pāripūriṃ. Tassa me kāyo balavā kammañño, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi...pe... idaṃ chaṭṭhaṃ ārambhavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhuno uppanno hoti appamattako ābādho. Tassa evaṃ hoti – ‘uppanno kho me ayaṃ appamattako ābādho ṭhānaṃ kho panetaṃ vijjati, yaṃ me ābādho pavaḍḍheyya, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi...pe... idaṃ sattamaṃ ārambhavatthu.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu gilānā vuṭṭhito hoti aciravuṭṭhito gelaññā. Tassa evaṃ hoti – ‘ahaṃ kho gilānā vuṭṭhito aciravuṭṭhito gelaññā, ṭhānaṃ kho panetaṃ vijjati, yaṃ me ābādho paccudāvatteyya, handāhaṃ vīriyaṃ ārabhāmi appattassa pattiyaṃ anadhigatassa adhigamāya asacchikatassa sacchikiriyāyā’ti. So vīriyaṃ ārabhati appattassa pattiyaṃ anadhigatassa adhigamāya asacchikatassa sacchikiriyāya. Idaṃ aṭṭhamaṃ ārambhavatthu. Ime aṭṭha dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame aṭṭha dhammā duppaṭivijjhā? Aṭṭha akkhaṇā asamayā brahmacariyavāsāya. Idhāvuso, tathāgato ca loka uppanno hoti arahaṃ sammāsambuddho, dhammo ca desiyati opasamiko parinibbāniko sambodhagāmī sugatappavedito. Ayañca puggalo nirayaṃ upapanno hoti. Ayaṃ paṭhamo akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya.

“Puna caparaṃ, āvuso, tathāgato ca loka uppanno hoti arahaṃ sammāsambuddho, dhammo ca desiyati opasamiko parinibbāniko sambodhagāmī sugatappavedito, ayañca puggalo tiracchānayoṇiṃ upapanno hoti. Ayaṃ dutiyo akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya.

“Puna caparaṃ...pe... pettivisayaṃ upapanno hoti. Ayaṃ tatiyo akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya.

“Puna caparaṃ...pe... aññataraṃ dīghāyukaṃ devanikāyaṃ upapanno hoti. Ayaṃ catuttho akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya.

“Puna caparaṃ...pe... paccantimesu janapadesu paccājāto hoti milakkhesu aviññātāresu, yattha natthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ. Ayaṃ pañcamo akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya.

“Puna caparaṃ...pe... ayañca puggalo majjhimesu janapadesu paccājāto hoti, so ca hoti micchādiṭṭhiko viparītadassano – ‘natthi dinnaṃ, natthi yiṭṭhaṃ, natthi hutaṃ, natthi sukatadukkaṭānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko, natthi ayaṃ loko, natthi paro loko, natthi mātā, natthi pitā, natthi sattā opapātikā, natthi loka samaṇabrāhmaṇā sammaggatā sammāpaṭipannā ye imañca lokaṃ parañca lokaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā pavedentī’ti. Ayaṃ chaṭṭho akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya.

“Puna caparaṃ...pe... ayañca puggalo majjhimesu janapadesu paccājāto hoti , so ca hoti duppañño jaḷo eḷamūgo, nappaṭibalo subhāsita dubbhāsita namatthamaññātuṃ. Ayaṃ sattamo akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya.

“Puna caparaṃ...pe... ayañca puggalo majjhimesu janapadesu paccājāto hoti, so ca hoti paññavā ajaḷo aneḷamūgo, paṭibalo subhāsita dubbhāsita namatthamaññātuṃ. Ayaṃ aṭṭhamo akkhaṇo asamayo brahmacariyavāsāya. Ime aṭṭha dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame aṭṭha dhammā uppādetabbā? Aṭṭha mahāpurisavitakkā – appicchassāyaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo mahicchassa. Santuṭṭhassāyaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo

asantuṭṭhassa. Pavivittassāyaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo saṅgaṇikārāmassa.

Āraddhavīriyassāyaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo kusītassa. Upaṭṭhitasatissāyaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo muṭṭhassatissa. Samāhitassāyaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo asamāhitassa .

Paññāvato [paññāvato (sī. pī.)] ayaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo duppaññaṃ.

Nippapañcassāyaṃ dhammo, nāyaṃ dhammo papañcārāmassāti [nippapañcārāmassa ayaṃ dhammo nippapañcaratino, nāyaṃ dhammo papañcārāmassa papañcaratinoti (sī. syā. pī.) aṅguttarepi tatheva dissati. aṭṭhakathāṭikā pana oloketabbā] ime aṭṭha dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame aṭṭha dhammā abhiññeyyā? Aṭṭha abhibhāyatanāni – ajjhataṃ rūpasāññī eko bahiddhā rūpāni passati parittāni suvaṇṇadubbaṇṇāni , ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti – evaṃsaññī hoti. Idaṃ paṭhamam abhibhāyatanam.

“Ajjhataṃ rūpasāññī eko bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni suvaṇṇadubbaṇṇāni, ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti – evaṃsaññī hoti. Idaṃ dutiyam abhibhāyatanam.

“Ajjhataṃ arūpasāññī eko bahiddhā rūpāni passati parittāni suvaṇṇadubbaṇṇāni, ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti evaṃsaññī hoti. Idaṃ tatiyam abhibhāyatanam.

“Ajjhataṃ arūpasāññī eko bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni suvaṇṇadubbaṇṇāni, ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti evaṃsaññī hoti. Idaṃ catuttham abhibhāyatanam.

“Ajjhataṃ arūpasāññī eko bahiddhā rūpāni passati nīlāni nīlavaṇṇāni nīlanidassanāni nīlanibhāsāni. Seyyathāpi nāma umāpupphaṃ nīlam nīlavaṇṇam nīlanidassanam nīlanibhāsam. Seyyathā vā pana taṃ vattham bārāṇaseyyakam ubhatobhāgavimaṭṭham nīlam nīlavaṇṇam nīlanidassanam nīlanibhāsam, evameva ajjhataṃ arūpasāññī eko bahiddhā rūpāni passati nīlāni nīlavaṇṇāni nīlanidassanāni nīlanibhāsāni, ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti evaṃsaññī hoti. Idaṃ pañcamam abhibhāyatanam.

“Ajjhataṃ arūpasāññī eko bahiddhā rūpāni passati pītāni pītavaṇṇāni pītanidassanāni pītanibhāsāni. Seyyathāpi nāma kaṇikārapupphaṃ pītam pītavaṇṇam pītanidassanam pītanibhāsam. Seyyathā vā pana taṃ vattham bārāṇaseyyakam ubhatobhāgavimaṭṭham

pītaṃ pītavaṇṇaṃ pītanidassanaṃ pītanibhāsaṃ , evameva ajjhattaṃ arūpasaññī eko bahiddhā rūpāni passati pītāni pītavaṇṇāni pītanidassanāni pītanibhāsāni, ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti evaṃsaññī hoti. Idaṃ chaṭṭhaṃ abhibhāyatanaṃ.

“Ajjhattaṃ arūpasaññī eko bahiddhā rūpāni passati lohitakāni lohitakavaṇṇāni lohitakanidassanāni lohitakanibhāsāni. Seyyathāpi nāma bandhujīvakaupphamaṃ lohitakaṃ lohitakavaṇṇaṃ lohitakanidassanaṃ lohitakanibhāsaṃ, seyyathā vā pana taṃ vatthaṃ bārāṇaseyyakaṃ ubhatobhāgavimaṭṭhaṃ lohitakaṃ lohitakavaṇṇaṃ lohitakanidassanaṃ lohitakanibhāsaṃ, evameva ajjhattaṃ arūpasaññī eko bahiddhā rūpāni passati lohitakāni lohitakavaṇṇāni lohitakanidassanāni lohitakanibhāsāni, ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti evaṃsaññī hoti. Idaṃ sattamaṃ abhibhāyatanaṃ.

“Ajjhattaṃ arūpasaññī eko bahiddhā rūpāni passati odātāni odātavaṇṇāni odātanidassanāni odātanibhāsāni. Seyyathāpi nāma osadhitāraḥ odātā odātavaṇṇāni odātanidassanāni odātanibhāsāni, seyyathā vā pana taṃ vatthaṃ bārāṇaseyyakaṃ ubhatobhāgavimaṭṭhaṃ odātaṃ odātavaṇṇaṃ odātanidassanaṃ odātanibhāsaṃ, evameva ajjhattaṃ arūpasaññī eko bahiddhā rūpāni passati odātāni odātavaṇṇāni odātanidassanāni odātanibhāsāni, ‘tāni abhibhuyya jānāmi passāmī’ti evaṃsaññī hoti. Idaṃ aṭṭhamaṃ abhibhāyatanaṃ. Ime aṭṭha dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame aṭṭha dhammā sacchikātabbā? Aṭṭha vimokkhā – rūpī rūpāni passati. Ayaṃ paṭthamo vimokkho.

“Ajjhattaṃ arūpasaññī eko bahiddhā rūpāni passati. Ayaṃ dutiyo vimokkho.

“Subhanteva adhimutto hoti. Ayaṃ tatiyo vimokkho.

“Sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā paṭighasaññānaṃ atthaṅgamā nānattasaññānaṃ amanasikārā ‘ananto ākāso’ti ākāśānañcāyatanaṃ upasampajja viharati. Ayaṃ catuttho vimokkho.

“Sabbaso ākāsaññāyatanam samatikkamma ‘anantaṃ viññāṇa’nti viññāṇaññāyatanam upasampajja viharati. Ayaṃ pañcamo vimokkho.

“Sabbaso viññāṇaññāyatanam samatikkamma ‘natthi kiñcī’ti ākiñcaññāyatanam upasampajja viharati. Ayaṃ chaṭṭho vimokkho.

“Sabbaso ākiñcaññāyatanam samatikkamma nevaśāññāyatanam upasampajja viharati. Ayaṃ sattamo vimokkho.

“Sabbaso nevaśāññāyatanam samatikkamma saññāvedayitanirodham upasampajja viharati. Ayaṃ aṭṭhamo vimokkho. Ime aṭṭha dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime asīti dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññathā sammā tathāgatenā abhisambuddhā.

၃၅၈. “အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။ပေ။ အဋ္ဌ ဓမ္မာ သန္တိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? အဋ္ဌ ဟေတူ အဋ္ဌ ပစ္စယာ အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။ ကတမေ အဋ္ဌ? ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သတ္တာရံ [သတ္တာရံ ဝါ (သျှာ. က.)] ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ အညတရံ ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယံ သဗြဟ္မစာရိယတ္ထဿ တိဗ္ဗံ ဟိရောတ္တပုံ ပစ္စုပ္ပန်တံ ဟောတိ ပေမဉ္စ ဂါရဝေါ စ။ အယံ ပဌမော ဟေတု ပဌမော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ ။ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။

“တံ ခေါ ပန သတ္တာရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ အညတရံ ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယံ သဗြဟ္မစာရိယတ္ထဿ တိဗ္ဗံ ဟိရောတ္တပုံ ပစ္စုပ္ပန်တံ ဟောတိ ပေမဉ္စ ဂါရဝေါ စ။ တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉ္စတိ - ‘ဣဒံ ဘန္တေ၊ ကထံ? ဣမဿ ကော အတ္ထော’တိ? တဿ တေ အာယသ္မန္တော အဝိဝဋ္ဌဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ၊ အနတ္တာနိကတဉ္စ ဥတ္တာနိ [အနတ္တာနိကတဉ္စ ဥတ္တာနိ (က.)] ကရောန္တိ၊ အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခါဋ္ဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ အယံ ဒုတိယော ဟေတု ဒုတိယော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ၊ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ၊ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။

“တံ ခေါ ပန ဓမ္မံ သုတ္တာ ဒွယေန ဝူပကာသေန သမ္ပါဒေတိ - ကာယဝူပကာသေန စ စိတ္တဝူပကာသေန စ။ အယံ တတိယော ဟေတု တတိယော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ၊ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန နော၊ အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခိပဒေသု။ အယံ စတုတ္ထော ဟေတု စတုတ္ထော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ၊ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိက လျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္တာ သဗျဉ္ဇနာ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ၊ တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ အယံ ပဉ္စမော ဟေတု ပဉ္စမော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ၊ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ၊ ထာမဝါ ဒဠပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ အယံ ဆဋ္ဌော ဟေတု ဆဋ္ဌော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ၊ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော။ စိရကတမ္ပိ စိရဘာ သိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ အယံ သတ္တမော ဟေတု သတ္တမော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ၊ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ပဉ္စသု ဥပါဒာနက္ခန္ဓေသု၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီ ဝိဟရတိ - ‘ဣတိ ရူပံ ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော ဣတိ ရူပဿ အတ္တင်္ဂမော၊ ဣတိ ဝေဒနာ ဣတိ ဝေဒနာယ သမုဒယော ဣတိ ဝေဒနာယ အတ္တင်္ဂမော၊ ဣတိ သညာ ဣတိ သညာယ သမုဒယော ဣတိ သညာယ အတ္တင်္ဂမော၊ ဣတိ သင်္ခါရာ ဣတိ သင်္ခါရာနံ သမုဒယော ဣတိ သင်္ခါရာနံ အတ္တင်္ဂမော၊ ဣတိ ဝိညာဏံ ဣတိ ဝိညာဏဿ သမုဒယော ဣတိ ဝိညာဏဿ အတ္တင်္ဂမော’တိ။ အယံ အဋ္ဌမော ဟေတု အဋ္ဌမော ပစ္စယော အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ၊ ပဋိလဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? အရိယော အဋ္ဌကိကော မဂ္ဂေါ သေယျထိဒံ - သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ သမ္မာဝါယာမော၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ - လာဘော စ၊ အလာဘော စ၊ ယသော စ၊ အယသော စ၊ နိန္ဒာ စ၊ ပသံသာ စ၊ သုခဉ္စ၊ ဒုက္ခဉ္စ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? အဋ္ဌ မိစ္ဆတ္တာ - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ၊ မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တော၊ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ၊ မိစ္ဆာဝါယာမော၊ မိစ္ဆာသတိ၊ မိစ္ဆာသမာဓိ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? အဋ္ဌ ကုသီတဝတ္ထုနိ။ ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘ကမ္မံ ခေါ မေ ကာတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ။ ကမ္မံ ခေါ ပန မေ ကရောန္တဿ ကာယော ကိလမိဿတိ။ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ သော နိပဇ္ဇတိ။ န ဝီရိယံ အာရဘတိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္စိကတဿ သစ္စိကိရိယာယ။ ဣဒံ ပဌမံ ကုသီတဝတ္ထု။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ ကမ္မံ ကာတံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ကမ္မံ အကာသိ။ ကမ္မံ ခေါ ပန မေ ကရောန္တဿ ကာယော ကိလန္တော၊ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ သော နိပဇ္ဇတိ။ န ဝီရိယံ အာရဘတိ။ ပေ။ ဣဒံ ဒုတိယံ ကုသီတဝတ္ထု။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ မဂ္ဂေါ ဂန္တဗ္ဗော ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘မဂ္ဂေါ ခေါ မေ ဂန္တဗ္ဗော ဘဝိဿတိ။ မဂ္ဂံ ခေါ ပန မေ ဂန္တဗ္ဗဿ ကာယော ကိလမိဿတိ။ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ သော နိပဇ္ဇတိ။ န ဝီရိယံ အာရဘတိ။ ပေ။ ဣဒံ တတိယံ ကုသီတဝတ္ထု။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ မဂ္ဂေါ ဂတော ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ မဂ္ဂံ အဂမာသိ။ မဂ္ဂံ ခေါ ပန မေ ဂန္တဗ္ဗဿ ကာယော ကိလန္တော၊ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ သော နိပဇ္ဇတိ။ န ဝီရိယံ အာရဘတိ။ ပေ။ ဣဒံ စတုတ္ထံ ကုသီတဝတ္ထု။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော န လဘတိ လူဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော နာလတ္ထံ လူဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ။ တဿ မေ ကာယော ကိလန္တော အကမ္မညော၊ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ ပေ။ ဣဒံ ပဉ္စမံ ကုသီတဝတ္ထု။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော လဘတိ လူခဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော အလတ္ထံ လူခဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ။ တဿ မေ ကာယော ဂရုကော အကမ္မညော၊ မာသာစိတံ မညေ၊ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ သော နိပဇ္ဇတိ။ပေ။။ ဣဒံ ဆဋ္ဌံ ကုသီတဝတ္ထု။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ဥပ္ပန္နော ဟောတိ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော၊ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘ဥပ္ပန္နော ခေါ မေ အယံ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော အတ္ထိ ကပ္ပေါ နိပဇ္ဇတုံ၊ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ သော နိပဇ္ဇတိ။ပေ။။ ဣဒံ သတ္တမံ ကုသီတဝတ္ထု။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဂိလာနာဝုဋ္ဌိတော ဟောတိ အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ဂိလာနာဝုဋ္ဌိတော အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ။ တဿ မေ ကာယော ဒုဗ္ဗလော အကမ္မညော၊ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ’တိ။ သော နိပဇ္ဇတိ။ပေ။။ ဣဒံ အဋ္ဌမံ ကုသီတဝတ္ထု။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? အဋ္ဌ အာရမ္မဝတ္ထုနိ။ ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ၊ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘ကမ္မံ ခေါ မေ ကာတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ၊ ကမ္မံ ခေါ ပန မေ ကရောန္တေန န သုကရံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိကာတုံ၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္စိကတဿ သစ္စိကိရိယာယာ’တိ။ သော ဝီရိယံ အာရဘတိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္စိကတဿ သစ္စိကိရိယာယ။ ဣဒံ ပဌမံ အာရမ္မဝတ္ထု။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ ကမ္မံ ကတံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ကမ္မံ အကာသိ၊ ကမ္မံ ခေါ ပနာဟံ ကရောန္တော နာသက္ခိ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိကာတုံ၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။။ ဣဒံ ဒုတိယံ အာရမ္မဝတ္ထု။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ မဂ္ဂေါ ဂန္ထဗ္ဗော ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘မဂ္ဂေါ ခေါ မေ ဂန္ထဗ္ဗော ဘဝိဿတိ၊ မဂ္ဂံ ခေါ ပန မေ ဂစ္ဆန္တေန န သုကရံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိကာတုံ၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။။ ဣဒံ တတိယံ အာရမ္မဝတ္ထု။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနာ မဂ္ဂေါ ဂတော ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ မဂ္ဂံ အဂမာသိ၊ မဂ္ဂံ ခေါ ပနာဟံ ဂစ္ဆန္တော နာသက္ခိ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိကာတုံ၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။။ ဣဒံ စတုတ္ထံ အာရမ္မဝတ္ထု။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော န လဘတိ လူဓဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော နာလတ္ထံ လူဓဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ၊ တဿ မေ ကာယော လဟုကော ကမ္မညော၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ ဣဒံ ပဉ္စမံ အာရမ္မဝတ္ထု။”

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော လဘတိ လူဓဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော အလတ္ထံ လူဓဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိ။ တဿ မေ ကာယော ဗလဝါ ကမ္မညော၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ ဣဒံ ဆဋ္ဌံ အာရမ္မဝတ္ထု။”

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ဥပ္ပန္နော ဟောတိ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘ဥပ္ပန္နနော ခေါ မေ အယံ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ မေ အာဗာဓော ပဝဇေယျ၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ ဣဒံ သတ္တမံ အာရမ္မဝတ္ထု။”

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဟောတိ အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ - ‘အဟံ ခေါ ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ၊ ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ မေ အာဗာဓော ပစ္စုဒ္ဓာဝတ္တေယျ၊ ဟန္တာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္စိကတဿ သစ္စိကိရိယာယာ’တိ။ သော ဝီရိယံ အာရဘတိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္စိကတဿ သစ္စိကိရိယာယ။ ဣဒံ အဋ္ဌမံ အာရမ္မဝတ္ထု။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။”

(ဆ) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ? အဋ္ဌ အက္ခဏာ အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝိသာယ။ ဣဓာဝုသော၊ တထာဂတော စ လောကေ ဥပ္ပန္နော ဟောတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မော စ ဒေသိယတိ ဩပသမိကော ပရိနိဗ္ဗာနိကော သမ္မောဓဂါမီ သုဂတပ္ပဝေဒိတော။ အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော နိရယံ ဥပပန္နော ဟောတိ။ အယံ ပဌမော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝိသာယ။”

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ တထာဂတော စ လောကေ ဥပ္ပန္နော ဟောတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မော စ ဒေသိယတိ ဩပသမိကော ပရိနိဗ္ဗာနိကော သမ္မောဓဂါမီ သုဂတပ္ပဝေဒိတော၊ အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော တိရစ္ဆာနယောနိ ဥပပန္နနော ဟောတိ။ အယံ ဒုတိယော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝိသာယ။”

“ပုန စပရုံ။ပေ။ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပန္နော ဟောတိ။ အယံ တတိယော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝိသာယ။”

“ပုန စပရံ။ပေ။ အညတရံ ဒီဃာယုကံ ဒေဝနိကာယံ ဥပပန္နော ဟောတိ။ အယံ စတုတ္ထော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ။

“ပုန စပရံ။ပေ။ ပစ္စန္ဓိမေသု ဇနပဒေသု ပစ္စာဇာတော ဟောတိ မိလက္ခေသု အဝိညာတာရေသု၊ ယတ္ထ နတ္ထိ ဂတိ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခူနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ။ အယံ ပဉ္စမော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ။

“ပုန စပရံ။ပေ။ အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု ပစ္စာဇာတော ဟောတိ၊ သော စ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဝိပရိတဒဿနော - ‘နတ္ထိ ဒိန္နံ၊ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ၊ နတ္ထိ ဟုတံ၊ နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋ္ဌာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော၊ နတ္ထိ အယံ လောကော၊ နတ္ထိ ပရော လောကော၊ နတ္ထိ မာတာ၊ နတ္ထိ ပိတာ၊ နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ၊ နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္စိက တွာ ပဝေဒေန္တိ’တိ။ အယံ ဆဋ္ဌော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ။

“ပုန စပရံ။ပေ။ အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု ပစ္စာဇာတော ဟောတိ ၊ သော စ ဟောတိ ဒုပ္ပညော ဇေဋ္ဌေ ဇေဋ္ဌမူဂေါ၊ နပ္ပဋိဗလော သုဘာသိတဒုမ္ဘာသိတာနမတ္ထမညာတုံ။ အယံ သတ္တမော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ။

“ပုန စပရံ။ပေ။ အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု ပစ္စာဇာတော ဟောတိ၊ သော စ ဟောတိ ပညဝါ အဇေဋ္ဌေ အနေဋ္ဌမူဂေါ၊ ပဋိဗလော သုဘာသိတဒုမ္ဘာသိတာနမတ္ထမညာတုံ။ အယံ အဋ္ဌမော အက္ခဏော အသမယော ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ။

(ဇ) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? အဋ္ဌ မဟာပုရိသဝိတက္ကာ - အပ္ပိစ္ဆဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော မဟိစု ဆဿ။ သန္တုဋ္ဌဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော အသန္တုဋ္ဌဿ။ ပဝိဝိတ္တဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော သင်္ဂဏိကာရာ မဿ။ အာရဒ္ဓဝီရိယဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော ကုသိတဿ။ ဥပဋ္ဌိတသတိဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော မုဋ္ဌ ဌဿတိဿ။ သမာဟိတဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော အသမာဟိတဿ ။ ပညဝတော [ပညာဝတော (သီ. ပီ.)] အယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော ဒုပ္ပညဿ။ နိပ္ပပဉ္စဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္�ော ပပဉ္စာရာမဿာတိ [နိပ္ပပဉ္စာရာမဿ အယံ ဓမ္မော နိပ္ပပဉ္စရတိနော၊ နာယံ ဓမ္မော ပပဉ္စာရာမဿ ပပဉ္စရတိနောတိ (သီ. သျှာ. ပီ.) အင်္ဂုတ္တရေပိ တထေဝ ဒိဿတိ။ အဋ္ဌကထာဋီကာ ပန ဩလောကေတဗ္ဗာ] ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? အဋ္ဌ အဘိဘာယတနာနိ - အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ - ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ပဌမံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ - ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ဒုတိယံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ တတိယံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ စတုတ္ထံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ နီလာနိ နီလဝဏ္ဏာနိ နီလနိဒဿနာနိ နီလနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဥမာပုပ္ဖံ နီလံ နီလဝဏ္ဏံ နီလနိဒဿနံ နီလနိဘာသံ။ သေယျထာ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ နီလံ နီလဝဏ္ဏံ နီလနိဒဿနံ နီလနိဘာသံ။ ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ နီလာနိ နီလဝဏ္ဏာနိ နီလနိဒဿနာနိ နီလနိဘာသာနိ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ပဉ္စမံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပီတာနိ ပီတဝဏ္ဏာနိ ပီတနိဒဿနာနိ ပီတနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ကဏိကာရပုပ္ဖံ ပီတံ ပီတဝဏ္ဏံ ပီတနိဒဿနံ ပီတနိဘာသံ။ သေယျထာ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ ပီတံ ပီတဝဏ္ဏံ ပီတနိဒဿနံ ပီတနိဘာသံ ၊ ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပီတာနိ ပီတဝဏ္ဏာနိ ပီတနိဒဿနာနိ ပီတနိဘာသာနိ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ဆဋ္ဌံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ လောဟိတကာနိ လောဟိတကဝဏ္ဏာနိ လောဟိတကနိဒဿနာနိ လောဟိတကနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖံ လောဟိတကံ လောဟိတကဝဏ္ဏံ လောဟိတကနိဒဿနံ လောဟိတကနိဘာသံ။ သေယျထာ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ လောဟိတကံ လောဟိတကဝဏ္ဏံ လောဟိတကနိဒဿနံ လောဟိတကနိဘာသံ။ ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ လောဟိတကာနိ လောဟိတကဝဏ္ဏာနိ လောဟိတကနိဒဿနာနိ လောဟိတကနိဘာသာနိ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ သတ္တမံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ဩဒတာနိ ဩဒတဝဏ္ဏာနိ ဩဒတနိဒဿနာနိ ဩဒတနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဩသမိတာရကာ ဩဒတာ ဩဒတဝဏ္ဏာ ဩဒတနိဒဿနာ ဩဒတနိဘာသာ။ သေယျထာ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ ဩဒတံ ဩဒတဝဏ္ဏံ ဩဒတနိဒဿနံ ဩဒတနိဘာသံ။ ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ဩဒတာနိ ဩဒတဝ

ဣန္ဒာနိ ဩဒတနိဒဿနာနိ ဩဒတနိဘာသာနိ၊ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။
ဣဒံ အဋ္ဌမံ အဘိဘာယတနံ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ အဘိဉ္ဇေယျာ။

(၉) “ကတမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? အဋ္ဌ ဝိမောက္ခိ - ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ။ အယံ ပဌမော ဝိမောက္ခေ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ။ အယံ ဒုတိယော ဝိမောက္ခေ။

“သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတိ။ အယံ တတိယော ဝိမောက္ခေ။

“သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္တင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ စတုတ္ထော ဝိမောက္ခေ။

“သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ပဉ္စမော ဝိမောက္ခေ။

“သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စိ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဆဋ္ဌ ဌော ဝိမောက္ခေ။

“သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ သတ္တမော ဝိမောက္ခေ။

“သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ အဋ္ဌ မော ဝိမောက္ခေ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ အသီတိ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ။
358. Eight dhammas bring much benefit ...p... eight dhammas should be realized.

(a) Which eight dhammas bring much benefit? The eight conditions, the eight causes conducive to attaining of the right view which is the precursor to the Noble Practice and which has not yet been attained. They are also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been attained.

What are these eight conditions, eight causes?

In this Teaching, friends, a bhikkhu dwells dependent on a teacher or a respectable companion in the Noble Practice, who inspires a strong sense of shame to do evil and fear to do evil in him, whom he loves and respects. This is the first condition, the first cause conducive to attaining the right view, which is the precursor to the Noble Practice and which has not yet been attained, and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been attained. (1)

Dwelling thus, dependent on a teacher or a respectable companion in the Noble Practice who inspires a strong sense of shame to do evil and fear to do evil, in him whom he loves and respects, the bhikkhu approaches them from time to time and asks them, makes enquiries from them frequently: "'How is this, Sir, what does it mean?' The revered ones reveal to him what is hidden, make clear what is obscure and remove doubts in many matters which are perplexing him. This is the second condition, second cause conducive to attaining the right view which is the precursor to the Noble Practice and which has not yet been attained and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been attained. (2)

Having heard their teachings, a bhikkhu becomes endowed with calmness and serenity both in mind and body. This is the third condition, third cause conducive to attaining the right view which is the precursor to the Noble Practice and which has not yet been attained and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been attained. (3)

And again, friends, a bhikkhu is possessed of morality. He maintains himself with the fundamental precepts. He is possessed of proper conduct and habitual resorts and seeing danger even in the slightest faults. He trains himself well by undertaking the precepts of training. This is the fourth condition, fourth cause conducive to attaining the knowledge which is the precursor to the Noble Practice and which has not yet been attained and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of that right view that has been attained. (4)

And again, friends, a bhikkhu has heard a great deal, and retains and accumulates the dhammas which he has heard. There are the dhammas which are excellent at the beginning, excellent at the middle, excellent at the end, complete in meaning and text and which explains the noble life of purity, which is complete in its entirety. That bhikkhu has heard a great deal of

such dhammas, remembers them, recites them fluently, reflects on them and penetratingly comprehends them with wisdom. This is the fifth condition, fifth cause conducive to attaining the knowledge which is the precursor to the Noble Practice and which has not yet been attained and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been attained. (5)

And again, friends, a bhikkhu remains continually putting forth strenuous effort to get rid of demeritorious factors and to acquire meritorious factors. He resolutely perseveres in meritorious actions, he makes firm effort, he does not ever lay aside his duty. This is the sixth condition, the sixth cause conducive to attaining the knowledge which is the precursor to the noble practice and which has not yet been attained and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been attained. (6)

And again, friends, a bhikkhu is mindful, and is endowed with excellent mindful prudence. He is capable of recalling to mind deeds done, or words spoken a long time ago. This is the seventh condition, seventh cause conducive to attaining the knowledge which is the precursor of the Noble Practice and which has not yet been attained and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been developed. (7)

And again, friends, the bhikkhu dwells contemplating again and again the arising and passing away of the five groups of clinging: "This is corporeality, this is the origin of corporeality, this is the cessation of corporeality. This is sensation, this is the origin of sensation, this is the cessation of sensation. This is perception, this is the origin of perception, this is the cessation of perception. These are volitional activities, this is the origin of volitional activities, this is the cessation of volitional activities. This is consciousness, this is the origin of consciousness, this is the cessation of consciousness. This is the eighth condition, the eighth cause conducive to attaining the knowledge which is precursor to the Noble Practice and which has not yet been attained, and which is also conducive to multiplying, expanding and perfecting the development of the right view that has been attained. These eight dhammas bring much benefits. (8)

(b) Which eight dhammas should be developed? The eight constituents of the Path: Right view, right thinking, right speech, right action, right livelihood, right effort, right mindfulness, right concentration. These eight dhammas should be developed.

(c) Which eight dhammas should be understood? The eight vicissitudes of life: Gain and loss, good repute and bad repute, blame and praise, happiness and suffering. These eight dhammas should be developed.

(d) Which eight dhammas should be abandoned? Eight kinds of wrongness: wrong view, wrong thinking, wrong speech, wrong action, wrong livelihood, wrong effort, wrong mindfulness, wrong concentration. These eight dhammas should be abandoned.

(e) Which eight dhammas lead to decline? Eight bases of laziness: In this Teaching friends, there is work to be done by a bhikkhu, and he thinks thus: There is work to be done by me, but in doing that work, my body will become tired. Now, I will lie down. He lies down and does not put forth energy for the attaining of that which has not yet been attained, for the gaining of that which has not yet been gained, for realizing that which has not yet been realized. This is the first base of laziness.

And again, friends, the work has been done by the bhikkhu, and he thinks thus: 'I have done the work, but in doing the work, my body has been tired. I will lie down'. He lies down and does not put forth energy ...p... This is the second base of laziness.

And again, friends, there is a journey to be made by the bhikkhu, and he thinks thus: "There is a journey to be made by me, and in making the journey my body will become tired; I will lie down. He lies down and does not put forth energy ...p... this is the third base of laziness.

And again, friends, the bhikkhu has made the journey and he thinks thus: 'I have made the journey and in making the journey my body became tired. 'I will lie down'. He lies down and does not put forth energy ...p... this is the fourth base of laziness.

And again, friends, the bhikkhu going round a village or town for alms-food does not get sufficient food coarse or fine, as desired and he thinks thus: "Going round the village or town for alms-food, I did not get sufficient food coarse or fine, as desired; This body of mine has been tired, it is not fit for work. I will lie down'. He lies down and does not put forth energy ...p... this is the fifth base of laziness.

And again, friends, the bhikkhu going round a village or town for alms-food gets sufficient food, coarse or fine, as desired; and he thinks thus: 'Going round the village or town for alms-food, I have got sufficient food, coarse or fine, as desired; this body of mine has become heavy, it is not fit for work; it is like a soaked bean. I will lie down'. He lies down and does not put forth energy ...p... this is the sixth base of laziness.

And again, friends, there arises in the bhikkhu a slight illness and he thinks thus: "This slight illness has arisen in me, it would be well for me to lie down. I will lie down'. He lies down and does not put forth energy ...p... this is the seventh base of laziness. '

And again, friends, the bhikkhu has recovered from the illness. He has recently recovered from illness, and he thinks thus: 'I have recovered from illness, recently recovered from illness; this body of mine is weak, unfit for work. I will lie down'. He lies down and does not put forth energy for attaining that which has not yet been attained, for gaining that which has not yet been gained, for realizing that which has not yet been realized. This is the eighth base of laziness. These eight dhammas lead to decline.

(f) Which eight dhammas lead to progress? Eight Bases for making an effort: In this Teaching, friends, there is work to be done by the bhikkhu and he thinks thus: "There is work to be done by me; while doing that work I will not find it easy to devote my attention to the teachings of the Bhagavā. Now, I will put forth energy for attaining that which has not been attained, for the gaining of that which has not been gained, for realizing that which has not been realized. And he puts forth energy for the attaining of that which has not been attained, for gaining that which has not been gained, for realizing that which has not been realized. This is the first base for making an effort.

And again, friends, the work has been done by the bhikkhu and he thinks thus: 'I have done the work; while doing that work, I was unable to devote my attention to the teaching of the Bhagavā. Now I will put forth energy ...p... this is the second base for making an effort.

And again, friends, there is a journey to be made by the bhikkhu, and he thinks thus: "There is a journey to be made by me; and in making that journey, I will not find it easy to devote my attention to the teachings of the Bhagavā. Now I will put forth energy ...p... This is the third base for making an effort.

And again, friends, the bhikkhu has made the journey; and he thinks thus; 'I have made the journey and while making that journey, I was unable to devote my attention to the teaching of the Buddhas. Now I will put forth energy ...p... this is the fourth base for making an effort.

And again, friends, the bhikkhu going round a village or town for alms-food does not get sufficient food, coarse or fine as desired; and he thinks thus: "Going round the village or town for alms-food, I have not got sufficient food, coarse or fine, as desired, this body of mine is, in

consequence, light and fit for work. Now I will put forth energy ..p... this is the fifth base for making an effort.

And again, friends, the bhikkhu going round a village or town for alms-food gets sufficient food, coarse or fine, as desired; and he thinks thus: 'Going round the village or town, for alms-food, I have got sufficient food, coarse or fine, as desired. This body of mine is full of strength and fit for work. Now I will put forth energy ...p... this is the sixth base for making an effort.

And again, friends, there arises in the bhikkhu a slight illness and he thinks thus: "This slight illness has arisen in me; it is possible that it may grow worse. Now I will put forth energy ...p... this is the seventh base for making an effort.

And again, friends, the bhikkhu has recovered from illness. He has recently recovered from illness and he thinks thus: I have recovered from illness, recently recovered from illness; it is possible that the illness may recur. Now I will put forth energy for attaining that which has not been attained; for gaining that which has not been gained; for realizing that which has not been realized. This is the eighth base for making an effort. These eight dhammas lead to progress.

(g) Which eight dhammas are hard to penetrate? Eight wrong inopportune occasions and times for taking up the Noble Practice: In this world friends, the Tathāgata who is Homage-Worthy and who is Perfectly Self-Enlightened has appeared. And he has taught the dhamma which leads to calming and extinction of defilements, to Enlightenment, and which is declared by the Sugata. But this person happens to be reborn then in the realm of continuous suffering. This is the first inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

And again, friends, the Tathāgata who is Homage-Worthy and who is Perfectly Self-Enlightened has appeared in this world. And he has taught the dhamma which leads to calming and extinction of the defilements, to Enlightenment, and which is declared by the Sugata. But this person happens to be reborn in the animal world. This is the second inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

And again, ...p... the person happens to be reborn in the realm of petas. This is the third inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

And again, ...p... the person happens to be reborn in a certain deva realm with a long life span. This is the fourth inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

And again, ...p... the person happens to be reborn in the border regions among unintelligent barbarians and where bhikkhus, bhikkhunīs, lay male disciples, lay female disciples cannot set foot on. This is the fifth inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

And again, ...p... the person happens to be reborn in the middle countries (Majjhima desa) but he holds wrong views and has perverted perceptions. He holds that, "There is no (benefit in making) alms; there is no (benefit in making) small sacrificial offerings; there is no benefit in making big sacrificial offerings; there is no fruit or result of good or bad actions; there is no present world; there is no future world; there is no (consequence of good or bad deeds done to one's) mother; there is no (consequence of good or bad deeds done to one's) father; there is no being reborn after death (i.e. that there is no afterlife); there are no Samanas or Brahmanas in the world who have reached the highest attainment through their own endeavour and practice and who realize with special apperception the present and the future existences and make them known. This is the sixth inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

And again, ...p... the person happens to be reborn then in the middle country (Majjhima desa), but he is deficient in intelligence, stupid and dumb, unable to distinguish the meaning of what has been well said or ill said. This is the seventh inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

And again, friends, the Homage-Worthy, one who knows all the dhammas by himself has not appeared in this world. And he has not taught the Four Ariya Truths, which lead to calming the defilements, to attainment of the Path, to Nibbāna and which only the Supremely Enlightened Ones can declare, this person happens to be reborn then in the Middle countries and is fully equipped with intelligence, is wise and not dumb, quite able to distinguish the meaning of what has been well said or ill said. This is the eighth inopportune occasion and time for taking up the Noble Practice.

These eight dhammas are hard to penetrate.

(h) Which eight dhammas should be caused to arise?

The eight thoughts of a great man: This dhamma is for one with little wants, not for one with many wants; this dhamma is for one who is easy to satisfy, this dhamma is for one who loves solitude, not for one who is fond of companionship, this dhamma is for one who is energetic, not for one who is indolent; this dhamma is for one who has constant awareness, not

for one with loose awareness; this dhamma is for one with concentrated mind, not for one with distracted mind; this dhamma is for one with intelligence, not for one who is unintelligent. This dhamma is for one who is not bent on lingering in the world, not for one who relishes lingering in the world.

These eight dhammas should be caused to arise.

(1) Which eight dhammas should be known by special apperception? Eight ways of mastery:

A person concentrates on colour on his own body, and on finite external forms, unblemished or blemished. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the first way of mastery.

A person concentrates on colour on his own body, and on infinite external forms unblemished or blemished. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the second way of mastery.

A person without concentration on his own body, concentrates on finite external forms, unblemished or blemished. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the third way of mastery.

A person, without concentrating on colour on his own body, concentrates on infinite external forms, unblemished or blemished. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the fourth way of mastery.

A person without concentrating on colour on his own body concentrates on external kasiṇa forms that are dark-blue, with a dark-blue colour, dark-blue hue, and dark-blue lustre like the Umāpuppha flower which is dark-blue and has a dark-blue colour, dark-blue hue, dark-blue lustre or like fine cloth made in Bārāṇasī, with a smooth finish on both sides, which is dark blue, and has a dark-blue colour, dark-blue hue, dark-blue lustre. In the same way a person, without concentrating on colour of his body concentrates on external forms that are dark-blue, with a dark-blue colour, dark-blue hue and dark-blue lustre. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the fifth way of mastery.

A person, without concentrating on colour of his own body, concentrates on external forms that are yellow, with a yellow colour, a yellow hue and a yellow lustre, like Kanikārapuppha flower which is yellow and has a yellow colour, yellow hue and yellow lustre or like a fine cloth made in Bārāṇasī, with a smooth finish on both sides, which is yellow and has a yellow colour, yellow hue, yellow lustre. In the same way, a person, without concentrating on

colour on his own body, concentrates on external forms that are yellow, with a yellow colour, a yellow hue and a yellow lustre. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the sixth way of mastery.

A person, without concentrating on his own body, concentrates on external forms that are red, with a red colour, a red hue and a red lustre or like a fine cloth made in Bārāṇasī. With a smooth finish on both sides, which is red, with a red colour, a red hue and a red lustre. In the same way a person without concentrating on his own body concentrates on external forms that are red, with a red colour, a red hue and a red lustre. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the seventh way of mastery.

A person, without concentrating on his own body concentrates on external forms that are white, with a white colour, a white hue and a white lustre, like the morning star, which is white, and has a white colour, a white hue and a white lustre or like fine cloth made in Bārāṇasī with a smooth finish on

both sides which is white, and has a white colour, a white hue and a white lustre. In the same way, a person without concentrating on his own body, concentrates on external forms that are white, with a white colour, a white hue and a white lustre. Thereby he is aware that he knows and sees these forms with mastery over them. This is the eighth way of mastery.

These eight dhammas should be known by higher knowledge.

(j) Which eight dhammas should be realized? The eight stages of release: Having attained the Arūpa Jhāna, one contemplates (external) forms. This is the first release.

Not paying attention to Kasiṇa objects in one's own body, one contemplates external forms. This is the second release.

One applies oneself to the brightness and clarity of the object of intense contemplation. This is the third release.

By concentrating on the concept 'Space is Infinite", one achieves and remains in Ākāśānañcāyatana Jhāna where all forms of consciousness that turn on corporeality have been completely transcended, all forms of consciousness arising out of contact between the senses and their objects have vanished and other forms of consciousness, many and varied are not paid attention to. This is the fourth release.

By concentrating on the concept "Consciousness is Infinite achieves and remains in the Viññāṇāncayatana Jhāna, having totally gone beyond the Jhāna of the infinity of space. This is the fifth release.

By concentrating on the concept "Nothing is there" one achieves and remains in the Ākiñcaññāyatana Jhāna, having totally gone beyond the Jhāna of the Infinity of Consciousness. This is the sixth release.

Having totally gone beyond the Jhāna of Nothingness, one achieves and remains in the Nevasaññānāsaññāyatana jhāna, the jhāna of neither Saññā nor Non-Saññā. This is the seventh release.

Having totally gone beyond the jhāna of neither Saññā nor Non-Saññā, one achieves and remains in the sustained attainment of cessation, Nirodhasamāpatti, in which all forms of consciousness cease. This is the eighth release.

These eight dhammas should be realized.

Thus these eighty dhammas which are true, real correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၈။ ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ပ။ ရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိသော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရှစ်ပါးသော အကြောင်းအထောက်အပံ့တို့သည် မြတ်သော မဂ်အကျင့်၏ အစဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ ပြန့်ပြောစေခြင်းငှါ ပွားများစေခြင်းငှါ ပြည့်စုံ စေခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ရှက် ကြောက်အပ်သော မြတ်နိုးရိသေအပ်သော ဆရာကိုလည်းကောင်း၊ အလေးပြုအပ်သော တစ်ယောက် ယောက်သော သီတင်းသုံးဖော်ကိုလည်းကောင်း မှီ၍ နေ၏။ ရိသေခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေ၏။ ဤကား မြတ်သော မဂ်အကျင့်၏ အစဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ ပြန့်ပြောစေခြင်းငှါ ပွားများစေခြင်းငှါ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော ရှေးဦးစွာသော အကြောင်းအထောက်အပံ့တည်း။ (၁)

ရှက်ကြောက်အပ်သော မြတ်နိုးရိသေအပ်သော ဆရာကိုလည်းကောင်း၊ အလေးပြုအပ်သော တစ်ယောက်ယောက်သော သီတင်းသုံးဖော်ကိုလည်းကောင်း မှီ၍နေသော ထိုအကြောင်းကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့သို့ ရံဖန်ရံခါ ချဉ်းကပ်၍ "အသျှင်ဘုရား ဤအရာသည် အသို့နည်း၊ ဤပါဠိ၏ အနက်သည် အဘယ် နည်း"ဟု အဖန်ဖန် မေး၏။ အဖန်ဖန် စိစစ်၏။ ထိုရဟန်းအား ထိုအသျှင်တို့သည် ဖုံးကွယ်သော အရာ ကိုလည်း ဖွင့်ပြကုန်၏။ တိမ်မြုပ်သော အရာကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် ပြုကုန်၏။ များစွာသော ယုံမှားဖွယ် တရားတို့၌လည်း

ယုံမှားကို ဖျောက်ကုန်၏။ ဤကား မြတ်သော မဂ်အကျင့်၏ အစဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ ပြန့်ပြောစေခြင်းငှါ ပွားများစေခြင်းငှါ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော နှစ်ခုမြောက် အကြောင်းအထောက်အပံ့တည်း။ (၂)

ထိုတရားကို ကြားနာရ၍ ကိုယ်၏ ငြိမ်းခြင်း စိတ်၏ ငြိမ်းခြင်းဟူသော ငြိမ်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဤကား မြတ်သော မဂ်အကျင့်၏ အစဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ ပြန့်ပြောစေခြင်းငှါ ပွားများစေခြင်းငှါ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော သုံးခုမြောက် အကြောင်းအထောက်အပံ့တည်း။ (၃)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် သီလရှိ၏။ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလကို စောင့်စည်း၍ နေ၏။ ကောင်းသော အကျင့် ကောင်းသော ကျက်စားရာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ အနည်းငယ်သော အပြစ်တို့၌ ဘေးဟု ရှုလျက် နေ၏။ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ဆောက်တည်၍ ကျင့်၏။ ဤကား မြတ်သော မဂ်အကျင့်၏ အစ ဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ၊ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ၊ ပြန့်ပြောစေခြင်းငှါ၊ ပွားများစေခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော လေးခုမြောက် အကြောင်းအထောက်အပံ့ တည်း။ (၄)

--

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အကြားအမြင်များ၏။ သင်ပြီးသည်ကို ဆောင်နိုင်၏။ သင်ပြီးသည်ကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းနိုင်၏။ ထိုသို့သဘောရှိသော ရဟန်းသည် အစ၏ကောင်းခြင်း အလယ်၏ ကောင်းခြင်း အဆုံး၏ကောင်းခြင်း ရှိကုန်သော အနက်နှင့်တကွကုန်သော သဒ္ဓါနှင့်တကွကုန်သော အလုံးစုံ ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ဖြူစင်သော အကျင့်မြတ် (သာသနာတော်) ကို ကြေညာကုန်သော တရားတို့ကို များစွာ ကြားနာသင်ယူ အပ်ကုန်၏။ ဆောင်အပ်ကုန်၏။ နှုတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် လေ့လာ သရဇ္ဈာယ်အပ်ကုန်၏။ စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ဆင်ခြင် အပ်ကုန်၏။ ပညာဖြင့် ထိုးထွင်းသိအပ်ကုန်၏။ ဤကား မြတ်သော မဂ်အကျင့်၏ အစဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ၊ ရပြီးသော သမ္မာ ဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ၊ ပြန့်ပြောစေခြင်းငှါ၊ ပွားများစေခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော ငါးခုမြောက် အကြောင်းအထောက်အပံ့တည်း။ (၅)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ အားထုတ်သော ဝီရိယရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ကြံ့ခိုင်သော လုံ့လရှိ၏။ မြဲမြံသော လုံ့လရှိ၏။ ကုသိုလ်တရားတို့၌ မချသော ဝန်ရှိ၏။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်၏ အစဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ၊ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ၊ ပြန့်ပြောစေခြင်းငှါ၊ ပွားများစေခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော ခြောက်ခုမြောက် အကြောင်းအထောက်အပံ့တည်း။ (၆)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် သတိနှင့် ပြည့်စုံ၏။ မြတ်သော သတိပညာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ကြာမြင့်စွာက ပြုပြီးသော အမှုကိုလည်းကောင်း၊ ကြာမြင့်စွာက ပြောသော စကားကို လည်းကောင်း အောက်မေ့နိုင်၏။ အဖန်ဖန် အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤကား မြတ်သော မဂ်အကျင့်၏ အစဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို ရခြင်းငှါ၊ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ၊ ပြန့် ပြောစေခြင်းငှါ၊ ပွားများစေခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော ခုနစ်ခုမြောက် အကြောင်းအထောက်အပံ့ တည်း။ (၇)

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှု၍ နေ၏။ "ဤကား ရုပ်တည်း၊ ဤကား ရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား ရုပ်၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား ဝေဒနာတည်း၊ ဤကား ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား ဝေဒနာ၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား သညာတည်း၊ ဤကား သညာ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား သညာ၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား သင်္ခါရတည်း၊ ဤကား သင်္ခါရ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား သင်္ခါရ၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား ဝိညာဏ် တည်း၊ ဤကား ဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား ဝိညာဏ်၏ ချုပ်ရာတည်း"ဟု (ရှု၍ နေ၏)။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်၏ အစ ဖြစ်သော မရသေးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပညာကို ရခြင်းငှါ၊ ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာကို တိုးတက်စေခြင်းငှါ၊ ပြန့်ပြော စေခြင်းငှါ၊ ပွားများစေခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်သော ရှစ်ခုမြောက် အကြောင်းအထောက်အပံ့တည်း။ ဤရှစ် ပါးသောတရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ (၈)

(ခ) ပွားများအပ်ကုန်သော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မြတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တို့တည်း။ ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မှန်သော သိခြင်း 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'၊ မှန်သော ကြံခြင်း 'သမ္မာသင်္ကပ္ပ'၊ မှန်သော ပြောဆိုခြင်း 'သမ္မာဝါစာ'၊ မှန်သော ပြုလုပ်ခြင်း 'သမ္မာကမ္မန္တ'၊ မှန်သော အသက်မွေးခြင်း 'သမ္မာအာဇီဝ'၊ မှန်သော အားထုတ်ခြင်း 'သမ္မာဝါယာမ'၊ မှန်သော အောက်မေ့ခြင်း 'သမ္မာသတိ'၊ မှန်သော တည်ကြည်ခြင်း 'သမ္မာသမာဓိ'တို့တည်း။ ဤတရားရှစ်ပါးတို့ကို ပွားများအပ် ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့တည်း။ လာဘ်ရခြင်း၊ လာဘ်မရခြင်း၊ အကျော်အစောများခြင်း၊ အကျော်အစောနည်းခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းတို့တည်း။ ဤရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ပယ်အပ်သော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မှားသော သဘောတရား ရှစ်ပါးတို့တည်း။ မှားသော သိမြင်ခြင်း၊ မှားသော ကြံခြင်း၊ မှားသော ပြောဆိုခြင်း၊ မှားသော ပြုလုပ် ခြင်း၊ မှားသော အသက်မွေး ခြင်း၊ မှားသော အားထုတ်ခြင်း၊ မှားသော အောက်မေ့ခြင်း၊ မှားသော တည်ကြည်ခြင်းတို့တည်း။ ဤရှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

(င) ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ပျင်းရိခြင်း အကြောင်းရှစ်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အမှုကိစ္စကို ပြုအပ်၏။ ထို ရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် အမှုကိစ္စကို ပြုရအံ့၊ အမှုကိစ္စပြုသော ငါ၏ ကိုယ်သည် ပင်ပန်းလတ္တံ့၊ ယခု ငါသည် အိပ်ဦး အံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ မရောက်ရသေးသော တရားသို့ ရောက်ခြင်းငှါ မရသေး သည့် တရားကို ရခြင်းငှါ မျက်မှောက်မပြုရသေးသည့် တရားကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဝီရိယကို မဖြစ်စေ။ ဤ ကား ရှေးဦးစွာသော ပျင်းရိခြင်း အကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် အမှုကိစ္စကို ပြုပြီးဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့သော စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် အမှုကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ၊ အမှုကိစ္စပြုပြီးသော ငါ၏ ကိုယ်သည် ပင်ပန်း၏။ ယခု ငါသည် အိပ်ဦး အံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ ဝီရိယကို မဖြစ်စေ။ပ။ ဤကား နှစ်ခုမြောက်သော ပျင်းရိ ခြင်း အကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ခရီးသွားအပ်၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါ သည် ခရီးသွားရအံ့၊ ခရီးသွားသော ငါ၏ ကိုယ်သည် ပင်ပန်းလတ္တံ့၊ ယခု ငါသည် အိပ်ဦး အံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ ဝီရိယကို မဖြစ်စေ။ပ။ ဤကား သုံးခုမြောက်သော ပျင်းရိခြင်း အကြောင်း တည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ခရီးသွားပြီးဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ် အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါ သည် ခရီးသွားပြီးပြီ၊ ခရီးသွားသော ငါ၏ ကိုယ်သည် ပင်ပန်း၏။ ယခု ငါသည် အိပ် ဦးအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ ဝီရိယကို မဖြစ်စေ။ပ။ ဤကား လေးခုမြောက်သော ပျင်းရိခြင်းအကြောင်း တည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည်ရှိ သော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို အလိုရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင် မရ၊ ထို ရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည်ရှိ သော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းဘော ဇဉ်ကို အလိုရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင် မရခဲ့၊ ဆွမ်းခံသွားသော ထိုငါ၏ ကိုယ်သည် ပင်ပန်း၏။ အမှုကိစ္စကို ပြုရန် မခံ၊ ယခု ငါသည် အိပ်ဦးအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ ဝီရိယကို မဖြစ် စေ။ပ။ ဤကား ငါးခုမြောက်သော ပျင်းရိခြင်းအကြောင်း တည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည်ရှိ သော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို အလိုရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင် ရခဲ့၏။

ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့ လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည် ရှိသော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းကို အလို ရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင် ရခဲ့၏။ ထို ငါ၏ ကိုယ်သည် လေး၏။ အမှုကိစ္စကိုပြုရန် မခံ၊ စိုစွတ်သော ပဲကဲ့သို့ လေး၏။ ယခု ငါသည် အိပ်ဦးအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ ဝီရိယကို မဖြစ်စေ။ပ။ ဤကား ခြောက်ခုမြောက်သော ပျင်းရိခြင်း အကြောင်း တည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းအား အနည်းငယ်မျှသော အနာရောဂါသည် ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါ့အား အနည်းငယ်မျှသော ဤအနာသည် ဖြစ်၏။ အိပ်ခြင်းငှါ လျှောက်ပတ်၏။ ယခု ငါသည် အိပ်ဦးအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ ဝီရိယကို မဖြစ်စေ။ပ။ ဤကား ခုနစ်ခု မြောက်သော ပျင်းရိခြင်း အကြောင်းတည်း။

--

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် အနာမှ ထ၏။ အနာမှ ထ၍ မကြာသေး၊ ထို ရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် အနာမှ ထ၏။ အနာမှ ထ၍ မကြာသေး၊ ထိုငါ၏ ကိုယ်သည် အားမရှိ၊ အမှုကိစ္စကို ပြုရန်မခံ၊ အိပ်ခြင်းငှါ လျှောက်ပတ်၏။ ယခု ငါသည် အိပ်ဦးအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် အိပ်၏။ ဝီရိယကို မဖြစ်စေ။ပ။ ဤကား ရှစ်ခုမြောက်သော ပျင်းရိ ခြင်းအကြောင်းတည်း။ ဤရှစ်ပါးသော တရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အားထုတ်ခြင်းအ ကြောင်း ရှစ်ပါးတို့ တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အမှုကိစ္စကို ပြုအပ်၏။ ထို ရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် အမှုကိစ္စကို ပြုရအံ့၊ အမှုကိစ္စကို ပြုသော ငါသည် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အဆုံးအမကို နှလုံးသွင်း ရန် မလွယ်၊ ယခု ငါသည် မရောက်သေးသော တရားသို့ ရောက်ခြင်းငှါ မရသေးသော တရားကို ရခြင်းငှါ မျက်မှောက်မပြုရသေးသော တရားကို မျက်မှောက် ပြုခြင်းငှါ ဝီရိယကို ဖြစ်စေအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထို ရဟန်းသည် မရောက်သေးသော တရားသို့ ရောက်ခြင်းငှါ မရသေးသောတရားကို ရခြင်းငှါ မျက်မှောက်မပြုရ သေးသော တရားကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း ငှါ ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ ဤကား ရှေးဦးစွာသော အားထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် အမှုကိစ္စကို ပြုပြီးဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့သော စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် အမှုကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ၊ အမှုကိစ္စကို ပြုသော ငါသည် မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏ အဆုံးအမကို နှလုံးသွင်းရန် မစွမ်းနိုင်ခဲ့၊ ယခု ငါသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ပ။ ဤကား နှစ်ခုမြောက်သော အားထုတ်ခြင်း၏ အ ကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ခရီးသွားအပ်၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် ခရီးသွားရအံ့၊ ခရီးသွားသော ငါသည် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အဆုံးအမကို နှလုံးသွင်းရန် မလွယ်၊ ယခု ငါသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ပ။ ဤကား သုံးခု မြောက်သော အားထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ခရီးသွားပြီး ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် ခရီးသွားပြီးပြီ၊ ခရီးသွားသော ငါသည် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အဆုံးအမကို နှလုံးသွင်းရန် မစွမ်းနိုင်၊ ယခု ငါသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ပ။ ဤကား လေးခု မြောက်သော အားထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည်ရှိသော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို အလိုရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင် မရ၊ ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့ လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည်ရှိသော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းဘောဇဉ် ကို အလိုရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင် မရခဲ့၊ ထိုငါ၏ ကိုယ်သည် ပေါ့၏။ အမှုကိစ္စကို ပြုရန်ခွဲ၏။ ယခု ငါသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ပ။ ဤကား ငါးခု မြောက်သော အားထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည်ရှိသော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို အလိုရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင်ရခဲ့၏။ ထိုရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် ရွာသို့လည်းကောင်း၊ နိဂုံးသို့ လည်းကောင်း ဆွမ်းခံသွားသည်ရှိသော် ကြမ်းသည်လည်းဖြစ်သော နုသည်လည်းဖြစ်သော ဆွမ်းဘောဇဉ် ကို အလိုရှိတိုင်း ပြည့်စုံအောင် ရခဲ့၏။ ထိုငါ၏ ကိုယ်သည် အားရှိ၏။ အမှုကိစ္စကိုပြုရန် ခွဲ၏။ ယခု ငါ သည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ပ။ ဤကား ခြောက်ခုမြောက်သော အားထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

--

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းအား အနည်းငယ်မျှသော အနာသည် ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်း အား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါ့အား အနည်းငယ်မျှသော အနာသည် ဖြစ်၏။ ငါ၏ အနာသည် တိုး ပွားရာသော အကြောင်းရှိ၏။ ယခု ငါသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေအံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်းသည် ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ပ။ ဤကား ခုနစ်ခုမြောက်သော အားထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် အနာမှ ထ၏။ အနာမှ ထ၍ မကြာသေး၊ ထို ရဟန်းအား ဤသို့ စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ "ငါသည် အနာမှ ထ၏။ အနာမှ ထ၍ မကြာသေး၊ ငါ့အား အနာရောဂါသည် ပြန်ဖြစ်ရာသော အကြောင်းရှိ၏။ ယခု ငါသည် မရောက်ရသေးသော တရားသို့ ရောက် ခြင်းငှါ မရသေးသော တရားကို ရခြင်းငှါ မျက်မှောက်မပြုရသေးသော တရားကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ အားထုတ်အံ့"ဟု (စိတ်အကြံ ဖြစ်၏)။ ထိုရဟန်း သည် မရောက်ရသေးသော တရားသို့ ရောက်ခြင်းငှါ မရသေးသော တရားကို ရခြင်းငှါ မျက်မှောက်မပြုရသေး သော တရားကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ ဤကား ရှစ်ခုမြောက်သော အားထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ဤတရားရှစ်ပါးတို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော 'အက္ခဏ' ရှစ်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤလောက၌ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင် မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် လည်း ပွင့်တော်မူ၏။ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတတ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက် စေတတ်သော ဘုရား တို့သည်သာ ဟောအပ်သော သစ္စာလေးပါးတရားကိုလည်း ဟောတော်မူအပ်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ငရဲဘုံသို့ ရောက်နေ၏။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော ရှေးဦးစွာသော အက္ခဏတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ဤလောက၌ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ ကို) ကိုယ်တိုင် မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ပွင့်တော်မူ၏။ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတတ် သော နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက်စေတတ်သော ဘုရားတို့သည်သာဟောအပ်သော သစ္စာလေးပါးတရားကိုလည်း ဟောတော်မူအပ်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း တိရစ္ဆာန်ဘုံသို့ ရောက်နေ၏။ ဤ ကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော နှစ်ခုမြောက်သော အက္ခဏ တည်း။

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့။ပ။ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်နေ၏။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော သုံးခုမြောက်သော အက္ခဏတည်း။

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့။ပ။ အသက်ရှည်သော အရူပဘုံ အသညသတ်ဘုံသို့ ရောက်နေ၏။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော လေးခုမြောက်သော အက္ခဏတည်း။

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့။ပ။ ရဟန်းယောက်ျား ရဟန်းမိန်းမ ဥပါသကာယောက်ျား ဥပါသိကာမိန်းမတို့ ဖြစ်ရာမဟုတ်သော သစ္စာလေးပါးကို မသိနိုင်ကုန်သော ပစ္စန္နရစ် ဇနပုဒ်အရပ် လူရိုင်းတို့အတွင်း၌ မွေးဖွား၏။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော ငါးခု မြောက်သော အက္ခဏတည်း။

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့။ပ။ မဇ္ဈိမဒေသ ဇနပုဒ်တို့၌ မွေးဖွားသော်လည်း မှားသော အယူရှိ၏။
ဖောက်ပြန်သော အယူရှိ၏။ "ပေးလှူ ခြင်း (၏ အကျိုး) သည် မရှိ၊ ယဇ်ပူဇော်ခြင်း (၏ အကျိုး) သည် မရှိ၊ ဟုန်း
ဟုခေါ်သော ပူဇော်မှုငယ်မျိုး (၏ အကျိုး) သည် မရှိ၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ် မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော ကံတို့၏
အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်မည်သည် မရှိ၊ ဤလောကသည် မရှိ၊ တမလွန်လောက သည် မရှိ၊ အမိကို လုပ်ကျွေး
ခြင်း၏ အကျိုးသည် မရှိ၊ အဖကို လုပ်ကျွေးခြင်း၏ အကျိုးသည် မရှိ၊ သေ၍ တဖန်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သည် မ
ရှိကုန်၊ ဤလောကကိုလည်းကောင်း၊ တမလွန်လောကကိုလည်း ကောင်း ကိုယ်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်
မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောကြားနိုင်ကုန်သော၊ အညီအညွတ် ကောင်းစွာ ကျင့်ကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်
လောက၌ မရှိကုန်"ဟု မှားသော အယူရှိ၏။ ဖောက်ပြန်သော အယူရှိ၏။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော ခြောက်ခုမြောက်သော အက္ခဏ တည်း။

--

တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ငါ့သျှင်တို့။ပ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း မဇ္ဈိမဒေသတို့၌ မွေးဖွား၏။ ပညာ မရှိ၊ စိတ်
ဖောက်ပြန်နေသူ ဖြစ်၏။ ဆွံ့အနေသူ ဖြစ်၏။ ကောင်းသောတရား မကောင်းသော တရားတို့၏ အနက်သဘော
ကို သိခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော ခုနစ်ခုမြောက်သော အ
က္ခဏတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ဤလောက၌ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့
ကို) ကိုယ်တိုင် မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ပွင့်တော်မမူ၊ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတတ်
သော နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက်စေတတ်သော မြတ်စွာဘုရားတို့သည် သာ ဟောအပ်
သော သစ္စာလေးပါးတရားကိုလည်း ဟောတော်မမူ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း မဇ္ဈိမဒေသ ဇနပုဒ်တို့၌ မွေး
ဖွား၏။ ပညာရှိ၏။ စိတ်မဖောက်ပြန်သူ ဖြစ်၏။ မဆွံ့အသူ ဖြစ်၏။ ကောင်းသောတရား မကောင်းသောတရား
တို့၏ အနက်သဘောကို သိခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှါ အခွင့်မဟုတ်သော
ရှစ်ခုမြောက်သော အက္ခဏတည်း။ ဤရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော ရှစ်ပါးသောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ယောက်ျားမြတ်တို့ အကျင့် ရှစ်ပါးတို့တည်း။
ဤအကျင့်သည် အလိုနည်းသောသူ၏ အကျင့်တည်း၊ ဤအကျင့်သည် အလိုကြီးသော သူ၏ အကျင့် မဟုတ်။
ဤအကျင့်သည် ရောင့်ရဲလွယ်သောသူ၏ အကျင့်တည်း၊ ဤအကျင့်သည် မရောင့် ရဲလွယ်သော သူ၏ အကျင့်
မဟုတ်။ ဤအကျင့်သည် ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ မွေ့လျော်သောသူ၏ အကျင့်တည်း၊ ဤအကျင့်သည် အပေါင်းအဖော်၌
မွေ့လျော်သောသူ၏ အကျင့်မဟုတ်။ ဤအကျင့်သည် အားထုတ်ခြင်းဝီရိယရှိသောသူ၏ အကျင့်တည်း၊ ဤ
အကျင့်သည် ပျင်းရိသောသူ၏ အကျင့်မဟုတ်။ ဤအကျင့်သည် ထင်သောသတိရှိသောသူ၏ အကျင့်တည်း၊
ဤအကျင့်သည် သတိလွတ်သောသူ၏ အကျင့်မဟုတ်။ ဤအကျင့်သည် တည်ကြည်သောသူ၏ အကျင့်တည်း၊
ဤအကျင့်သည် မတည်ကြည်သောသူ၏ အကျင့် မဟုတ်။ ဤအကျင့်သည် ပညာရှိသောသူ၏ အကျင့်တည်း၊

ဤအကျင့်သည် ပညာမဲ့သောသူ၏ အကျင့် မဟုတ်။ ဤအကျင့်သည် သံသရာကို မချဲ့သောသူ၏ အကျင့် တည်း။ ဤအကျင့်သည် သံသရာချဲ့သော သူ၏ အကျင့်မဟုတ်။ ဤရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

(ဈ) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော ရှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဆန့်ကျင် ဘက် တရားနှင့် အာရုံတို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်ကြောင်း 'အဘိဘာယတန' ဈာန်ရှစ်ပါးတို့တည်း။ တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရပ်ကို ရှုမှတ်၍ အပသန္တာန်၌ ကောင်းသော အဆင်း မကောင်းသော အဆင်းရှိသော ငယ်သော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်) တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ) သိသည် (ငါ) မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ' ရှိ၏။ ဤကား ပဌမ အဘိဘာယတန ဈာန်ပေတည်း။

တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရပ်ကို ရှုမှတ်၍ အပသန္တာန်၌ ကောင်းသော အဆင်း မ ကောင်းသော အဆင်းရှိသော ကြီးသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်) တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ) သိသည် (ငါ) မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ' ရှိ၏။ ဤကား ဒုတိယ အဘိဘာယတန ဈာန်ပေတည်း။

တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရပ်ကို မရှုမှတ်မူ၍ အပသန္တာန်၌ ကောင်းသော အဆင်း မ ကောင်းသော အဆင်းရှိသော ငယ်သော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်)တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ)သိသည် (ငါ)မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ'ရှိ၏။ ဤကား တတိယ အဘိဘာယတန ဈာန်ပေတည်း။

--

တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရပ်ကို မရှုမှတ်မူ၍ အပသန္တာန်၌ ကောင်းသော အဆင်းမ ကောင်းသော အဆင်းရှိသော ကြီးသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်)တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ) သိသည် (ငါ) မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ'ရှိ၏။ ဤကား စတုတ္ထ အဘိဘာယတန ဈာန်ပေတည်း။

တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရပ်ကို မရှုမှတ်မူ၍ အပသန္တာန်၌ ညိုသောအဆင်း ညိုသော အသွေး ညိုသောအရောင်ရှိသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ ဥပမာအားဖြင့် ညိုသောအဆင်း ညိုသောအသွေး ညိုသောအရောင်ရှိသော ညိုသောအောင်မဲညိုပန်း၂ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ညိုသောအဆင်း ညိုသောအသွေး ညိုသောအရောင်ရှိသော ဗာရာဏသီပြည်ဖြစ် ညိုသော နှစ်ဖက်ချော အဝတ်ကဲ့သို့လည်း ကောင်း ဤအတူ တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရပ်ကို မရှုမှတ်မူ၍ အပသန္တာန်၌ ညိုသောအဆင်း ညိုသော အသွေး ညိုသောအရောင်ရှိသော ညိုသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်)တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ) သိသည် (ငါ) မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ' ရှိ၏။ ဤကား ပဉ္စမ အဘိဘာယတန ဈာန်ပေတည်း။

တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရပ်ကို မရှုမှတ်မူ၍ အပသန္တာန်၌ ဝါရွှေသော အဆင်း ဝါရွှေသော အသွေး ဝါရွှေသောအရောင်ရှိသော ဝါရွှေသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဝါရွှေသော အဆင်း

ဝါရွှေသောအသွေး ဝါရွှေသောအရောင်ရှိသော မဟာလှေကားပန်းကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝါရွှေသောအဆင်း ဝါရွှေသောအသွေး ဝါရွှေသောအရောင်ရှိသော ဗာရာဏသီပြည်ဖြစ် ဝါရွှေသော နှစ်ဖက်ချောအဝတ်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း ဤအတူ တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်း ရုပ်တို့ကို မရူမှတ်မှု၍ အပသန္တာန်၌ ဝါရွှေသောအဆင်း ဝါရွှေသောအသွေး ဝါရွှေသောအရောင် ရှိသော ဝါရွှေသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်) တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ) သိသည် (ငါ) မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ' ရှိ၏။ ဤကား ဆဋ္ဌအဘိဘာယတနဗျာန်ပေတည်း။

တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရုပ်ကို မရူမှတ်မှု၍ အပသန္တာန်၌ နိသောအဆင်း နိသောအသွေး နိသောအရောင်ရှိသော နိသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ ဥပမာအားဖြင့် နိသော အဆင်း နိသောအသွေး နိသောအရောင်ရှိသော နိသောမိုးဆွေပန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နိသောအဆင်း နိသောအသွေး နိသောအရောင်ရှိသော ဗာရာဏသီပြည်ဖြစ် နိသော နှစ်ဖက်ချောအဝတ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း ဤအတူ တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရုပ်တို့ကို မရူမှတ်မှု၍ အပသန္တာန်၌ နိသော အဆင်း နိသောအသွေး နိသောအရောင်ရှိသော နိသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်)တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ) သိသည်၊ (ငါ) မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ' ရှိ၏။ ဤကား သတ္တမ အဘိဘာယတနဗျာန်ပေတည်း။

တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရုပ်ကို မရူမှတ်မှု၍ အပသန္တာန်၌ ဖြူသောအဆင်း ဖြူသော အသွေး ဖြူသောအရောင်ရှိသော ဖြူသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဖြူသော အဆင်း ဖြူသောအသွေး ဖြူသောအရောင်ရှိသော ဖြူသောသောက်ရှူးကြယ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြူသော အဆင်း ဖြူသောအသွေး ဖြူသောအရောင်ရှိသော ဗာရာဏသီပြည်ဖြစ် ဖြူသော နှစ်ဖက်ချော အဝတ်ကဲ့ သို့ လည်းကောင်း ဤအတူ တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရုပ်ကို မရူမှတ်မှု၍ အပသန္တာန်၌ ဖြူသောအဆင်း ဖြူသောအသွေး ဖြူသောအရောင်ရှိသော ဖြူသော (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ "ထို (ရုပ်) တို့ ကို လွှမ်းမိုး၍ (ငါ) သိသည် (ငါ) မြင်သည်"ဟု ဤသို့လည်း အမှတ် 'သညာ'ရှိ၏။ ဤကား အဋ္ဌမ အဘိဘာယ တနဗျာန်ပေတည်း။ ဤရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

--

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ရှစ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ လွတ်လပ်ခြင်း 'ဝိမောက္ခ'ရှစ်ပါးတို့ တည်း။ (မိမိသန္တာန်၌) ကသိုဏ်းရုပ် ဗျာန်ရှိသည်ဖြစ်၍ (ပြင်ပသန္တာန်၌လည်း) (ကသိုဏ်း)ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ ဤ ကား ပဌမဝိမောက္ခပေတည်း။

မိမိသန္တာန်၌ အဆင်းရုပ်ကို မရူမှတ်မှု၍ ပြင်ပသန္တာန်၌ (ကသိုဏ်း) ရုပ်တို့ကို ရှု၏။ ဤကား ဒုတိယဝိမောက္ခပေ တည်း။

တင့်တယ်၏ဟူ၍သာလျှင် နှလုံးသွင်း၏။ ဤကား တတိယဝိမောက္ခပေတည်း။

ရူပသညာတို့ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ ပဋိဗသညာတို့ လုံးဝချုပ်သည့်ပြင် နာနတ္တသညာတို့ကို လုံးဝ နှလုံးမသွင်း မူ၍ "ကောင်းကင်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု ပွားများခြင်းကြောင့် အာကာသာနဉ္စာယတန (ဈာန်) သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဤကား စတုတ္ထဝိမောက္ခပေတည်း။

အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ "ဝိညာဉ်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု ပွားများခြင်းကြောင့် ဝိညာဏဉ္စာယတန (ဈာန်) သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဤကား ပဉ္စမဝိမောက္ခပေတည်း။

ဝိညာဏဉ္စာယတန (ဈာန်) ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ "တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ"ဟု ပွားများခြင်းကြောင့် အာကိဉ္စညာယတန (ဈာန်) သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဤကား ဆဋ္ဌမဝိမောက္ခပေတည်း။

အာကိဉ္စညာယတန (ဈာန်) ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ နေဝသညာနာသညာယတန (ဈာန်)သို့ ရောက် ၍ နေ၏။ ဤကား သတ္တမဝိမောက္ခပေတည်း။

နေဝသညာနာသညာယတန (ဈာန်) ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ သညာဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ရာ 'နိရောဓ သမာပတ်'သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဤကား အဋ္ဌမဝိမောက္ခပေတည်း။ ဤရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို မျက် မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ရှစ်ဆယ်သော တရားတို့သည်ဟုတ်ကုန်၏။ မှန်ကုန်၏။ဟုတ်မှန်ကုန်၏။ မချွတ်ယွင်းကုန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

Nava dhammā နဝ ဓမ္မာ
The Nine Dhammas တရား ကိုးပါးစု

359. “Nava dhammā bahukārā...pe... nava dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame nava dhammā bahukārā? Nava yonisomanasikāramūlakā dhammā, yonisomanasikaroto pāmojjaṃ jāyati, pamuditassa pīti jāyati, pītimanassa kāyo passambhati, passaddhakāyo sukhaṃ vedeti, sukhino cittaṃ samādhīyati, samāhite citte yathābhūtaṃ jānāti passati, yathābhūtaṃ jānaṃ passaṃ nibbindati, nibbindaṃ virajjati, virāgā vimuccati. Ime nava dhammā bahukārā.

(Kha) “katame nava dhammā bhāvetabbā? Nava pārisuddhipadhāniyaṅgāni – sīlavisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, cittavisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, diṭṭhivisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, kaṅkhāvitaraṇavisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, maggāmaggaññāḍassana – visuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, paṭipadāññāḍassanavisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, ñāḍassanavisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, paññāvisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ, vimuttivisuddhi pārisuddhipadhāniyaṅgaṃ. Ime nava dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame nava dhammā pariññeyyā? Nava sattāvāsā – santāvuso, sattā nānattakāyā nānattasaññino, seyyathāpi manussā ekacce ca devā ekacce ca vinipātikā. Ayaṃ paṭhamo sattāvāso.

“Santāvuso , sattā nānattakāyā ekattasaññino, seyyathāpi devā brahmakāyikā paṭhamābhinibbattā. Ayaṃ dutiyo sattāvāso.

“Santāvuso, sattā ekattakāyā nānattasaññino, seyyathāpi devā ābhassarā. Ayaṃ tatiyo sattāvāso.

“Santāvuso, sattā ekattakāyā ekattasaññino, seyyathāpi devā subhakiṇhā. Ayaṃ catuttho sattāvāso.

“Santāvuso, sattā asaññino appaṭisaṃvedino, seyyathāpi devā asaññasattā. Ayaṃ pañcavo sattāvāso.

“Santāvuso, sattā sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā paṭighasaññānaṃ atthaṅgamā nānattasaññānaṃ amanasikārā ‘ananto ākāso’ti ākāśaṇcāyatanūpagā. Ayaṃ chaṭṭho sattāvāso.

“Santāvuso, sattā sabbaso ākāśaṇcāyatanāṃ samatikkamma ‘anantaṃ viññāṇa’nti viññāṇaṇcāyatanūpagā. Ayaṃ sattamo sattāvāso.

“Santāvuso, sattā sabbaso viññāṇaṅcāyatanaṃ samatikkamma ‘natthi kiñcī’ti ākiñcaññāyatanūpagā. Ayaṃ aṭṭhamo sattāvāso.

“Santāvuso, sattā sabbaso ākiñcaññāyatanāṃ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanūpagā. Ayaṃ navamo sattāvāso. Ime nava dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame nava dhammā pahātabbā? Nava taṇhāmūlakā dhammā – taṇhaṃ paṭicca pariyesanā, pariyesanaṃ paṭicca lābho, lābhaṃ paṭicca vinicchayo, vinicchayaṃ paṭicca chandarāgo , chandarāgaṃ paṭicca ajjhosānaṃ, ajjhosānaṃ paṭicca pariggaho, pariggahaṃ paṭicca macchariyaṃ, macchariyaṃ paṭicca ārakkho, ārakkhādhikaraṇaṃ [ārakkhādhikaraṇaṃ paṭicca (syā. pī. ka.)] daṇḍādānasatthādānakalahaviggahavivādatuvaṃtuvaṃpesuññamusāvādā aneke pāpakā akusalā dhammā sambhavanti. Ime nava dhammā pahātabbā.

(Ña) “katame nava dhammā hānabhāgiyā? Nava āghātavatthūni – ‘anattaṃ me acarī’ti āghātaṃ bandhati, ‘anattaṃ me caratī’ti āghātaṃ bandhati, ‘anattaṃ me carissatī’ti āghātaṃ bandhati; ‘piyassa me manāpassa anattaṃ acarī’ti āghātaṃ bandhati...pe... ‘anattaṃ caratī’ti āghātaṃ bandhati...pe... ‘anattaṃ carissatī’ti āghātaṃ bandhati; ‘appiyassa me amanāpassa atthaṃ acarī’ti āghātaṃ bandhati...pe... ‘atthaṃ caratī’ti āghātaṃ bandhati...pe... ‘atthaṃ carissatī’ti āghātaṃ bandhati. Ime nava dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame nava dhammā visesabhāgiyā? Nava āghātaṇḍavinayā – ‘anattaṃ me acari, taṃ kutettha labbhā’ti āghātaṃ paṭivineti; ‘anattaṃ me carati, taṃ kutettha labbhā’ti āghātaṃ paṭivineti; ‘anattaṃ me carissati, taṃ kutettha labbhā’ti āghātaṃ paṭivineti; ‘piyassa me manāpassa anattaṃ acari...pe... anattaṃ carati...pe... anattaṃ carissati, taṃ kutettha labbhā’ti āghātaṃ paṭivineti; ‘appiyassa me amanāpassa atthaṃ acari...pe... atthaṃ carati...pe... atthaṃ carissati, taṃ kutettha labbhā’ti āghātaṃ paṭivineti. Ime nava dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame nava dhammā duppaṭivijjhā? Nava nānattā – dhātunānattaṃ paṭicca uppajjati phassaṇānattaṃ, phassaṇānattaṃ paṭicca uppajjati vedanānānattaṃ, vedanānānattaṃ paṭicca uppajjati saññānānattaṃ, saññānānattaṃ paṭicca uppajjati saṅkappanānattaṃ,

saṅkappanānattaṃ paṭicca uppajjati chandanānattaṃ, chandanānattaṃ paṭicca uppajjati pariḷāhanānattaṃ, pariḷāhanānattaṃ paṭicca uppajjati pariyesanānānattaṃ, pariyesanānānattaṃ paṭicca uppajjati lābhanānattaṃ. Ime nava dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame nava dhammā uppādetabbā? Nava saññā – asubhasaññā, maraṇasaññā, āhārepaṭikūlasaññā, sabbalokeanabhiratisaññā [anabhiratasaññā (syā. ka.)], aniccasaññā, anicce dukkhasaññā, dukkhe anattasaññā, pahānasaññā, virāgasaññā. Ime nava dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame nava dhammā abhiññeyyā? Nava anupubbavīhārā – idhāvuso, bhikkhu vivicceva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṃ savicāraṃ vivekaṃ pītisukhaṃ paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati. Vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyam jhānaṃ upasampajja viharati. Pītiyā ca virāgā ...pe... tatiyam jhānaṃ upasampajja viharati. Sukhassa ca pahānā...pe... catuttham jhānaṃ upasampajja viharati. Sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā...pe... ākāśānañcāyatanaṃ upasampajja viharati. Sabbaso ākāśānañcāyatanaṃ samatikkamma ‘anantaṃ viññāṇa’nti viññāṇañcāyatanaṃ upasampajja viharati. Sabbaso viññāṇañcāyatanaṃ samatikkamma ‘natthi kiñcī’ti ākiñcaññāyatanaṃ upasampajja viharati. Sabbaso ākiñcaññāyatanaṃ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanaṃ upasampajja viharati. Sabbaso nevasaññānāsaññāyatanaṃ samatikkamma saññāvedayitanirodhaṃ upasampajja viharati. Ime nava dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame nava dhammā sacchikātabbā? Nava anupubbanirodhā – paṭhamam jhānaṃ samāpannassa kāmasaññā niruddhā hoti, dutiyam jhānaṃ samāpannassa vitakkavicārā niruddhā honti, tatiyam jhānaṃ samāpannassa pīti niruddhā hoti, catuttham jhānaṃ samāpannassa assāsapassāssā niruddhā honti, ākāśānañcāyatanaṃ samāpannassa rūpasaññā niruddhā hoti, viññāṇañcāyatanaṃ samāpannassa ākāśānañcāyatanaññā niruddhā hoti, ākiñcaññāyatanaṃ samāpannassa viññāṇañcāyatanaññā niruddhā hoti, nevasaññānāsaññāyatanaṃ samāpannassa ākiñcaññāyatanaññā niruddhā hoti, saññāvedayitanirodhaṃ samāpannassa saññā ca vedanā ca niruddhā honti. Ime nava dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime navuti dhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññātha sammā tathāgatenā abhisambuddhā.

၃၅၉. “နဝ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။ပေ။ နဝ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? နဝ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ ဓမ္မာ၊ ယောနိသောမနသိကာရော တော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ၊ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ၊ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿန္တတိ၊ ပဿန္တကာယော သုခံ ဝေဒေတိ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ သမာဟိတေ စိတ္တေ ယထာဘူတံ ဇာနာတိ ပဿတိ၊ ယထာဘူတံ ဇာနံ ပဿံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? နဝ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂီနိ - သီလဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန - ဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ ပညာဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ၊ ဝိမုတ္တိဝိသုဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? နဝ သတ္တာဝါသော - သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိ နော၊ သေယျထာပိ မနုဿာ ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ။ အယံ ပဌမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော ၊ သတ္တာ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော၊ သေယျထာပိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတု တာ။ အယံ ဒုတိယော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော၊ သေယျထာပိ ဒေဝါ အာဘဿရာ။ အယံ တတိယော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော၊ သေယျထာပိ ဒေဝါ သုဘကိဏှာ။ အယံ စတုတ္ထော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ အသညိနော အပ္ပဋိသံဝေဒိနော၊ သေယျထာပိ ဒေဝါ အသညသတ္တာ။ အယံ ပဉ္စမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္တင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိ ကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနန္ဓာယတနူပဂါ။ အယံ ဆဋ္ဌော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပ ဂါ။ အယံ သတ္တမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စိ’တိ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ။ အယံ အဋ္ဌမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တာဝုသော၊ သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနူပဂါ။ အယံ နဝ မော သတ္တာဝါသော။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? နဝ တဏှာမူလကာ ဓမ္မာ - တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ၊ ပရိယေသနံ ပဋိစ္စ လာဘော၊ လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော၊ ဝိနိစ္ဆယံ ပဋိစ္စ ဆန္ဒရာဂေါ၊ ဆန္ဒရာဂံ ပဋိစ္စ အဇ္ဈောသာနံ၊ အဇ္ဈောသာနံ ပဋိစ္စ ပရိဂ္ဂဟော၊ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋိစ္စ မစ္ဆရိယံ၊ မစ္ဆရိယံ ပဋိစ္စ အာရက္ခေါ၊ အာရက္ခါဓိကရဏံ [အာရက္ခါဓိကရဏံ ပဋိစ္စ (သျှာ. ပီ. က.)] ဒဏှာဒနသတ္တာဒနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒတုဝံတုဝံပေသုညမုသာဝါဒ အနေကေ ပါပကာ အကု သလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? နဝ အာဃာတဝတ္ထုနိ - ‘အနတ္တံ မေ အစရိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ၊ ‘အနတ္တံ မေ စရတိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ၊ ‘အနတ္တံ မေ စရိဿတိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘ပိယဿ မေ မနာပဿ အနတ္တံ အစရိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ။ပေ။ ‘အနတ္တံ စရတိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ။ပေ။ ‘အနတ္တံ စရိဿတိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘အပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္ထံ အစရိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ။ပေ။ ‘အတ္ထံ စရတိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ။ပေ။ ‘အတ္ထံ စရိဿတိ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? နဝ အာဃာတပဋိဝိနယာ - ‘အနတ္တံ မေ အစရိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; ‘အနတ္တံ မေ စရတိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; ‘အနတ္တံ မေ စရိဿတိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; ‘ပိယဿ မေ မနာပဿ အနတ္တံ အစရိ’ပေ။ ‘အနတ္တံ စရတိ’ပေ။ ‘အနတ္တံ စရိဿတိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; ‘အပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္ထံ အစရိ’ပေ။ ‘အတ္ထံ စရတိ’ပေ။ ‘အတ္ထံ စရိဿတိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ? နဝ နာနတ္တာ - ဓာတုနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဖဿနာနတ္တံ၊ ဖဿနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာနာနတ္တံ၊ ဝေဒနာနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သညာနာနတ္တံ၊ သညာနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သင်္ကပ္ပနာနတ္တံ၊ သင်္ကပ္ပနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဆန္ဒနာနတ္တံ၊ ဆန္ဒနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပရိဋ္ဌာဟနာနတ္တံ၊ ပရိဋ္ဌာဟနာနတ္တံ

တ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပရိယေသနာနာနတ္တံ၊ ပရိယေသနာနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ လာဘနာနတ္တံ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဒုပ္ပ ဋ္ဌိဝိဇ္ဈာ။

(ဇ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? နဝ သညာ - အသုဘသညာ၊ မရဏသညာ၊ အာဟာရေပဋိကူလသညာ ၊ သဗ္ဗလောကေအနဘိရတိသညာ [အနဘိရတသညာ (သျှာ. က.)]၊ အနိစ္စသညာ၊ အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ၊ ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ၊ ပဟာနသညာ၊ ဝိရာဂသညာ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ - ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္ဆေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္ဆ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာ နံ ဂူပသမာ။ပေ။။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ။ပေ။။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရ တိ။ သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ။။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော ဂူပသညာနံ သမတိက္ကမာ။ပေ။။ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စိ’တိ အာကိဉ္စညာ ယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

(ဉ) “ကတမေ နဝ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? နဝ အနုပုဗ္ဗနိရောဓာ - ပဌမံ ဈာနံ သမာပန္နဿ ကာမသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ၊ ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပန္နဿ ဝိတက္ကဝိစာရာ နိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ၊ တတိယံ ဈာနံ သမာပန္နဿ ပီတိ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ၊ စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပန္နဿ အဿာသပဿာဿာ နိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမာပန နဿ ဂူပသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမာပန္နဿ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟော တိ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပန္နဿ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပန္နဿ အာကိဉ္စညာယတနသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ၊ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပန္နဿ သညာ စ ဝေဒနာ စ နိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ နဝတိ ဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ပုဒ္ဓါ။
359. Nine dhammas bring much benefit; ...p... Nine dhammas should be realized.

(a) Which nine dhammas bring much benefit? The nine dhammas originating in the right attitude of mind: In one who has adopted the right attitude of mind there arises delight. In one who is delighted there arises satisfaction. The physical and mental body of one with delightful satisfaction calms down. One whom physical and mental body has calmed down experiences happiness. The mind of one who experiences happiness becomes concentrated. When the mind

is concentrated, one knows and sees things as they really are. One who knows and sees things as they really are becomes disgusted with the five aggregates. To one who is disgusted, there is no attachment. One who has no attachment becomes free from defilements. These nine dhammas bring much benefit.

(b) Which nine dhammas should be developed? Nine factors which form the basis of purification:

Purity of morality is a factor which forms the basis of purification.

Purity of mind is a factor which forms the basis of purification.

Purity of view is a factor which forms the basis of purification.

Purity of knowledge in overcoming doubt is a factor which forms the basis of purification.

Purity of knowledge and insight into what is and what is not the path is a factor which forms the basis of purification.

Purity of knowledge and insight into the course of practice is a factor which forms the basis of purification.

Purity of knowledge and insight is a factor which forms the basis of purification.

Purity of knowledge of Arahatta Fruition is a factor which forms the basis of purification.

Purity of emancipation is a factor which forms the basis of purification. These nine dhammas should be developed.

(c) Which nine dhammas should be understood fully? Nine abodes of beings: Friends, there are beings with diversity of bodily form and diversity of birth linking consciousness, such as human beings, some devas and some lower spirits. This is the first abode of beings.

Friends, there are beings with diversity of bodily form and uniformity of birth linking consciousness, such as Brahmās of the first Jhāna realm. This is the second abode of beings.

Friends, there are beings with uniformity of bodily form and diversity of birth linking consciousness, such as Brahmās of Ābhassara realm. This is the third abode of beings.

Friends, there are beings with uniformity of bodily form and uniformity of birth linking consciousness, such as the Brahmās of Subhakinā realm. This is the fourth abode of beings.

Friends, there are beings with no perception nor sensation such as beings without perception. This is the fifth abode of beings.

Friends, there are beings who, passing entirely beyond perception of rūpa, having overcome perception of sense contact, paying no attention to perception of diversity and

concentrating on the infinity of space, attain to the sphere of Infinite Space. This is the sixth abode of beings.

Friends, there are beings who, passing entirely beyond the sphere of Infinite Space and concentrating on the Infinity of Consciousness, attain to the sphere of Infinite Consciousness. This is the seventh abode of beings.

Friends, there are beings who passing entirely beyond the sphere of Infinite Consciousness, and concentrating on Nothingness, attain to the Sphere of Nothingness. This is the eighth abode of beings.

Friends, there are beings who passing entirely beyond the Sphere of Nothingness, attain to the Sphere of Neither Perception nor Non-perception. (Nevasaññānāsaññāyatana) This is the ninth abode of beings.

These nine dhammas should be understood fully.

(d) Which nine dhammas should be abandoned? Nine dhammas which are the basis of craving: On account of craving, there is pursuit, on account of pursuit there accrues gain, because of gain decision has to be made, because of decision there arises desire and attachment, because of desire and attachment taking possession follows, because of taking possession there arises avarice, because of avarice hoarding becomes necessary, hoarding one's possessions gives rise to many evil states of affairs ... taking up stick and sword, disputes, quarrels, fights, harsh words, slanders and lies.

These nine dhammas should be abandoned.

(e) Which nine dhammas lead to decline? Nine bases of resentment: One feels resentment thus: 'He has caused disadvantage to me'; one feels resentment thus: 'He is causing disadvantage to me'; one feels resentment thus: 'He will cause disadvantage to me.

One feels resentment thus: 'He has caused disadvantage to one whom I love and adore; one feels resentment thus: 'He is causing disadvantage' ...p...; one feels resentment thus: 'He will cause disadvantage' ...p...

One feels resentment thus: 'He has done for the advantage of one whom I do not love and do not adore', one feels resentment thus: 'He is doing for the advantage ...p..., one feels resentment thus; 'He will do for the advantage ...p... These nine dhammas lead to decline.

(f) Which nine dhammas lead to progress? Nine ways of dispelling resentment:

One dispels resentment thus; 'He has caused disadvantage to me,' in this matter the one who can forgive and forget the perpetrator is freed from any resentment.

One dispels resentment thus; "He is causing disadvantage to me, in this matter the one who can forgive and forget the perpetrator is freed from any resentment.

One dispels resentment thus; 'He will cause disadvantage to me, in this matter the one who can forgive and forget the perpetrator is freed from any resentment.

One dispels resentment thus; "He has caused disadvantage to one I love and adore...p... is causing the disadvantage ..p..will cause disadvantage ..., in this matter what can I do?

One dispels resentment thus; 'He has done for the advantage of one whom I do not love and do not adore ...p... is doing the advantage ...p... will do for the advantage ...; in this matter what can I do?

These nine dhammas lead to progress.

(g) Which nine dhammas are hard to penetrate?" The nine diversities: On account of diversity of (sense) element, diversity of contact takes place; on account of diversity of contact there arises diversity of sensation; on account of diversity of sensation there arises diversity of perception; on account of diversity of perception there arises diversity of thought; on account of diversity of thought there arises diversity of desire; on account of diversity of desire there arises diversity of burning desire; on account of diversity of burning desire there arises diversity of pursuits; on account of diversity of pursuits there arises diversity of gains. These nine dhammas are hard to penetrate.

(h) Which nine dhammas should be caused to arise? The nine kinds of perceptions; Perceptions of foulness, perception of death, perception of repulsion in nutriment, perception of dissatisfaction in everything worldly, perception of impermanence, perception of dukkha in impermanence, perception of nonself in dukkha, perception of abandonment, perception of non-attachment.

These nine dhammas should be caused to arise.

(i) Which nine dhammas should be known by special apperception? Nine successive abidings: In this Teaching friends, a bhikkhu achieves and remains in the first Jhāna which is accompanied by vitakka, vicāra and which has pīti and sukha, born of detachment from the hindrances.

Having got rid of vitakka and vicāra ...p... the bhikkhu achieves and remains in the second Jhāna.

Having being detached from pīti ...p... he achieves and remains in the third Jhāna. By dispelling both pain and pleasure ...p... he achieves and remains in the fourth Jhāna.

Having dispelled equanimity he achieves and remains in the sphere of infinity of space. Having entirely passed beyond the Infinity of Space and concentrating on the infinity of consciousness he achieves and remains in the Sphere of Infinity of Consciousness.

Having entirely passed beyond the sphere of Infinity of Consciousness and concentrating on nothingness he achieves and remains in the Sphere of Nothingness.

Having entirely passed beyond the sphere of Nothingness he achieves and remains in the Sphere of Neither Saññā nor Non-Saññā.

Having entirely passed beyond the sphere of Neither

Saññā nor Non-Saññā he achieves and remains in the cessation of consciousness and sensation.

These nine dhammas should be known by special apperception.

(j) Which nine dhammas should be realized? Nine successive stages of cessation: By the attainment of the first Jhāna, sensuous perceptions cease. By the attainment of second Jhānas vitakka and vicāra cease.

By the attainment of the third Jhāna pīti ceases. By the attainment of the fourth Jhāna in breathing and out breathing cease. By the attainment of the Jhāna of infinity of space perception of rūpa ceases. By the attainment of the Jhāna of infinite consciousness perception of infinity of space ceases. By the attainment of the Jhāna of nothingness perception of the sphere of infinite consciousness ceases.

By the attainment of the Jhāna of neither perception nor non-perception, perception of the sphere of nothingness ceases. By the attainment of sustained cessation (Nirodha Samāpatti) perception and sensation ceases.

These nine dhammas should be realized.

Thus these ninety dhammas which are true, correct, real, not incorrect, not otherwise are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

၃၅၉။ ကိုးပါးသောတရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ပ။ ကိုးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိကုန်သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အသင့်အား ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း အကြောင်းရင်းရှိသော တရားကိုးပါးတို့တည်း။ အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော သူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသော သူအား နှစ်သိမ့်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ နှစ် သိမ့်သော စိတ်ရှိသူ၏ နာမ်ရုပ် အပေါင်းသည် ငြိမ်းချမ်း၏။ နာမ်ရုပ်အပေါင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်းရှိသော သူသည် ချမ်းသာကို ခံစား၏။ ချမ်းသာ သုခ

ရှိသောသူ၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ စိတ်တည်ကြည် သည်ရှိသော်ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိ၏ မြင်၏။ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိသည် မြင်သည်ရှိသော် ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သည်ရှိသော် စွဲမက်ခြင်း ကင်း၏။ စွဲမက်ခြင်း ကင်းခြင်းကြောင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်၏။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။

(ခ) ပွားများအပ်သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါကိုးပါးတို့တည်း။ သီလစင်ကြယ်ခြင်းဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ၊ စိတ်စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ၊ ပညာ၏ စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်း အင်္ဂါ၊ ယုံမှားခြင်းကို ဖျောက်နိုင်သောဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာန ဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ၊ မဂ်ဟုတ် မဟုတ်ကို သိသော ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ၊ မဂ်ရကြောင်း အကျင့်ကို သိသော ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သောအကြောင်း အင်္ဂါ၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်းဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဉာဏ် ပညာ၏ စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ၊ အရဟတ္တဖိုလ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသော ပါရိသုဒ္ဓိကို ပွားစေခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါတို့တည်း။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့ကို ပွားများအပ်ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သတ္တဝါတို့၏ နေရာကိုးပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်း ကွဲပြား၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်းလည်း ကွဲပြားကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ်သတ္တဝါတို့နည်း ဟူမူ - အချို့သောနတ် အချို့သော ဝိနိပါတိက နှင့် လူတို့ပင်တည်း။ ဤကား ရှေးဦးစွာ သော သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်း ကွဲပြား၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်း တူကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ် သတ္တဝါတို့နည်း ဟူမူ - ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ပင်တည်း။ ဤကား နှစ်ခုမြောက် သတ္တဝါတို့၏ နေရာ တည်း။

ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်းတူ၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်း ကွဲပြားကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ် သတ္တဝါတို့နည်း ဟူမူ - အာဘဿရာဘုံ၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ပင်တည်း။ ဤကား သုံးခုမြောက်သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ချင်းတူ၍ ပဋိသန္ဓေသညာချင်းလည်း တူကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိ ကုန်၏။ အဘယ် သတ္တဝါတို့နည်း ဟူမူ - သုဘကိဏှာဘုံ၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ပင်တည်း။ ဤကား လေးခု မြောက် သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ သညာမရှိသော အာရုံကို ခံစားခြင်းမရှိသော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ်သတ္တဝါ တို့နည်းဟူမူ - အသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ပင်တည်း။ ဤကား ငါးခုမြောက် သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ ရူပသညာတို့ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ ပဋိသန္ဓေသညာတို့ လုံးဝချုပ်သည့်ပြင် နာနတ္တသညာ တို့ကို လုံးဝ နှလုံးမသွင်းမူ၍ "ကောင်းကင်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု ပွားများခြင်းကြောင့် အာကာသာနဉ္စာယတန ဘုံသို့ ရောက် သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤကား ခြောက်ခုမြောက် သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ "ဝိညာဏ်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု ပွား များခြင်း ကြောင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ ရောက်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤကား ခုနစ်ခုမြောက် သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ "တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ"ဟု ပွားများခြင်း ကြောင့် အာကိဉ္စ ညာယတနဘုံသို့ ရောက်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤကား ရှစ်ခုမြောက် သတ္တဝါ တို့၏ နေရာတည်း။

ငါ့သျှင်တို့ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသို့ ရောက်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤကား ကိုးခုမြောက် သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ပယ်အပ်သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ တဏှာအကြောင်းရင်းရှိသော ကိုးပါးသော တရားတို့တည်း။ တပ်မက်ခြင်းတဏှာကို စွဲ၍ ရှာမှီးခြင်း ဖြစ်၏။ ရှာမှီးခြင်းကို စွဲ၍ ရရှိ ခြင်း ဖြစ်၏။ ရရှိခြင်းကို စွဲ၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို စွဲ၍ လိုချင်စွဲမက်ခြင်း 'ဆန္ဒ ရာဂ' ဖြစ်၏။ လိုချင်စွဲမက်ခြင်း 'ဆန္ဒ ရာဂ'ကို စွဲ၍ အလွန်အားကြီးသော စွဲမက်ခြင်း ရာဂ ဖြစ်၏။ အလွန် အားကြီးသော စွဲမက်ခြင်း ရာဂကို စွဲ၍ သိမ်းဆည်းခြင်း ဖြစ်၏။ သိမ်းဆည်းခြင်းကို စွဲ၍ ဝန်တိုခြင်း ဖြစ်၏။ ဝန်တိုခြင်းကို စွဲ၍ စောင့်ရှောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ စောင့်ရှောက်ခြင်းအကြောင်းကို စွဲ၍ ဥစ္စာဒဏ် ယူ ခြင်း ဓားလက်နက်ကိုင်ခြင်း ငြင်းခုံခြင်း ခိုက်ရန်ဖြစ် ခြင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောခြင်း 'နင် နင် 'ဟုဆိုခြင်း ကုန်း တိုက်ခြင်း မဟုတ်မမှန်ပြောခြင်း ဟူသော များစွာသော ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

(င) ယုတ်သော အဖို့ရှိသော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း ကိုးပါး တို့တည်း။ "ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုကျင့်ဖူးသည်"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ "ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြု နေဆဲ"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ "ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလတ္တံ့"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။

"ငါ ချစ်ခင်နှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုဖူးသည်"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ပ။ အကျိုးမဲ့ကို ပြုနေဆဲ"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ပ။ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလတ္တံ့"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။

"ငါ မချစ်ခင် မနှစ်သက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးကို ပြုဖူးသည်"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ပ။ အကျိုးကို ပြုနေဆဲ"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ပ။ အကျိုးကို ပြုလတ္တံ့"ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ ဤတရားကိုးပါးတို့သည် ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏။

--

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရန်ငြိုးပြေကြောင်း ကိုးပါးတို့တည်း။ "ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုဖူးသည်ဟု ထိုအကျိုးမဲ့ပြုခြင်းကို ဤပုဂ္ဂိုလ်၌ အဘယ်မှာ ရနိုင် အံ့နည်း"ဟု ရန်ငြိုးကို ဖြေ၏။ "ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုနေဆဲဟု ထိုအကျိုးမဲ့ပြုခြင်းကို ဤပုဂ္ဂိုလ်၌ အဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း"ဟု ရန်ငြိုး ကို ဖြေ၏။ "ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလတ္တံ့ဟု ထိုအကျိုးမဲ့ပြုခြင်းကို ဤပုဂ္ဂိုလ်၌ အဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း"ဟု ရန်ငြိုးကို ဖြေ၏။

"ငါ ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုဖူးပြီ။ပ။ အကျိုးမဲ့ကို ပြုနေဆဲ။ပ။ အကျိုး မဲ့ကို ပြုလတ္တံ့ ဟု ထိုအကျိုးမဲ့ပြုခြင်းကို ဤပုဂ္ဂိုလ်၌ အဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း"ဟု ရန်ငြိုးကို ဖြေ၏။

"ငါ မချစ်ခင်မနှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးကို ပြုဖူးသည်။ပ။ အကျိုးကို ပြုနေဆဲ။ပ။ အကျိုး ကို ပြုလတ္တံ့ဟု ထိုအကျိုးမဲ့ပြုခြင်းကို ဤပုဂ္ဂိုလ်၌ အဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း"ဟု ရန်ငြိုးကို ဖြေ၏။ ဤကိုးပါးသော တရား တို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ထူးသည့်အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရားကိုးပါးတို့တည်း။ ဓာတ်ထူးခြင်းကို စွဲ၍ ဖဿထူးခြင်း ဖြစ်၏။ ဖဿထူးခြင်းကို စွဲ၍ ဝေဒနာထူးခြင်း ဖြစ်၏။ ဝေဒနာထူးခြင်းကို စွဲ၍ ကာမသညာ စသည် ထူးခြင်း ဖြစ်၏။ ကာမသညာ စသည် ထူးခြင်းကို စွဲ၍ အကြံထူးခြင်း ဖြစ်၏။ အကြံထူးခြင်းကို စွဲ၍ လိုချင်ခြင်း ဆန္ဒထူးခြင်း ဖြစ်၏။ လိုချင်ခြင်း ဆန္ဒထူးခြင်းကို စွဲ၍ ပူလောင်ခြင်းထူးခြင်း ဖြစ်၏။ ပူလောင်ခြင်းထူးခြင်းကို စွဲ၍ ရှာမှီးခြင်း ထူးခြင်း ဖြစ်၏။ ရှာမှီးခြင်း ထူးခြင်းကို စွဲ၍ ရခြင်းထူးခြင်း ဖြစ်၏။ ရခြင်းထူးခြင်းကို စွဲ၍ မှတ်ထင်မှု ထူးခြင်း ဖြစ်၏။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။

(ဇ) ဖြစ်စေအပ်သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကိုးပါးသော သညာတို့ တည်း။ မတင့်တယ် ဟူသော အမှတ်သည်၊ သေခြင်း ဟူသော အမှတ်သည်၊ အစာအာဟာရ၌ စက်ဆုပ် ဖွယ်ဟူသော အမှတ်သည်၊ အလုံးစုံသော လောက၌ မွေ့လျော်ဖွယ်မရှိ ဟူသော အမှတ်သည်၊ မမြဲ ဟူသော အမှတ်သည်၊ မမြဲသော 'အနိစ္စ' တရား၌ ဆင်းရဲ၏ ဟူသော အမှတ်သည်၊ ဆင်းရဲ 'ဒုက္ခ' တရား၌ အနတ္တဟူသော အမှတ်သည်၊ ပယ်ခြင်း ဟူသော အမှတ်သည်၊ တပ်ခြင်းကင်းသော အမှတ် သညာတို့တည်း။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

(ဈ) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အစဉ် အတိုင်း ဝင်စားအပ် သော သမာပတ်ကိုးပါးတို့တည်း။

ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ကာမဂုဏ်တို့မှ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင် အကုသိုလ် တရားတို့မှ ကင်း ဆိတ်၍သာလျှင် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်' နှင့် တကွဖြစ်သော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'ဝိစာရ' နှင့် တကွဖြစ်သော (နိ ဝရဏ) ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ဝီတိ'၊ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ' ရှိသော ပဌမဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဝိတက် ဝိစာရငြိမ်းခြင်းကြောင့်ပ။ ဒုတိယဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ဝီတိ'ကို လည်း မတပ်မက်ခြင်းကြောင့်ပ။ တတိယဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ချမ်း သာဆင်းရဲကို ပယ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်းပ။ စတုတ္ထဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ရုပ်သညာတို့ကို လုံးဝ လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်ပ။ အာကာ သာနဉ္စာယတနဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ "ဝိညာဏ်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု ပွားများခြင်းကြောင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို လုံး ဝလွန်မြောက်၍ "တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ"ဟု ပွားများခြင်း ကြောင့် အာကိဉ္စညာယတနဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ အာ ကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ နေသညာနာသညာယတနဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန် မြောက်၍ သညာ ဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဤကိုးပါး သော တရားတို့ကို ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။

--

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ကိုးပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ခြင်းကိုးပါးတို့ တည်း။ ပဌမဈာန်ကို ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကာမသညာသည် ချုပ်၏။ ဒုတိယဈာန် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိတက် ဝိစာရတို့သည် ချုပ်ကုန်၏။ တတိယဈာန် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား နှစ်သိမ့်မှု 'ဝီတိ'သည်ချုပ်၏။ စတုတ္ထဈာန်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည် ချုပ်ကုန်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ရုပ်သညာသည် ချုပ်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဈာန်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာကာသာ နဉ္စာယတနသညာသည် ချုပ်၏။ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ သည် ချုပ်၏။ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာကိဉ္စညာယတနသညာသည်

ချုပ်၏။ သညာဝေဒနာတို့ ချုပ်သော နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သညာသည်လည်းကောင်း ဝေဒနာသည်လည်းကောင်း ချုပ်၏။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ဤကိုးဆယ်သော တရားတို့သည်ဟုတ်ကုန်၏။ မှန်ကုန်၏။ဟုတ်မှန်ကုန်၏။ မချွတ်ယွင်း ကုန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏။

Dasa dhammā ဒသ ဓမ္မာ
The Ten Dhammas တရား ဆယ်ပါးစု

360. “Dasa dhammā bahukārā...pe... dasa dhammā sacchikātabbā.

(Ka) “katame dasa dhammā bahukārā? Dasa nāthakaraṇādharmā – idhāvuso, bhikkhu sīlavā hoti, pātimokkhasaṃvarasaṃvuto viharati ācāragocarasaṃpanno, aṇumattesu vajjesu bhayadassāvī samādāya sikkhati sikkhāpadesu, yaṃpāvuso, bhikkhu sīlavā hoti...pe... sikkhati sikkhāpadesu. Ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu bahussuto ...pe... diṭṭhiyā suppaṭividdhā, yaṃpāvuso, bhikkhu bahussuto...pe... ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu kalyāṇamitto hoti kalyāṇasahāyo kalyāṇasampavaṅko. Yaṃpāvuso, bhikkhu...pe... kalyāṇasampavaṅko. Ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu suvaco hoti sovacassakaraṇehi dhammehi samannāgato, khamo padakkhiṇaggāhī anusāsanī. Yaṃpāvuso, bhikkhu...pe... anusāsanī. Ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu yāni tāni sabrahmacārīnaṃ uccāvacāni kiṃkaraṇīyāni tattha dakkho hoti analaso tatrūpāyāya vīmaṃsāya samannāgato, alaṃ kātuṃ, alaṃ saṃvidhātuṃ. Yaṃpāvuso, bhikkhu...pe... alaṃ saṃvidhātuṃ. Ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu dhammakāmo hoti piyasamudāhāro abhidhamme abhivinaye uḷārapāmojjo. Yaṃpāvuso, bhikkhu...pe... uḷārapāmojjo. Ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu santuṭṭho hoti itarītarehi
cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhārehi. Yaṃpāvuso, bhikkhu ...pe...
ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu āraddhavīriyo viharati...pe... kusalesu dhammesu. Yaṃpāvuso,
bhikkhu...pe... ayampi dhammo nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu satimā hoti, paramena satinepakkena samannāgato,
cirakatampi cirabhāsitaṃ saritā anussaritā. Yaṃpāvuso, bhikkhu...pe... ayampi dhammo
nāthakaraṇo.

“Puna caparaṃ, āvuso, bhikkhu paññavā hoti udayatthagāminiyā paññāya samannāgato,
ariyāya nibbedhikāya sammā dukkhakkhayagāminiyā. Yaṃpāvuso, bhikkhu...pe... ayampi
dhammo nāthakaraṇo. Ime dasa dhammā bahukārā.

(Kha) “katame dasa dhammā bhāvetabbā? Dasa kasiṇāyatanāni – pathavīkasiṇameko
sañjānāti uddhaṃ adho tiriyaṃ advayaṃ appamāṇaṃ. Āpokasiṇameko sañjānāti...pe...
tejokasiṇameko sañjānāti... vāyokasiṇameko sañjānāti... nīlakasiṇameko sañjānāti...
pītakasiṇameko sañjānāti... lohitaṇṇakasiṇameko sañjānāti... odātakasiṇameko sañjānāti...
ākāsakasiṇameko sañjānāti... viññāṇakasiṇameko sañjānāti uddhaṃ adho tiriyaṃ advayaṃ
appamāṇaṃ . Ime dasa dhammā bhāvetabbā.

(Ga) “katame dasa dhammā pariññeyyā? Dasāyatanāni – cakkhāyatanaṃ, rūpāyatanaṃ,
sotāyatanaṃ, saddāyatanaṃ, ghāṇāyatanaṃ, gandhāyatanaṃ, jivhāyatanaṃ, rasāyatanaṃ,
kāyāyatanaṃ, phoṭṭhabbāyatanaṃ. Ime dasa dhammā pariññeyyā.

(Gha) “katame dasa dhammā pahātabbā? Dasa micchattā – micchādiṭṭhi, micchāsaṅkappo,
micchāvācā, micchākammanto, micchājīvo, micchāvāyāmo, micchāsati, micchāsamādhī,
micchāñāṇaṃ, micchāvimutti. Ime dasa dhammā pahātabbā.

(Ña) “katame dasa dhammā hānabhāgiyā? Dasa akusalakammapathā – pāṇātipāto, adinnādānaṃ, kāmesumicchācāro, musāvādo, pisuṇā vācā, pharusā vācā, samphappalāpo, abhijjhā, byāpādo, micchādiṭṭhi. Ime dasa dhammā hānabhāgiyā.

(Ca) “katame dasa dhammā visesabhāgiyā? Dasa kusalakammapathā – pāṇātipātā veramaṇī, adinnādānā veramaṇī, kāmesumicchācārā veramaṇī, musāvādā veramaṇī, pisuṇāya vācāya veramaṇī, pharusāya vācāya veramaṇī, samphappalāpā veramaṇī, anabhijjhā, abyāpādo, sammādiṭṭhi. Ime dasa dhammā visesabhāgiyā.

(Cha) “katame dasa dhammā duppaṭivijjhā? Dasa ariyavāsā – idhāvuso , bhikkhu pañcaṅgavippahīno hoti, chaḷaṅgasamannāgato, ekārakkho, caturāpasseno, paṇunnapaccekasacco, samavayasaṭṭhesano, anāvilasaṅkappo, passaddhakāyasaṅkhāro, suvimuttacitto, suvimuttapañño.

“Kathañcāvuso , bhikkhu pañcaṅgavippahīno hoti? Idhāvuso, bhikkhuno kāmacchando pahīno hoti, byāpādo pahīno hoti, thinamiddhaṃ pahīnaṃ hoti, uddhaccakukkuccaṃ pahīnaṃ hoti, vicikicchā pahīnā hoti. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu pañcaṅgavippahīno hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu chaḷaṅgasamannāgato hoti? Idhāvuso, bhikkhu cakkhunā rūpaṃ disvā neva sumano hoti na dummano, upekkhako viharati sato sampajāno. Sotena saddaṃ sutvā...pe... ghānena gandhaṃ ghāyitvā... jivhāya rasaṃ sāyitvā... kāyena phoṭṭhabbaṃ phusitvā... manasā dhammaṃ viññāya neva sumano hoti na dummano, upekkhako viharati sato sampajāno. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu chaḷaṅgasamannāgato hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu ekārakkho hoti? Idhāvuso, bhikkhu satārakkhena cetasā samannāgato hoti. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu ekārakkho hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu caturāpasseno hoti? Idhāvuso, bhikkhu saṅkhāyekaṃ paṭisevati, saṅkhāyekaṃ adhivāseti, saṅkhāyekaṃ parivajjeti, saṅkhāyekaṃ vinodeti. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu caturāpasseno hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu paṇunnapaccekasacco hoti? Idhāvuso, bhikkhuno yāni tāni puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ puthupaccekasaccāni, sabbāni tāni nunnāni honti paṇunnāni cattāni vantāni muttāni pahīnāni paṭinissaṭṭhāni. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu paṇunnapaccekasacco hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu samavayasaṭṭhesano hoti? Idhāvuso, bhikkhuno kāmesanā pahīnā hoti, bhavesanā pahīnā hoti, brahmacariyesanā paṭippassaddhā. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu samavayasaṭṭhesano hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu anāvilasaṅkappā hoti? Idhāvuso, bhikkhuno kāmasaṅkappo pahīno hoti, byāpādasāṅkappo pahīno hoti, vihiṃsāsāṅkappo pahīno hoti. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu anāvilasaṅkappo hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu passaddhakāyasaṅkhāro hoti? Idhāvuso, bhikkhu sukhasa ca pahānā dukkhasa ca pahānā pubbeva somanassadomanassānaṃ atthaṅgamā adukkhamasukhaṃ upekkhāsati pārisuddhiṃ catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu passaddhakāyasaṅkhāro hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu suvimuttacitto hoti? Idhāvuso, bhikkhuno rāgā cittaṃ vimuttaṃ hoti, dosā cittaṃ vimuttaṃ hoti, mohā cittaṃ vimuttaṃ hoti. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu suvimuttacitto hoti.

“Kathañcāvuso, bhikkhu suvimuttapañño hoti? Idhāvuso, bhikkhu ‘rāgo me pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatiṃ anuppādadhammo’ti pajānāti. ‘Doso me pahīno...pe... āyatiṃ anuppādadhammo’ti pajānāti. ‘Moho me pahīno ...pe... āyatiṃ anuppādadhammo’ti pajānāti. Evaṃ kho, āvuso, bhikkhu suvimuttapañño hoti. Ime dasa dhammā duppaṭivijjhā.

(Ja) “katame dasa dhammā uppādetabbā? Dasa saññā – asubhasaññā, maraṇasaññā, āhārepaṭikūlasaññā, sabbalokeanabhiratisaññā, aniccasaññā, anicce dukkhasaññā, dukkhe anattasaññā, pahānasaññā, virāgasaññā, nirodhasaññā. Ime dasa dhammā uppādetabbā.

(Jha) “katame dasa dhammā abhiññeyyā? Dasa nijjaravatthūni – sammādiṭṭhissa micchādiṭṭhi nijjiṇṇā hoti. Ye ca micchādiṭṭhipaccayā aneke pāpakā akusalā dhammā sambhavanti, te cassa nijjiṇṇā honti. Sammāsaṅkappassa micchāsaṅkappo...pe... sammāvācassa micchāvācā... sammākammantassa micchākammanto... sammāājīvassa micchāājīvo... sammāvāyāmassa micchāvāyāmo... sammāsatisa micchāsati... sammāsamādhissa micchāsamādhi... sammāñāṇassa micchāñāṇaṃ nijjiṇṇaṃ hoti. Sammāvimuttissa micchāvimutti nijjiṇṇā hoti. Ye ca micchāvimuttipaccayā aneke pāpakā akusalā dhammā sambhavanti, te cassa nijjiṇṇā honti. Ime dasa dhammā abhiññeyyā.

(Ñā) “katame dasa dhammā sacchikātabbā? Dasa asekkhā dhammā – asekkhā sammādiṭṭhi, asekkho sammāsaṅkappo, asekkhā sammāvācā, asekkho sammākammanto, asekkho sammāājīvo, asekkho sammāvāyāmo, asekkhā sammāsati, asekkho sammāsamādhi, asekkhāṃ sammāñāṇaṃ, asekkhā sammāvimutti. Ime dasa dhammā sacchikātabbā.

“Iti ime satadhammā bhūtā tacchā tathā avitathā anaññathā sammā tathāgatena abhisambuddhā”ti. Idamavocāyasmā sārīputto. Attamanā te bhikkhū āyasmato sārīputtassa bhāsitaṃ abhinandunti.

၃၆၀. “ဒသ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။ပေ။ ဒသ ဓမ္မာ သန္တိကာတဗ္ဗာ။

(က) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ? ဒသ နာထကရဏာဓမ္မာ – ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ၊ ပါတိ မောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော၊ အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ သမာဒယ သိက္ခတိ သိက္ခိပဒေသု၊ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ။ပေ။ သိက္ခတိ သိက္ခိပဒေသု။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာ ထကရဏော။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ၊ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော။ပေ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝဏော။ ယံပါ ဝုသော၊ ဘိက္ခု။ပေ။ ကလျာဏသမ္ပဝဏော။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သုဝစော ဟောတိ သောဝစဿကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော၊ ခမော ပဒ က္ခိဏဂ္ဂါဟိ အနုသာသနိ။ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု။ပေ။ အနုသာသနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏီယာနိ တတ္ထ ဒက္ခေါ ဟောတိ အနုလသော တတြုပါယာယ ဝိမံသာယ သမန္နာဂတော၊ အလံ ကာတုံ၊ အလံ သံဝိဓာတုံ။ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု။ ပေ။ အလံ သံဝိဓာတုံ။ အယမ္ဗိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော။ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု။ ပေ။ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော။ အယမ္ဗိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရိတရေဟိ စိဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘော သဇ္ဇပရိက္ခိရေဟိ။ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု။ ပေ။ အယမ္ဗိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ။ ပေ။ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု။ ပေ။ အယမ္ဗိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သတိမာ ဟောတိ၊ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော၊ စိရကတမ္ဗိ စိရဘာ သိတမ္ဗိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု။ ပေ။ အယမ္ဗိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရုံ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော၊ အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိ ကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ယံပါဝုသော၊ ဘိက္ခု။ ပေ။ အယမ္ဗိ ဓမ္မော နာထကရဏော။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ။

(ခ) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? ဒသ ကသိဏာယတနာနိ - ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ အဒ္ဓယံ အပ္ပမာဏံ။ အာပေါကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ပေ။ တေဇောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဝါယောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ နီလကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ပီတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ လောဟိတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဩဒာတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ အာကာသကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဝိညာဏကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ အဒ္ဓယံ အပ္ပမာဏံ ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

(ဂ) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ? ဒသာယတနာနိ - စက္ခိယတနံ၊ ရူပါယတနံ၊ သောတာယတနံ၊ သဒ္ဓာယတနံ၊ ဃာနာယတနံ၊ ဂန္ဓာယတနံ၊ ဇိဝှာယတနံ၊ ရသာယတနံ၊ ကာယာယတနံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။

(ဃ) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ? ဒသ မိစ္ဆတ္တာ - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ၊ မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တော၊ မိစ္ဆာ အာဇီဝေါ၊ မိစ္ဆာဝါယာမော၊ မိစ္ဆာသတိ၊ မိစ္ဆာသမာဓိ၊ မိစ္ဆာဉာဏံ၊ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ။

(င) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ? ဒသ အကုသလကမ္မပထာ - ပါဏာတိပါတော၊ အဒိန္နာဒာနံ၊ ကာမေ သုမိစ္ဆာစာရော၊ မုသာဝါဒော၊ ပိသုဏာ ဝါစာ၊ ဖရဿာ ဝါစာ၊ သမ္ပပ္ပလာပေါ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဟာနဘာဂိယာ။

(စ) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ? ဒသ ကုသလကမ္မပထာ - ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ၊ အဒိန္နာဒာနာ ဝေရမဏီ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ၊ မုသာဝါဒာ ဝေရမဏီ၊ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ၊ ဖရဿာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ၊ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ၊ အနဘိဇ္ဈာ၊ အဗျာပါဒော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဝိသေသဘာဂိယာ။

(ဆ) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈာ? ဒသ အရိယဝါသာ - ဣဓာဂုဿော ၊ ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂိပ္ပဟီနော ဟောတိ၊ ဆဠှင်္ဂီသမန္နာဂတော၊ ဧကာရက္ခေါ၊ စတုရာပဿေနော၊ ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော၊ သမဝယသဠေသေနော၊ အနာဝိလသင်္ကပ္ပေါ၊ ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော၊ သုဝိမုတ္တစိတ္တော၊ သုဝိမုတ္တပညော။

“ကထဉ္စာဂုဿော ၊ ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂိပ္ပဟီနော ဟောတိ? ဣဓာဂုဿော၊ ဘိက္ခုနော ကာမစ္ဆန္တော ပဟီနော ဟောတိ၊ ဗျာပါဒော ပဟီနော ဟောတိ၊ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီနံ ဟောတိ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီနံ ဟောတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီနာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဂုဿော၊ ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂိပ္ပဟီနော ဟောတိ။

“ကထဉ္စာဂုဿော၊ ဘိက္ခု ဆဠှင်္ဂီသမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓာဂုဿော၊ ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိဿော နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော၊ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနေ။ သောတေန သဒ္ဓံ သုတွာ။ပေ။ ဃာနေန ဂန္တံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော၊ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနေ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဂုဿော၊ ဘိက္ခု ဆဠှင်္ဂီသမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ကထဉ္စာဂုဿော၊ ဘိက္ခု ဧကာရက္ခေါ ဟောတိ? ဣဓာဂုဿော၊ ဘိက္ခု သတာရက္ခေန စေတသာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဂုဿော၊ ဘိက္ခု ဧကာရက္ခေါ ဟောတိ။

“ကထဉ္စာဂုဿော၊ ဘိက္ခု စတုရာပဿေနော ဟောတိ? ဣဓာဂုဿော၊ ဘိက္ခု သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ၊ သင်္ခါယေကံ အဓိဝါသေတိ၊ သင်္ခါယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ၊ သင်္ခါယေကံ ဝိနောဒေတိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဂုဿော၊ ဘိက္ခု စတုရာပဿေနော ဟောတိ။

“ကထညာဝုသော၊ ဘိက္ခု ပဏုန္ဒပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ? ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ယာနိ တာနိ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာနံ ပုထုပစ္စေကသစ္စာနိ၊ သဗ္ဗာနိ တာနိ နန္ဒာနိ ဟောန္တိ ပဏုန္ဒာနိ စတ္တာနိ ဝန္တာနိ မုတ္တာနိ ပဟီနာနိ ပဋိနိဿဋ္ဌာနိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ပဏုန္ဒပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ။

“ကထညာဝုသော၊ ဘိက္ခု သမဝယသဋ္ဌေသနော ဟောတိ? ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ကာမေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ၊ ဘဝေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ၊ ဗြဟ္မစရိယေသနာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သမဝယသဋ္ဌေသနော ဟောတိ။

“ကထညာဝုသော၊ ဘိက္ခု အနာဝိလသင်္ကပ္ပေါ ဟောတိ? ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ကာမသင်္ကပ္ပေါ ပဟီနော ဟောတိ၊ ဗျာပါဒသင်္ကပ္ပေါ ပဟီနော ဟောတိ၊ ဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပေါ ပဟီနော ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု အနာဝိလသင်္ကပ္ပေါ ဟောတိ။

“ကထညာဝုသော၊ ဘိက္ခု ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ဟောတိ? ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿအေမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခါသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇေ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ဟောတိ။

“ကထညာဝုသော၊ ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ? ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခုနော ရာဂါ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ၊ ဒေါသာ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ၊ မောဟာ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ။

“ကထညာဝုသော၊ ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တပညော ဟောတိ? ဣဓာဝုသော၊ ဘိက္ခု ‘ရာဂေါ မေ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိ အနုပ္ပါဒဓမ္မော’တိ ပဇာနာတိ။ ‘ဒေါသော မေ ပဟီနော။ ပေ။ အာယတိ အနုပ္ပါဒဓမ္မော’တိ ပဇာနာတိ။ ‘မောဟော မေ ပဟီနော ။ပေ။ အာယတိ အနုပ္ပါဒဓမ္မော’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝံ ခေါ၊ အာဝုသော၊ ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တပညော ဟောတိ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ။

(ဇ) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ? ဒသ သညာ - အသုဘသညာ၊ မရဏသညာ၊ အာဟာရေပဋိကူလသညာ၊ သဗ္ဗလောကေအနဘိရတိသညာ၊ အနိစ္စသညာ၊ အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ၊ ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ၊ ပဟာနသညာ၊ ဝိရာဂသညာ၊ နိရောဓသညာ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။

(ဈ) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ? ဒသ နိဇ္ဇရဝတ္ထုနိ - သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဇိက္ခာ ဟောတိ။ ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ၊ တေ စဿ နိဇ္ဇိက္ခာ ဟောန္တိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ။ပေ။ သမ္မာဝါစသေ မိစ္ဆာဝါစာ။ သမ္မာကမ္မန္တသေ မိစ္ဆာကမ္မန္တော။ သမ္မာအာဇီဝသေ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ။ သမ္မာဝါယာမသေ မိစ္ဆာဝါယာမော။ သမ္မာသတိသေ မိစ္ဆာသတိ။ သမ္မာသမာဓိသေ မိစ္ဆာသမာဓိ။ သမ္မာဉာဏသေ မိစ္ဆာဉာဏံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ။ သမ္မာဝိမုတ္တိသေ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ။ ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေ ကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ၊ တေ စသေ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

(၉) “ကတမေ ဒသ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ? ဒသ အသေက္ခိ ဓမ္မာ - အသေက္ခိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ အသေက္ခိ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ အသေက္ခိ သမ္မာဝါစာ၊ အသေက္ခိ သမ္မာကမ္မန္တော၊ အသေက္ခိ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ အသေက္ခိ သမ္မာဝါယာမော၊ အသေက္ခိ သမ္မာသတိ၊ အသေက္ခိ သမ္မာသမာဓိ၊ အသေက္ခိ သမ္မာဉာဏံ၊ အသေက္ခိ သမ္မာဝိမုတ္တိ။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ သစ္စိကာတဗ္ဗာ။

“ဣတိ ဣမေ သတဓမ္မာ ဘူတာ တစ္ဆာ တထာ အဝိတထာ အနုညထာ သမ္မာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ”တိ။ ဣဒမဝေါစာယသ္မာ သာရိပုတ္တော။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခု အာယသ္မတော သာရိပုတ္တသေ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒန္တိ။
360. Ten dhammas bring much benefit. ...p... ten dhammas should be realized.

(a) Which ten dhammas bring much benefit? Ten dhammas providing refuge: Friends, in this Teaching a bhikkhu is possessed of morality, he maintains self restraint in accordance with the Fundamental Precepts. He is endowed with proper conduct and he resorts only to suitable places. He sees danger even in the least offences. He observes the precepts well by undertaking the precept of training.

Friends, being possessed of morality ...p... observance of the precepts of that bhikkhu by undertaking the precepts of training is a dhamma which provides refuge. (1)

And again, friends, a bhikkhu has heard a great deal ...p... penetratingly comprehends them with wisdom. Friends, having heard a great deal of ...p... penetrative comprehension of that bhikkhu is also a dhamma which provides refuge (2)

And again, friends, a bhikkhu has good friends. He has good companions and is fond of good associates. Friends, having good friends, having good companions and a fondness for good associates of that bhikkhu is also a dhamma which provides refuge. (3)

And again, friends, a bhikkhu is easily amenable, is endowed with qualities which make for amenability, he is patient and receives admonition in a deferential manner. Friends, the amenability ...p... receiving admonition in a deferential manner of that bhikkhu is also a dhamma which provides refuge. (4)

And again, friends, whatever major or minor duties there are for his companions in the Noble Practice, a bhikkhu is skilful and industrious on various occasions. He is capable of doing

things himself or organising and managing others. Friends, whatever major or minor duties ...p... managing others, is also a dhamma which provides refuge. (5)

And again, friends, a bhikkhu has a liking for dhamma. He loves discussing the dhammas. He takes great joy in the higher dhamma and higher vinaya. Friends such liking for the dhammas ...p... taking great joy ... of that bhikkhu is also a dhamma which provides refuge.(6)

And again, friends, a bhikkhu is satisfied with whatever requisites are available such as robes, alms-food, dwelling place and medicine. Friends, satisfaction of that bhikkhu with available requisites such as ...p... is also a dhamma which provides refuge. (7)

And again, friends, a bhikkhu remains continuously putting forth strenuous effort ...p... to acquire meritorious factors... friends, remaining continuously putting forth strenuous effort ...p... to acquire meritorious factors of that bhikkhu is also a dhamma which provides refuge. (8)

And again, friends, a bhikkhu is mindful, and is endowed with excellent mindful prudence. He is capable of recalling to mind deeds done or words spoken a long time ago. Friends, being mindful ...p... being capable of recalling to mind ...of that bhikkhu is also a dhamma provides refuge. (9)

And again, friends, a bhikkhu is possessed of wisdom. He is endowed with the pure insight into the rising and falling of phenomenon which leads to penetrative knowledge that causes complete cessation of suffering, (Nibbāna). Friends, being possessed of wisdom...p... that causes complete cessation of suffering of that bhikkhu is also a dhamma which provides refuge. (10)

(b) Which ten dhammas should be developed? Ten spheres of Kasina:

A certain bhikkhu visualizes Patthavi Kasiṇa above, below, around, just one, and infinite...

A certain bhikkhu visualizes Āpo Kasina ....

A certain bhikkhu visualizes Tejo Kasīna.....

A certain bhikkhu visualizes Vāyo Kasīna .....

A certain bhikkhu visualizes Nīla Kasiṇa .....

A certain bhikkhu visualizes Pīta Kasina .....

A certain bhikkhu visualizes Lohita Kasina.....

A certain bhikkhu visualizes Odāta Kasina .....

A certain bhikkhu visualizes Ākāsa Kasina ...

A certain bhikkhu visualizes Viññāna Kasina, above, below, around, just one and infinite.

These ten dhammas should be developed.

(c) Which ten dhammas should be understood fully? The ten sense bases: Eye base and visible object as base, ear base and sound base, nose base and odour base, tongue base and taste base, body base and tangible object as base. These ten dhammas should be understood fully.

(d) Which ten dhammas should be abandoned? The ten kinds of wrongness: wrong view, wrong thinking, wrong speech, wrong action, wrong livelihood, wrong effort, wrong mindfulness, wrong concentration, wrong knowledge, wrong emancipation,. These ten dhammas should be abandoned.

(e) Which ten dhammas lead to decline? Ten kinds of action productive of demeritorious effects: Taking life, stealing, sexual misconduct, lying, slandering, using abusive language, frivolous talk, covetousness, ill will, wrong view. These ten dhammas lead to decline.

(f) Which ten dhammas lead to progress? Ten kinds of action productive of meritorious effects: abstaining from taking life, abstaining from stealing, abstaining from sexual misconduct, abstaining from lying, abstaining from slandering, abstaining from abusive language, abstaining from frivolous talk, non-covetousness, good will, right view. These ten dhammas lead to progress.

(g) Which ten dhammas are hard to penetrate? Ten resorts of the Ariyas: In this Teaching friends, a bhikkhu has abandoned five factors, is endowed with six factors, has one guard, has fourfold support, rejected every one of the false truths, has given up all sorts of guest, is of clear thoughts, has claimed the bodily activities, is possessed of emancipation of mind and emancipation by wisdom.

Friends, how has the bhikkhu abandoned five factors?

Friends, in this Teaching, a bhikkhu has abandoned sense desire, has abandoned ill will, has abandoned sloth and torpor, has abandoned restlessness and worry, has abandoned uncertainty. Friends, in this manner the bhikkhu has abandoned five factors. (1)

Friends, how is the bhikkhu endowed with six factors of equanimity? In this Teaching friends, a bhikkhu on seeing a visible object is not pleased or displeased, but remains equanimous with mindfulness and comprehension... on hearing a sound with the ear ... on smelling an odour with the nose ... on tasting a flavour with the tongue ... on touching a tangible object with the body ... on cognizing a mind object with the mind is not pleased or displeased,

but remains eguanimous with mindfulness and comprehension. Friends, in this manner the bhikkhu is endowed with six factors of equanimity. (2)

Friends, how is the bhikkhu on guard? In this Teaching, friends, a bhikkhu is possessed of the mind guarded by mindfulness. Friends, in this manner a bhikkhu is on guard. (3)

Friends, how has the bhikkhu fourfold support? In this Teaching, friends, a bhikkhu reflecting properly, makes use of certain things, reflecting properly he endures certain things, reflecting properly has avoided certain things, reflecting properly he rejects certain things, Friends, in this manner the bhikkhu has the fourfold support. (4)

Friends, how has the bhikkhu rejected every one of the wrong views? In this Teaching, friends, a bhikkhu has removed, completely removed, abandoned, vomitted, has become free from, has given up, has forsaken every one of the wrong views of the many Samaṇas and Brahmaṇas. Friends, in this manner a bhikkhu has abandoned every one of the wrong views. (5)

Friends, how has the bhikkhu given up all sorts of quest? In this Teaching friends, a bhikkhu has given up the quest for sensuous desires, the quest for rebirth, and has calmed down the quest for the Noble Practice. Friends, in this manner the bhikkhu has given up all sorts of quests. (6)

Friends, how is the bhikkhu possessed of clear thinking? In this Teaching, friends, the bhikkhu has given up thoughts of sensuous desire, thoughts of ill will, thoughts of cruelty. Friends in this manner the bhikkhu is possessed of clear thinking. (7)

Friends, how has the bhikkhu calmed the bodily activities? In this Teaching, friends, the bhikkhu by dispelling both pleasure and pain and by the previous disappearance of gladness and sadness achieves and remains in the fourth Jhāna, without pain and pleasure, with absolute purity of mindfulness due to equanimity. Friends in this manner the bhikkhu calms the bodily activities. (8)

Friends, how is the bhikkhu emancipated in mind? In this Teaching friends, the bhikkhu's mind is emancipated from attachment, emancipated from i will, emancipated from bewilderment. Friends in this manner the bhikkhu is emancipated in mind. (9)

Friends, how is the bhikkhu emancipated by wisdom? In this Teaching friends, the bhikkhu knows, 'I have got rid of all attachment', I have completely cut it off from the roots and made it like the palm tree stump, have rendered it incapable of coming into being again and made it impossible to arise in the future.

He knows; I have abandoned ill will ...p... have made it impossible to arise in the future.
He knows 'I have abandoned bewilderment ...p... have made it impossible to arise in the future.
Friends, in this manner the bhikkhu is emancipated by wisdom. (10)

These ten dhammas are hard to penetrate.

(h) Which ten dhammas should be caused to arise? The ten perceptions: Perception of foulness, perception of death, perception of repulsiveness, perception of nutriment, perception of dissatisfaction in everything worldly, perception of impermanence, perception of dukkha in impermanence, perception of anatta in dukkha, perception of abandonment, perception of non-attachment, perception of cessation. These ten dhammas should be caused to arise.

(i) Which ten dhammas should be known by special apperception? Ten causes or destruction: To one who has right view, wrong view destroyed by the destruction of wrong view; many evil demeritorious dhammas arising out of wrong view are also destroyed by him.

To one who has right thinking, wrong thinking is destroyed....p...

To one who has right speech, wrong speech is destroyed ...p...

To one who has right action, wrong action is destroyed ...P...

To one who has right livelihood, wrong livelihood is destroyed ...p...

To one who has right effort, wrong effort is destroyed ...p...

To one who has right mindfulness, wrong mindfulness is destroyed ...p...

To one who has right concentration, wrong concentration is destroyed ...p...

To one who has right knowledge, wrong knowledge is destroyed ...p...

To one who has right emancipation, wrong emancipation is destroyed. Many evil demeritorious dhammas arising out of wrong emancipation are also destroyed by him. These ten dhammas should be known by special apperception.

(j) Which ten dhammas should be realised? Ten dhammas of the asekka: Right view of the asekka; right thinking of the asekka; right speech of the asekka, right action of the asekka, right livelihood of the asekka, right mindfulness of the asekka, right concentration of the asekka, right knowledge of the asekka, right emancipation of the asekka. These ten dhammas should be realised.

Thus these hundred dhammas which are real, correct, not incorrect, not otherwise, are fully and clearly comprehended by the Tathāgata.

The Venerable Sāriputta taught this sutta. Delighted those bhikkhus rejoiced in what the Venerable Sāriputta had said.

၃၆၀။ ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ပ။ ဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်၏။

(က) များသော ကျေးဇူးရှိကုန်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မှီခိုရာပြု တတ်သော တရားဆယ်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ သာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သီလရှိ၏။ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလကို စောင့်ထိန်းလျက် နေ၏။ အကျင့် 'အာစာရ'၊ ကျက်စားရာ 'ဂေါစရ' နှင့် ပြည့်စုံ၏။ အနည်း ငယ်မျှသော အပြစ် တို့၌သော်လည်း ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိ၏။ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်၍ ကျင့်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်း သည် ယင်းသို့ သီလရှိ၏။ပ။ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်၍ ကျင့်၏။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာ ပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၁)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် များသော အကြားအမြင်ရှိ၏။ပ။ ပညာဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ အပ်ကုန်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ယင်းသို့ များစွာသော အကြားအမြင် ရှိ၏။ပ။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာ ပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၂)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် အဆွေခင်ပွန်းကောင်း ရှိ၏။ အပေါင်းအဖော်ကောင်း ရှိ၏။ အဆွေခင်ပွန်းကောင်းတို့၌ ညွတ်သော စိတ်ရှိ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ယင်းသို့။ပ။ အဆွေ ခင်ပွန်းကောင်း တို့၌ ညွတ်သောစိတ် ရှိ၏။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၃)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ဆိုဆုံးမလွယ်၏။ ထိုဆိုဆုံးမလွယ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော တရားတို့ နှင့် ပြည့်စုံ၏။ သည်းခံနိုင်၏။ အဆုံးအမကို အရိုအသေ ခံယူတတ်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်း သည် ယင်းသို့။ပ။ အဆုံးအမကို အရိုအသေခံယူတတ်၏။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၄)

--

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ အသို့ပြုရမည်နည်းဟု ဆို၍ ပြု အပ်သော အယုတ် အမြတ်ဖြစ်သော ကိစ္စတို့၌ လိမ္မာ၏။ ပျင်းရိခြင်း မရှိ၊ ထိုထိုအကြောင်း၌ လိမ္မာသော ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ပြုခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ စီရင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ယင်းသို့။ပ။ စီရင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၅)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် တရားတော်ကို အလိုရှိ၏။ ချစ်ဖွယ်ကို ပြောဆို တတ်၏။ လွန် မြတ်သော သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းတရား၌ များစွာ မြတ်နိုးခြင်း ရှိ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်း သည် ယင်းသို့။ပ။ များ စွာ မြတ်နိုးခြင်း ရှိ၏။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၆)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ရရသမျှသော သင်္ကန်း ဆွမ်း ကျောင်း သူနာ၏ အထောက်အပံ့ ဆေး ဟူသော အဆောက်အဦတို့ဖြင့် ရောင့်ရဲ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည်။ပ။ အဆောက် အဦတို့ဖြင့် ရောင့်ရဲ၏။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၇)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။ပ။ ကုသိုလ်တရား တို့၌။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ယင်းသို့။ပ။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာပြုတတ်သော တရားတည်း။ (၈)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် သတိရှိ၏။ လွန်မြတ်သော သတိ ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ကြာမြင့်စွာ ပြုပြီးသော အလုပ်ကိုလည်းကောင်း ကြာမြင့်စွာ ပြောပြီးသော စကားကိုလည်းကောင်း အောက်မေ့နိုင်၏။ အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့နိုင်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ယင်းသို့။ပ။ ဤတရားသည် လည်း မှီခိုရာ ပြုတတ် သော တရားတည်း။ (၉)

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ပညာရှိ၏။ အဖြစ်အပျက်ကို သိသော ဖြူစင်သော ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးနိုင်သော အကြွင်းမဲ့ ဆင်းရဲကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော ပညာနှင့် ပြည့် စုံ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် ယင်းသို့။ပ။ ဤတရားသည်လည်း မှီခိုရာပြုတတ်သော တရားတည်း။ ဤတရားဆယ်ပါးတို့သည် များသော ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ (၁၀)

(ခ) ပွားစေအပ်ကုန်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကသိုဏ်းအာရုံ ဆယ်ပါးတို့တည်း။ အချို့သော ရဟန်းသည် အထက် အောက် ဖီလာဖြစ်သော နှစ်ခု မဟုတ်သော အပိုင်းအခြားမရှိသော ပထဝီ ကသိုဏ်းကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် အာပေါကသိုဏ်းကို သိ၏။ပ။ အချို့သော ရဟန်းသည် တေဇော ကသိုဏ်းကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် ဝါယောကသိုဏ်းကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် နီလကသိုဏ်း ကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် ပီတကသိုဏ်းကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် လောဟိတကသိုဏ်းကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် ဩဒါတ ကသိုဏ်းကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် အာကာသကသိုဏ်းကို သိ၏။ အချို့သော ရဟန်းသည် အထက် အောက် ဖီလာဖြစ်သော နှစ်ခုမဟုတ်သော အပိုင်းအခြားမရှိသော ဝိညာဏကသိုဏ်းကို သိ၏။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို ပွားစေအပ်ကုန်၏။

(ဂ) ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အာယတန ဆယ်ပါးတို့တည်း။ စက္ခုအာယတန၊ ရူပါရုံအာယတန၊ သောတအာယတန၊ သဒ္ဓါရုံအာယတန၊ ဃာန အာယတန၊ ဂန္ဓာရုံ အာယတန၊ ဇိဝှိအာယတန၊ ရသာရုံအာယတန၊ ကာယအာယတန၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ အာယတန။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ပယ်အပ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မှားသော အကျင့်ဆယ်ပါး တို့တည်း။ မှားသောအယူ၊ မှားသောအကြံ၊ မှားသောပြောဆိုမှု၊ မှားသောပြုလုပ်မှု၊ မှားသော အသက် မွေးမှု၊ မှားသော အားထုတ်မှု၊ မှားသောအောက်မေ့မှု၊ မှားသောတည်ကြည်မှု၊ မှားသောအသိဉာဏ်၊ မှားသောလွတ်မြောက်မှုတို့ တည်း။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

--

(င) ယုတ်သော အဖို့ရှိသော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အကုသိုလ် ကမ္မပထတရား ဆယ် ပါးတို့တည်း။ သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်း၊ မပေးသည်ကို ခိုးယူခြင်း၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ခြင်း၊ မဟုတ်မမှန်ပြောခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းသောစကားကို ပြောခြင်း၊ ပြိန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောခြင်း၊ လွန်စွာမက်မောခြင်း၊ ပျက်စီးစေလိုခြင်း၊ မှားသောအယူရှိခြင်းတို့ တည်း။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏။

(စ) ထူးသော အဖို့ရှိသော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကုသိုလ်ကမ္မပထ တရား ဆယ်ပါးတို့ တည်း။ သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ မပေးသည်ကို ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ မဟုတ်မမှန်ပြောခြင်းမှ ရှောင် ကြဉ်ခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းသောစကားမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို ပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ လွန်စွာ မမက်မောခြင်း၊ မပျက်စီးစေလိုခြင်း၊ မှန်သောအယူကို ယူခြင်းတို့တည်း။ ဤဆယ်ပါးသော တရား တို့သည် ထူးသော အဖို့ရှိကုန်၏။

(ဆ) ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မြတ်သော အကျင့် ဆယ်ပါး တို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ငါးပါးသောအင်္ဂါကို ပယ်ပြီး ဖြစ်၏။ ခြောက်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော ဥပေက္ခာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ တစ်ခုသော စောင့်ရှောက်ခြင်းရှိ၏။ လေးပါးသော မှီရာရှိ၏။ အသီးအသီး များစွာသော သစ္စာတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အလုံးစုံသော ရှာမှီးခြင်းကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ကြည်လင်သော အကြံ ရှိ၏။ ငြိမ်းသော ကာယသင်္ခါရရှိ၏။ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော စိတ်ရှိ၏။ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ပညာရှိ၏။

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ငါးပါးသောအင်္ဂါကို ပယ်ပြီးဖြစ်သနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ကာမစန္ဒကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ဒေါသကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုင်းမှိုင်းခြင်းကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်း နောင်တပူပန်ခြင်းကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ယုံမှားခြင်းကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ငါ့သျှင် တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် ငါးပါး သောအင်္ဂါကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ (၁)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ခြောက်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော ဥပေက္ခာနှင့် ပြည့်စုံသနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် မျက်စိဖြင့် ရူပါရုံကို မြင်သော် ဝမ်းလည်းမသာ ဝမ်းလည်း မနည်း၊ သတိပညာ နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ လျစ်လျူရှု၍သာ နေ၏။ နားဖြင့် အသံကို ကြားသော်။ပ။ စိတ်ဖြင့် ဓမ္မာရုံကို သိသော် ဝမ်း လည်းမသာ ဝမ်းလည်းမနည်း၊ သတိပညာနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ လျစ်လျူရှု၍သာ နေ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့ လျှင် ရဟန်းသည် ခြောက်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော ဥပေက္ခာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ (၂)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် တစ်ခုသော စောင့်ရှောက်ခြင်း ရှိသနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာ တော်၌ ရဟန်းသည် သတိတည်းဟူသော အစောင့်အရှောက် စိတ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်း သည် တစ်ခုသော စောင့်ရှောက်ခြင်း ရှိ၏။ (၃)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် လေးပါးသော မှီရာရှိသနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာ တော်၌ ရဟန်း သည် ဆင်ခြင်၍ အချို့ကို မှီဝဲ၏။ ဆင်ခြင်၍ အချို့ကို သည်းခံ၏။ ဆင်ခြင်၍ အချို့ကို ပယ်ဖျောက်၏။ ဆင်ခြင်၍ အချို့ကို ရှောင်ကြဉ်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် လေးပါးသော မှီရာရှိ၏။ (၄)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် အသီးအသီး များစွာသော သစ္စာတို့ကို ပယ်အပ်ကုန် သနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် များစွာသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ များစွာသော အသီးအသီးသော အလုံးစုံ သော သစ္စာတို့ကို နုတ်အပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ နုတ်အပ်ကုန်၏။ စွန့်အပ် ကုန်၏။ အန်အပ်ကုန်၏။ လွှတ် အပ်ကုန်၏။ ပယ်အပ်ကုန်၏။ ငြိမ်းစေအပ်ကုန်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် အသီးအသီး များစွာသော သစ္စာတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ (၅)

--

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် အလုံးစုံသော ရှာမှီးခြင်းကို စွန့်အပ်သနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာ တော်၌ ရဟန်းသည် ကာမဂုဏ် ရှာမှီးခြင်းကို ပယ်အပ်၏။ ဘဝ၌ ရှာမှီးခြင်းကို ပယ်အပ်၏။ မြတ်သောအကျင့် ရှာမှီးခြင်းကို ငြိမ်းစေအပ်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် အလုံးစုံသော ရှာမှီး ခြင်းကို စွန့်အပ်၏။ (၆)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ကြည်လင်သော အကြံရှိသနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာ တော်၌ ရဟန်းသည် ကာမဂုဏ်၌ ကြံခြင်းကို ပယ်အပ်၏။ ပျက်စီးစေလိုခြင်း၌ ကြံခြင်းကို ပယ်အပ်၏။ ညှဉ်းဆဲခြင်း၌ ကြံခြင်းကို ပယ်အပ်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် ကြည်လင်သော အကြံရှိ၏။ (၇)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ငြိမ်းသော ကာယသင်္ခါရရှိသနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝမ်းသာခြင်း နှလုံး မသာယာခြင်းတို့၏ ရှေးဦး ကပင်လျှင် ချုပ်နှံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဆင်းရဲ ချမ်းသာ မရှိသော လျစ် လျူရှုမှု 'ဥပေက္ခာ'ကြောင့်ဖြစ်

သည့် သတိ၏ စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော စတုတ္ထဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် ငြိမ်းသော ကာယသင်္ခါရရှိ၏။ (၈)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ကိလေသာမှ လွတ်သော စိတ်ရှိသနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်း၏ စိတ်သည် စွဲမက်ခြင်း 'ရာဂ' မှ လွတ်၏။ စိတ်သည် အမျက်ထွက်ခြင်း 'ဒေါသ' မှ လွတ်၏။ စိတ်သည် တွေဝေခြင်း 'မောဟ' မှ လွတ်၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် ကိလေသာမှ လွတ်သော စိတ်ရှိ၏။ (၉)

ငါ့သျှင်တို့ ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ကိလေသာမှ လွတ်သော ပညာရှိသနည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် "ငါသည် စွဲမက်ခြင်း 'ရာဂ' ကို ပယ်အပ်ပြီ၊ အမြစ်ကို ဖြတ်အပ်ပြီ၊ ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီ၊ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းကို ပြုအပ်ပြီ၊ နောင်အခါ၌ မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏"ဟု သိ၏။ "ငါသည် အမျက်ထွက်ခြင်း 'ဒေါသ' ကို ပယ်အပ်ပြီ၊ နောင်အခါ၌ မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏"ဟု သိ၏။ "ငါသည် တွေဝေခြင်း 'မောဟ' ကို ပယ်အပ်ပြီ။ပ။ နောင်အခါ၌ မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏"ဟု သိ၏။ ငါ့သျှင် တို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် ကိလေသာမှ လွတ်သော ပညာရှိ၏။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။ (၁၀)

(၁၁) ဖြစ်စေအပ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အမှတ်သညာ ဆယ်ပါး တို့တည်း။ မတင့်တယ်ဟူသော အမှတ်သညာ၊ သေခြင်းဟူသော အမှတ်သညာ၊ အစာ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် ဟူသော အမှတ်သညာ၊ အလုံးစုံသော လောက၌ မမွေ့လျော်ဟူသော အမှတ်သညာ၊ မမြဲဟူသော အမှတ် သညာ၊ မမြဲခြင်း 'အနိစ္စ'တရား၌ ဆင်းရဲခြင်းဟူသော အမှတ်သညာ၊ ဆင်းရဲခြင်း 'ဒုက္ခ'တရား၌ အတ္တ မဟုတ်ဟူသော အမှတ်သညာ၊ ပယ်ခြင်းဟူသော အမှတ်သညာ၊ ရာဂကင်းခြင်းဟူသော အမှတ် သညာ၊ ရာဂချုပ်ခြင်းဟူသော အမှတ်သညာတို့တည်း။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။

--

(၁၂) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ပျက်စီး ခြင်းအကြောင်း ဆယ်ပါးတို့တည်း။ မှန်သော အယူရှိသူအား မှားသော မိစ္ဆာအယူသည် ပျက်စီး၏။ မှားသော မိစ္ဆာအယူဟူသော အကြောင်းကြောင့် အကြင် များစွာသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်တရားတို့ သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် ထိုမှန်သော အယူရှိသူအား ပျက်စီးကုန်၏။ မှန်သော အကြံရှိသူ အား မှားသော အကြံသည်။ပ။ မှန်စွာပြောဆိုသူ အား မှားသော စကားသည်။ပ။ မှန်သောအမှုကို ပြုသောသူအား မှားသောအမှုကို ပြုခြင်းသည်။ပ။ မှန်သော အသက်မွေးခြင်းရှိသူအား မှားသော အသက် မွေးခြင်းသည်။ပ။ မှန်သော အားထုတ်ခြင်းရှိသူအား မှားသော အားထုတ်ခြင်းသည်။ပ။ မှန်သော အောက် မေ့ခြင်း 'သတိ' ရှိသူအား မှားသော အောက်မေ့ခြင်း 'သတိ' သည်။ပ။ မှန်သော တည်ကြည်ခြင်း 'သမာဓိ' ရှိသူအား မှားသော တည်ကြည်ခြင်း 'သမာဓိ' သည်။ ပ။ မှန်သော အသိဉာဏ်ရှိသူအား မှားသော အသိ ဉာဏ်သည် ပျက်စီး၏။ မှန်သော လွတ်မြောက်ခြင်း ရှိသူအား မှားသော

လွတ်မြောက်ခြင်းသည် ပျက်စီး၏။ မှားသော လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် အကြင်များစွာ
သော မကောင်းသော အကုသိုလ်တရားတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် ထိုမှန်သော လွတ်မြောက်ခြင်း
ရှိသူအား ပျက်စီး ကုန်၏။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။

(ည) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တရားဆယ်
ပါးတို့တည်း။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သောအယူ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သော အကြံအစည်၊
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သော စကား၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သော အမှု၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော
မှန်သော အသက်မွေးမှု၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သော အားထုတ်မှု၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သော
အောက်မေ့ခြင်း 'သတိ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သော တည်ကြည်ခြင်း 'သမာဓိ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်
သော မှန်သော အသိဉာဏ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သော မှန်သော 'ဝိမုတ္တိ' ။ ဤဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို
မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ဤတစ်ရာသော တရားတို့သည်ဟုတ်ကုန်၏။ မှန်ကုန်၏။ဟုတ်မှန်ကုန်၏။ မချွတ်ယွင်း ကုန်၊ ဖောက်ပြန်
သော သဘောမရှိကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်၏ဟု (အသျှင်သာရိပုတြာသည် မိန့်
ဆို၏)။

အသျှင်သာရိပုတြာသည် ဤတရားကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုရဟန်းတို့သည် အသျှင်သာရိပုတြာ ဟောတော်မူ
အပ်သော တရားတော်ကို နှစ်လိုကုန်သည်ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူကြလေသတည်း။

Dasuttarasuttaṃ niṭṭhitaṃ ekādasamaṃ. ဒသုတ္တရသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဧကသမံ။
End of Dasuttara Sutta, the Eleventh Sutta. တစ်ဆယ့်တစ်ခုမြောက် ဒသုတ္တရသုတ် ပြီး၏။

Pāthikavaggo [pāṭikavaggo (sī. syā. pī.)] niṭṭhito. ပါထိကဝဂ္ဂေါ [ပါဠိကဝဂ္ဂေါ (သီ. သျှာ. ပီ.)] နိဋ္ဌိတော။
ပါထိကဝဂ် ပြီးပြီ။

Tassuddānaṃ – တဿုဒ္ဓာနံ –

Pāthiko ca [pāṭikañca (syā. kaṃ.)] udumbaraṃ [pāṭikodumbarīceva (sī. pī.)], cakkavatti
aggaññakaṃ;
ပါထိကော စ [ပါဠိကဉ္စ (သျှာ. ကံ.)] ဥဒုမ္မရံ [ပါဠိကောဒုမ္မရီစေဝ (သီ. ပီ.)]၊ စက္ကဝတ္တိ အဂ္ဂညကံ။

Sampasādanapāsādaṃ [sampasādañca pāsādaṃ (sī. syā. kaṃ. pī.)], mahāpurisalakkhaṇaṃ.

သမ္မသာဒနပါသာဒံ [သမ္မသာဒဉ္စ ပါသာဒံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]၊ မဟာပုရိသလက္ခဏံ။

Sinḡālāṭṭānāṭṭiyakaṃ , saṅgīti ca dasuttaraṃ;

သိင်္ဂါလာဠာနာဠိယကံ ၊ သင်္ဂီတိ စ ဒသုတ္တရံ။

Ekādasahi suttehi, pāthikavaggoti vuccati.

ဧကသဟိ သုတ္တေဟိ၊ ပါထိကဝဂ္ဂေါတိ ဝုစ္ဆတိ။

Pāthikavaggapāḷi niṭṭhitā. ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ နိဋ္ဌိတာ။

ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော် မြန်မာပြန် ပြီး၏။

Tīhi vaggehi paṭimaṇḍito sakalo Dīghanikāyo samatto.

တီဟိ ဝဂ္ဂေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတော သကလော ဒီဃနိကာယော သမတ္တော။

ဝဂ္ဂသုံးခုတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဒီဃနိကာယ် အလုံးစုံ ပြီးပြီ။